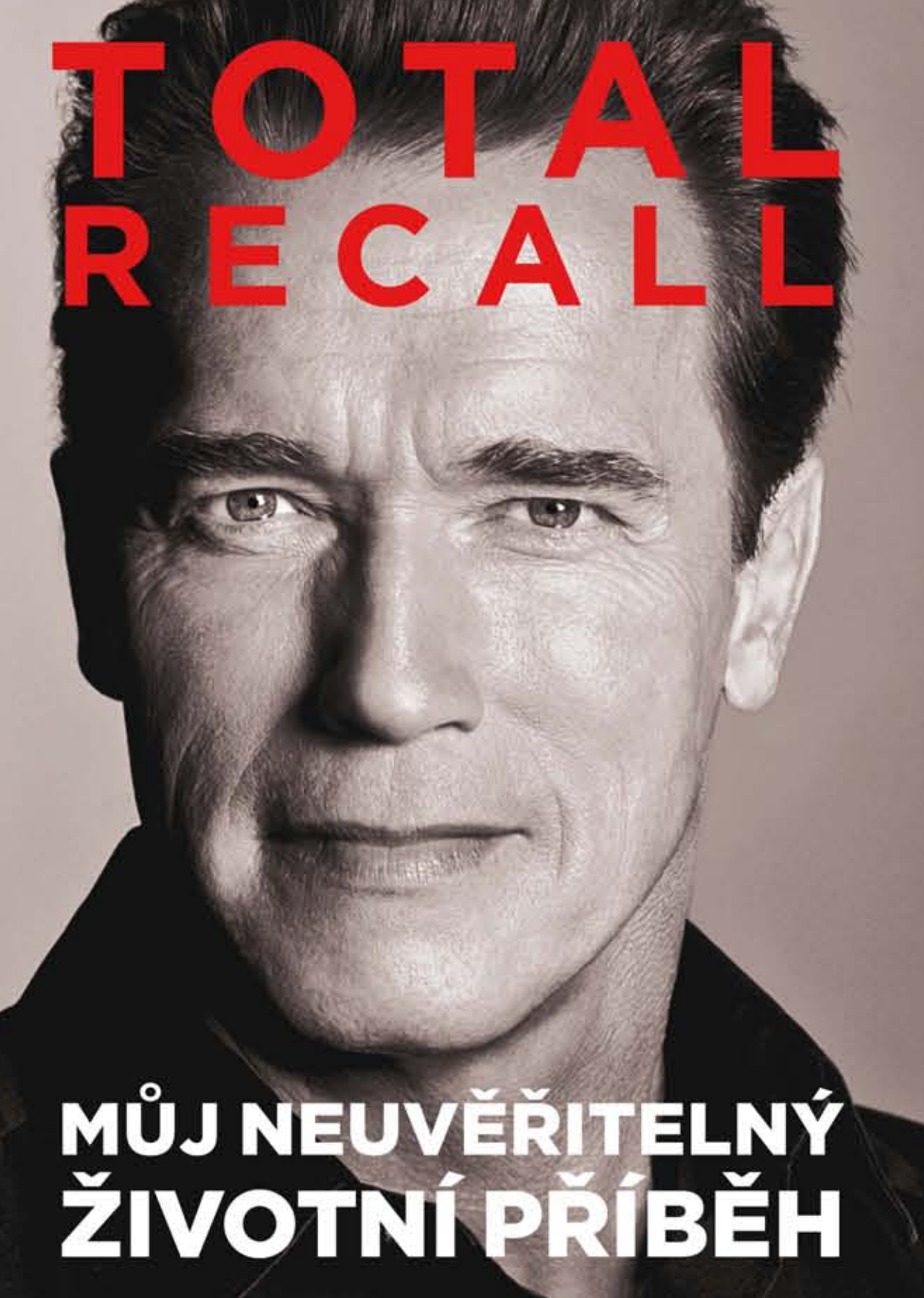

TOTAL RECALL

**MŮJ NEUVĚŘITELNÝ
ŽIVOTNÍ PŘÍBĚH**

ARNOLD SCHWARZENEGGER

TOTAL RECALL

MŮJ NEUVĚŘITELNÝ ŽIVOTNÍ PŘÍBĚH

TOTAL RECALL

ARNOLD
SCHWARZENEGGER
a Peter Petre

Copyright © 2012 by Fitness Publication, Inc.

Copyright © 2012 by Simon & Schuster

Translation © Tomáš Bíla, 2013

© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2013

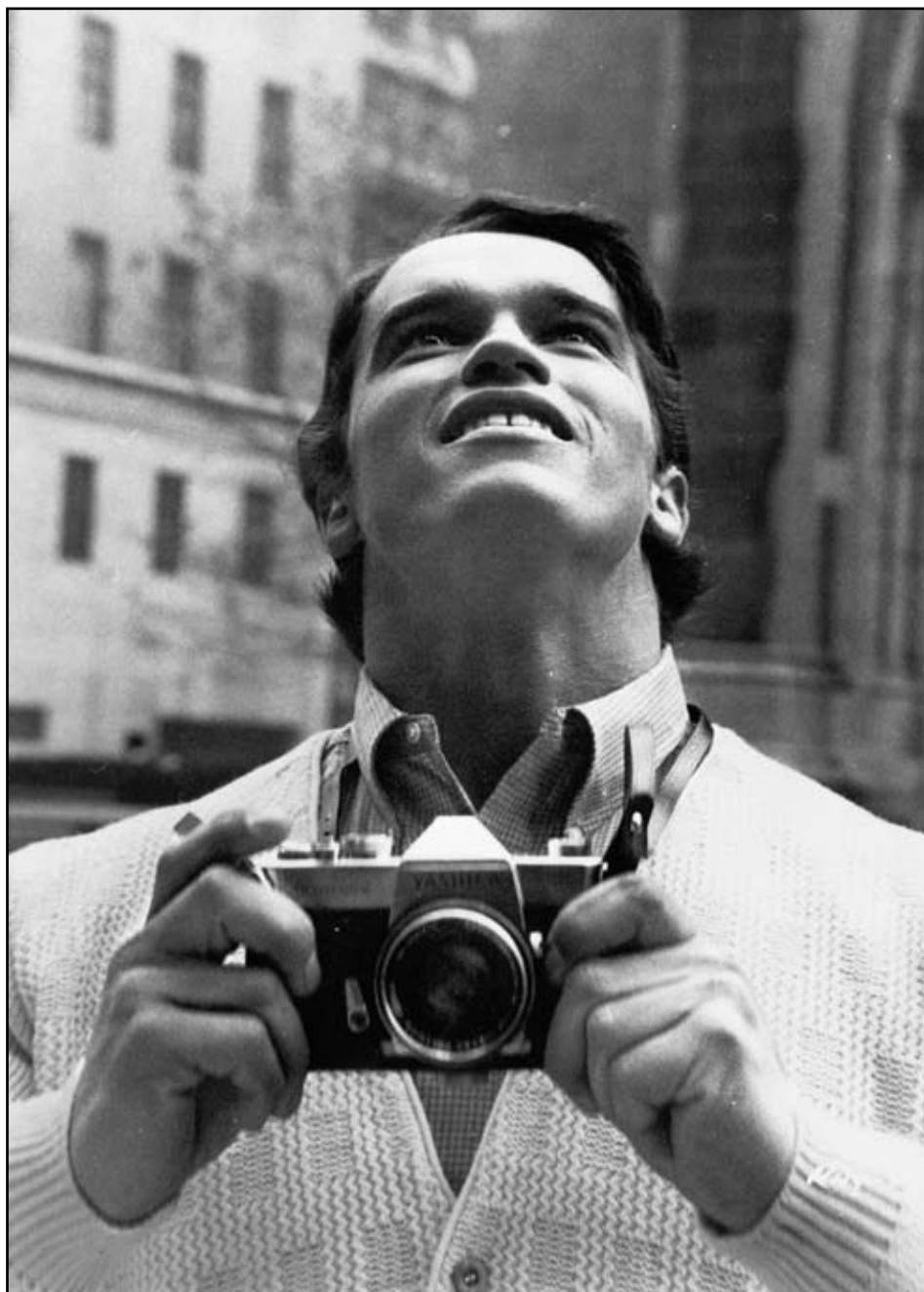
ISBN 978-80-7388-773-5

mé rodině

Obsah

KAPITOLA 1	Cesta z Rakouska	13
KAPITOLA 2	Svaly, svaly, svaly	28
KAPITOLA 3	Zpověď řidiče tanku	42
KAPITOLA 4	Mr. Universe	51
KAPITOLA 5	Pozdravy z Los Angeles	82
KAPITOLA 6	Líní parchanti	99
KAPITOLA 7	Odborníci na mramor a kámen	116
KAPITOLA 8	Jak jsem se stal Američanem	130
KAPITOLA 9	Největší přehlídka svalů všech dob	148
KAPITOLA 10	Zůstaň hladový	169
KAPITOLA 11	Pumping Iron	192
KAPITOLA 12	Dívka snů	215
KAPITOLA 13	Maria a já	231
KAPITOLA 14	Co nás nezabije, to nás posílí	250
KAPITOLA 15	Zrození Američana	269

KAPITOLA 16	Terminátor	282
KAPITOLA 17	Svatba a filmy	306
KAPITOLA 18	S úsměvem	335
KAPITOLA 19	Skutečný život Terminátora	359
KAPITOLA 20	Poslední akční hrdina	385
KAPITOLA 21	Srdeční potíže	400
KAPITOLA 22	Otec rodiny	422
KAPITOLA 23	Politický návrh	435
KAPITOLA 24	Volby	462
KAPITOLA 25	Guvernátor	485
KAPITOLA 26	Návrat	505
KAPITOLA 27	Kdo by potřeboval Washington?	520
KAPITOLA 28	Skutečný život guvernatora	531
KAPITOLA 29	Tajemství	557
KAPITOLA 30	Arnoldova pravidla	568
	Poděkování a zdroje	587

*Amerika byla přesně tak úžasná, jak jsem si ji jako malý kluk v Rakousku vysnil. Když jsem ve svém prvním filmu *Herkules* v New Yorku v roce 1969 jako *Herkules* navštívil Times Square, na mé radosti a vzrušení nebylo vůbec nic předstíraného.*

Cesta z Rakouska

NARODIL JSEM SE V ROCE, kdy panoval hladomor. Byl to rok 1947 a Rakousko bylo okupováno Spojenci, kteří porazili Hitlerovu Třetí říši. V květnu, dva měsíce před tím, než jsem přišel na svět, propukly ve Vídni nepokoje, protože lidé neměli co jíst. I na jihovýchodě, ve Štýrsku, kde jsme žili, byl zoufalý nedostatek potravin. O mnoho let později, když mi matka chtěla připomenout, kolik toho s otcem obětovali, aby mě vychovali, mi vyprávěla, jak obcházela okolní statky a prosila o kousek másla, o trochu mouky, o hrst cukru. Někdy byla pryč i tři dny. Říkalo se tomu *hamstern*, ale oproti slovu *křečkovat* to znamenalo spíš pravý opak. Každopádně žebrať o jídlo bylo tehdy poměrně obvyklé.

Narodil jsem se v Thalu, v typické rakouské vesničce, ve které žilo jen pár stovek lidí a která se skládala z několika usedlostí propojených cestami a pěšinami. Nezpevněná hlavní silnice se táhla několik kilometrů mezi kopečky v podhůří Alp, políčky a borovými lesy.

S okupační britskou armádou jsme se stýkali jen zřídka – byla to opravdová vzácnost, když vesnicí projelo nákladní auto s vojáky. Ale území na východě okupovali Rusové a o těch jsme slychali docela často. Studená válka začala a my žili v obavě z toho, že jednou přijedou ruské tanky a Rakousko bude začleněno do Východního bloku. Kněží v kostele strašili shromážděné věřící hrůznými historkami o tom, jak Rusové střílejí nemluvňata matkám v náručí.

Náš dům stál na vrcholku kopce u silnice, a když jsem vyrůstal, obvykle kolem neprojelo víc než jedno nebo dvě auta denně. Přímo naproti domu, jen sto metrů od našich dveří, stála zřícenina hradu z feudálních dob.

Na dalším pahorku stál dům starosty, katolický kostel, kam jsme s matkou každou neděli chodili na bohoslužby, místní Gasthaus, tedy hostinec, který představoval společenské jádro vesnice, a základní škola, do které jsme chodili s mým bratrem Meinhardem, který byl o rok starší než já.

Mezi mé nejstarší vzpomínky patří to, jak matka prala prádlo a otec lopatou přehazoval uhlí. Nemohlo mi být víc než tři roky, ale obraz mého otce se mi vryl do paměti zcela jasně. Byl vysoký a urostlý a spoustu věcí obstarával sám. Vždycky na podzim jsme si museli opatřit uhlí na zimu, takže nám složili před domem fůru uhlí z nákladního auta a my s Meinhardem jsme otci pomáhali odnést ho do sklepa. Vždycky jsme byli hrdí na to, že mu můžeme pomáhat.

Můj otec i matka pocházeli z dělnických rodin ze severu – většina příbuzných pracovala v továrnách a v hutích. Během zmatku, který s sebou přinesl konec druhé světové války, se setkali ve městě Mürzzuschlag, kde moje matka, Aurelia Jadrnyová, pracovala na radnici v distribučním středisku potravin. Bylo jí jen něco přes dvacet a byla válečnou vdovou – její manžel zahynul jen osm měsíců po svatbě. Jednoho rána seděla za stolem v kanceláři a všimla si otce, jak jde po ulici pod oknem – starší muž, kterému už táhlo na čtyřicet, ale byl vysoký, pohledný a měl na sobě uniformu četnictva. Matce se muži v uniformách moc líbili, a tak ho pak den co den vyhlížela. Vypozorovala, kdy mívá službu, a pak si dávala záležet, aby byla včas u okna a čekala na něj. Občas se spolu dali do řeči a ona mu vždycky dala něco málo z potravin, které zrovna měli na skladě.

Jmenoval se Gustav Schwarzenegger. Na sklonku roku 1945 se vzali. Jemu bylo třicet osm a jí dvacet tři. Můj otec byl převelen do Thalu a stal se velitelem čtyřčlenné četnické posádky, která měla na starosti vesnici a přilehlé statky. Z jeho platu se sotva dalo vyžít, ale zároveň s místem dostali i střechu nad hlavou: byt ve staré hájovně neboli *Forsthausu*. Nadlesní, *Forstmeister*, žil v přízemí a *Inspektor* s rodinou v prvním patře.

Dům, ve kterém jsem vyrůstal, byl velmi prostý zděný domek se silnými stěnami a malými okny, aby se v něm daly přečkat i tuhé alpské zimy. Měli jsme

dvě ložnice s kamny na uhlí a kuchyni, kde jsme jedli, psali úkoly, myli se a hráli hry. V kuchyni se topilo v kamnech, na kterých matka vařila.

V domě nebyla voda, žádná sprcha ani splachovací záchod, jen nočník pod postelí. Nejbližší studna byla skoro půl kilometru daleko, a i když zrovna pršelo nebo sněžilo, jeden z nás vždycky musel dojít pro vodu. Takže jsme s ní šetřili, jak jen se dalo. Ohřáli jsme ji, naplnili umyvadlo a pak jsme se v ní všichni umyli – nejprve matka, dokud byla voda čistá, potom otec a nakonec my dva s Meinhardem. Když už voda byla trochu špinavá, bylo nám to jedno – všechno bylo lepší než cesta ke studni.

Měli jsme velmi prostý dřevěný nábytek a pár elektrických světel. Náš otec miloval obrazy a starožitnosti, ale když jsme vyrůstali, nemohl si žádný takový luxus dovolit. Naši domácnost oživovala jen hudba a kočky. Matka hrála na ceteru a zpívala nám písně a ukolébavky, ale skutečným hudebníkem byl náš otec. Ten dokázal hrát na všechny možné dechové nástroje, na trumpetu, na křídlovku, na saxofon, na klarinet. Kromě toho skládal hudbu a byl dirigentem oblastní četnické kapely. Kdykoli ve Štýrsku zemřel nějaký četník, kapela mu přijela zahrát na pohřeb. V létě jsme často chodili na nedělní koncerty v parku, kde dirigoval a občas i hrál. Většina příbuzných z jeho strany byli muzikanti, ale na mě ani na Meinharda tenhle talent nepřešel.

Ani nevím, proč jsme místo psů měli kočky – možná proto, že je matka milovala a protože nás to nic nestálo, když si potravu nachytaly samy. Ale vždycky jsme mívali hodně koček, běhaly dovnitř a zas ven, stočily se do klubička, kde to jen šlo, a občas nám z půdy nosily polomrtvé myši, aby nám ukázaly, jak dovedou lovit. Každý jsme měli svou vlastní kočku, se kterou jsme si v noci chodili lehnout – byla to taková tradice. Jednu dobu jsme měli dokonce sedm koček. Milovali jsme je, ale nikdy jsme se na ně neupínali příliš, protože nic jako cesta za veterinářem nepřipadalo v úvahu. Když už nějaká z koček byla tak stará nebo tak nemocná, že se ani neudržela na nohou, jen jsme čekali, dokud zvenku neuslyšíme ránu – výstřel z otcovy pistole. Pak jsme s matkou a Meinhardem vyšli ven a udělali hrobeček s malým křížkem.

Matka mívala černou kočku jménem Muki, o které pořád tvrdila, že je výjimečná, ačkoli nikdo z nás nechápal proč. Jednoho dne, to mi bylo asi deset let, jsem se s matkou dohadoval, protože jsem nechtěl psát domácí úkol, a Muki

byla hned vedle, jako obvykle ležela stočená do klubíčka na pohovce. Musel jsem tehdy říct něco opravdu drzého, protože matka natáhla ruku a chystala se mi dát pohlavek. Chtěl jsem se mu vyhnout, ale místo toho jsem ji uhodil hřbetem ruky. V tom okamžiku Muki vyletěla, jako když střelí, skočila mezi nás a začala se po mně ohánět drápký. Odstrčil jsem ji a křikl na ni: „Co to je?!“ Pak jsme se s matkou podívali jeden na druhého a vyprskli jsme smíchy, i když mi po tváři tekla krev. Konečně měla důkaz, že Muki je výjimečná.

Po všech útrapách války rodiče netoužili po ničem jiném, než abychom žili v bezpečí a klidu. Moje matka byla velká, statná žena, vytrvalá a nápaditá, a taky to byla tradiční *Hausfrau*, která udržovala domácnost dokonale uklizenou. Jednou za čas srolovala koberce, odtáhla je stranou a pak na kolenou mýdlem a kartáčem vydrhla prkennou podlahu a vysušila ji hadrem. Přísně nás kontrolovala, abychom si věšeli košile a skládali prádlo přesně jako podle pravítka, do komínků s hranami ostrými jako žiletka. Na dvorku za domem pěstovala řepu a brambory a rybíz, abychom měli co jíst, a na podzim zavařovala marmelády a nakládala zelí do velkých tlustých sklenic, aby udělala zásoby na zimu. Vždycky když otec o půl jedné přišel ze stanice domů, měla pro něj připravený oběd, a když se v šest hodin vrátil, čekala na něj večeře.

I hospodaření s penězi byla její starost. Protože dříve pracovala jako úřednice, měla ve všem vzorný pořádek a bez problémů zvládala počty. Každý měsíc, když otec přinesl domů výplatu, mu nechala pět set šilinků jako kapesné a zbytek rozdělila na vedení domácnosti. Ona vyřizovala veškerou rodinnou korespondenci a platila měsíční účty. Jednou do roka, vždycky v prosinci, s námi vyrazila nakupovat oblečení. Jeli jsme autobusem do Štýrského Hradce, do obchodu Kastner & Öhler. Ten obchodní dům měl jen dvě nebo tři poschodí, ale pro nás to byla učiněná Amerika. Byly tam jezdicí schody a výtah z oceli a ze skla, abychom si cestou nahoru a dolů mohli všechno prohlédnout. Matka nám nakupovala jenom to nejnnutnější, košile, ponožky a spodní prádlo, a všechno nám druhý den doručili až do domu, úhledně zabalené do hnědého balicího papíru. Tou dobou přišly jako velká novinka nákupy na splátky a naše matka byla nadšená, že může účet postupně splácet po měsících, dokud ho nevyrovнала. To, že se lidem jako naše matka otevřely dveře k takovým nákupům, byl výborný krok k oživení ekonomiky.

Matka se postarala i o zdravotní problémy, ačkoli přes akutní případy byl odborníkem spíš otec. Oba jsme s bratrem prošli snad všemi možnými dětskými nemocemi od příušnic přes spálu až po zarděnky, takže měla dost příležitostí nasbírat zkušenosti. Nic ji nezastavilo. Jednou v zimě, když jsme byli batolata, dostal Meinhard zápal plic, ale žádný lékař ani sanitka nebyli k mání. A tak mě nechala doma s otcem, uvázala si Meinharda v šátku na záda a šla s ním v noci tři kilometry, aby se dostala do nemocnice ve Štýrském Hradci.

Náš otec byl mnohem složitější člověk. Dokázal být velkorysý a láskyplný, zvláště vůči naší matce. Ti dva vroucně milovali jeden druhého. Bylo to vidět na tom, jak mu vařila kávu, i na tom, jak jí pořád nosil drobné dárky, objímal ji a poplácával ji po zadečku. A stejně tak měli rádi i nás; vždycky jsme se k nim chodili schovat do postele, zvláště když v noci venku zahřmelo.

Ale zhruba jednou týdně, obvykle v pátek večer, se náš otec vracel domů opilý. Zdržel se venku do dvou, do tří nebo i do čtyř hodin ráno a pil v *Gasthausu* spolu s dalšími místními muži, většinou s farárem, s ředitelem školy a se starostou. Když se vrátil, všechny nás probudil, protože dělal rámus a křičel na matku. Ale ta noční zlost mu nikdy nevydržela dlouho; ráno už byl zase milý a laskavý a vzal nás na oběd nebo nám přinesl nějaký dárek, aby si nás udobřil. Ale když jsme sami něco provedli, dával nám pohlavky nebo na nás vzal i pásek.

To všechno nám připadalo úplně normální. Věděli jsme, že tatínkové všech dětí chodí občas domů opilí a trestají prohřešky výpraskem. Jednoho chlapce, který bydlel nedaleko od nás, jeho otec tahal za uši a běhal za ním s tenkou rákoskou, kterou si namáčel do vody, aby pořádně štípala. Otcovy večery s kumpány a alkoholem jako by patřily k běžnému životu, ačkoli obvykle býval mnohem příjemnější. Někdy brali pánové do *Gasthausu* s sebou i manželky a děti. Pro nás to vždycky byla velická pocta, že jsme mohli sedět u stolu s dospělými a dostali jsme moučník. Nebo nás pustili do sousední místnosti, nalili nám malou skleničku Coca-Coly a nechali nás hrát stolní hry, listovat si v časopisech a dívat se na televizi. Vysedávali jsme tam až do půlnoci a říkali si: „Páni, tohle je něco!“

Trvalo mi mnoho let, než jsem pochopil, že pod tou *Gemütlichkeit* se skrývala hořkost a strach. Vyrůstali jsme mezi muži, kteří se cítili jako banda brádků. Jejich generace rozpoutala druhou světovou válku a prohrála ji. Můj otec

za války odešel od četnictva a stal se policistou v německé armádě. Sloužil v Belgii a ve Francii, ale taky v severní Africe, kde dostal malárii. Roku 1942 o chlup unikl zajetí u Leningradu, v nejkrvavější bitvě celé války. Budovu, ve které byl, vyhodili Rusové do vzduchu, a on zůstal tři dny zavalený pod sutinami. Měl přeraženou páteř a šrapnely v obou nohách. Strávil pak několik měsíců v nějaké polské nemocnici, než se zotavil a mohl se vrátit do Rakouska a k civilní policii. A kdo ví, jak dlouho to trvalo, než se zahojily jizvy na jeho duši? Musel za ty roky vidět spoustu ošklivých věcí. Když byli muži v hospodě opilí, slyšel jsem, jak si o tom povídají, a dovedu si představit, jak to pro ně muselo být bolestivé. Všichni byli poraženi a všichni se báli, že Rusové jednoho dne přijdou a odvedou je stavět novou Moskvu nebo Stalingrad. Byli naštvaní. Snažili se ten vztek a ponížení potlačovat, ale zklamání se jim usadilo v morku kostí. Jen si to představte: Slíbí vám, že budete občany nové velkolepé říše a že každá rodina bude žít v přepychu, a namísto toho se po pár letech vrátíte do země, která je v troskách, kde nejsou peníze, kde je nedostatek potravin a kde se všechno musí znovu vybudovat od základů. Navíc je to země okupovaná, ve které už sami nejste pány. A co je nejhorší, nemáte žádnou možnost, jak strávit to, co se vám přihodilo. Jak byste se s takovým neuvěřitelným traumatem dokázali vyrovnat, když o něm nikdo nesměl mluvit?

Místo toho byla Třetí říše oficiálně vymazána z dějin. Všichni veřejní činitelé – úředníci, učitelé, policisté – museli projít procesem, kterému Američané říkali denacifikace. Znamenalo to výslechy a zkoumání záznamů, ze kterých se mělo dát zjistit, zda dotyčný byl za války aktivním stoupencem Třetí říše nebo zda se nedopustil válečných zločinů. Všechno, co se nějak týkalo nacistické éry, bylo konfiskováno: knihy, filmy, plakáty, dokonce i osobní deníky a fotografie. Každý byl povinen takové věci odevzdat, protože válka měla všem být vymazána z paměti.

Meinhard a já jsme to vnímali jen vzdáleně. Mívali jsme doma krásnou obrazkovou knihu, kterou jsme si půjčovali a hráli si s ní na kněze, protože byla mnohem větší než naše rodinná Bible. Jeden z nás vždycky stál a držel ji otevřenou, zatímco druhý odříkával modlitby jako na mši. Ta kniha byla ve skutečnosti albem fotografií, které měly znázorňovat obrovské úspěchy Třetí říše. Byla rozdělená do kapitol jako veřejné stavby, tunely a přehrady, Hitlerova ve-

řejná vystoupení, nově vybudované lodě, monumenty, vítězné bitvy v Polsku. V každé kapitole bylo několik prázdných očíslovaných stránek, a když jste šli do obchodu a něco tam koupili, anebo když jste investovali do válečných dluhopisů, dostali jste očíslovaný obrázek, který jste si mohli vlepit na příslušnou stránku. Za posbírání všech obrázků a dokončení sbírky se daly vyhrát nějaké ceny. Mně se líbily snímky obrovských nádraží a silných parních lokomotiv, ale nejvíc mě lákala fotografie, na které dva muži jeli po kolejích na otevřené drezíně. To mi připadalo jako opravdové dobrodružství.

Já ani Meinhard jsme vlastně nevěděli, o čem ta knížka je, ale jednoho dne, když jsme si chtěli hrát na kněze, byla najednou pryč. Prohledali jsme celý dům. Nakonec jsem se zeptal matky, kam se ta krásná kniha poděla – konec konců to byla naše Bible! A ona řekla: „Museli jsme ji odevzdat.“ Později jsem otci říkal: „Vyprávěj mi o válce,“ nebo jsem se ho vyptával, co tehdy dělal a kde všude byl, ale on vždycky jen vrtěl hlavou a říkal: „Není co vyprávět.“

Jeho reakcí na život, který prožil, byla disciplína. V naší rodině platil přísný řád, který nic nemohlo změnit: Vstávalo se v šest hodin a pak bylo na Meinhardovi nebo na mně, abychom ze sousední farmy přinesli čerstvé mléko. Když jsme byli starší a začali se věnovat sportu, přibýlo mezi naše povinnosti cvičení a oba jsme si museli snídani nejprve zasloužit sed-lehy. Odpoledne jsme si naplali úkoly, udělali domácí práce a otec nás vyhnal ven, abychom cvičili kopanou, bez ohledu na to, jaké zrovna bylo počasí. Když se nám něco nepovedlo, věděli jsme, že na nás bude křičet.

Stejně tak pevně byl oddán i myšlence trénovat naši mysl. V neděli po mši nás vzal na rodinnou procházku – třeba do sousední vesnice, na nějaké představení nebo na koncert jejich četnické kapely. Večer jsme museli napsat slohovou práci o tom, co jsme dělali, a ta práce musela mít nejmíň deset stran. Vracel nám je pak popsané červeným inkoustem a každé slovo, které jsme napsali špatně, jsme za trest museli padesátkrát opsat.

Miloval jsem svého otce a upřímně jsem toužil po tom, abych byl jednou takový jako on. Vzpomínám si, že jednou, ještě jako malý kluk, jsem se navlékl do jeho uniformy, vylezl si na židli a díval se na sebe do zrcadla. Jeho kabát mi sahal až po kotníky a čepice mi padala na nos. Ale neměl moc velkou trpělivost s našimi problémy. Když jsme chtěli kolo, řekl nám, ať si na něj vy-

děláme sami. Nikdy jsem neměl pocit, že bych byl dost silný, dost chytrý, dost dobrý. Neustále mi dával najevo, že je pořád co zlepšovat. Mnoho jiných synů by jeho požadavky zničily, ale já tuhle disciplínu naopak nasál a proměnil ji v motivaci.

S Meinhardem jsme si byli velmi blízcí. Měli jsme společný pokoj až do mých osmnácti, kdy jsem odešel na vojnu, a sám bych to za nic nevyměnil. Dodnes je mi příjemnější, když si můžu před spaním s někým popovídat.

Spojovala nás i soutěživost, která je mezi bratry přirozená – vždycky jsme se snažili toho druhého překonat a získat si uznání otce, který v nás tuhle soutěživost samozřejmě ještě podněcoval. Nechával nás závodit a vždycky říkal: „Tak ať se ukáže, kdo je lepší.“ Byli jsme větší než většina kluků z okolí, ale protože já byl o rok mladší, většinu závodů vyhrával Meinhard.

Já pořád hledal možnosti, jak si získat nějakou výhodu. Meinhardovou slabinou byl strach ze tmy. Když mu bylo deset, dokončil základní školu v naší vesnici a postoupil na *Hauptschule*, která ležela za horským hřebenem ve Štýrském Hradci. Aby se tam dostal, musel jezdit hromadnou dopravou, a zastávka autobusu byla dobrých dvacet minut od našeho domu. Problém byl v tom, že Meinhardovy školní povinnosti za krátkých zimních dnů často trvaly až do setmění a on musel domů chodit za tmy. Byl z toho tak vyděšený, že jsem mu musel chodit na zastávku naproti a doprovázet ho.

Vlastně jsem se taky bál, když jsem jako devítiletý kluk sám vyrážel do tmy. V Thalu nebylo žádné pouliční osvětlení a o zimních večerech tam bývala tma jako v pytli. Cesta vedla na mnoha místech skrz husté borové lesy jako z pohádek bratří Grimmů; někdy tam bývalo šero i za bílého dne. Samozřejmě jsme vyrůstali s těmi strašidelnými příběhy, které bych vlastním dětem nikdy nečetl, ale byly součástí naší kultury. Vždycky v nich byla nějaká čarodějnice, nějaký vlk nebo stvůra, která chtěla ubližovat dětem. A mít tatínka četníka náš strach jenom posilovalo. Někdy nás s sebou bral na obchůzky a vykládal nám, že hledají hrozného zločince nebo vraha. Pak jsme přišli k odlehlému seníku uprostřed polí a on nás nechal stát u vrat, zatímco sám vytáhl pistoli a šel zkontrolovat, jestli se uvnitř někdo neschovává. Anebo se někdy zas rozkřiklo, že on a jeho muži dopadli nějakého zloděje, a pak jsme běželi na stanici a z dálky zírali na toho chlapa připoutaného k židli.

Dojít na zastávku autobusu nebylo jen tak. Cesta vedla kolem zříceniny a pak dolů po okraji lesa. Jednoho večera jsem šel bratrovi naproti a bedlivě zkoumal, jestli se tam neskřývá nějaké nebezpečí, ale najednou se přímo proti mně na té lesní cestě objevil nějaký chlap. V měsíčním světle jsem rozeznal jen jeho siluetu a zářící oči. Vykřikl jsem hrůzou a zůstal stát, jako by mě přikovali. Vzápětí se ukázalo, že to je jenom jeden z námezdních dělníků, který přecházel z jednoho statku na druhý, ale kdyby to byl skřet, byl by mě určitě zabil.

Snažil jsem se svůj strach překonávat hlavně proto, že jsem chtěl dokázat, že jsem silnější. Bylo pro mě strašně důležité, abych rodičům dal najevo, že jsem statečnější než můj bratr, ačkoli on je o rok a čtrnáct dní starší než já.

Tohle odhodlání se vyplatilo. Za to, že jsem chodil Meinhardovi naproti, mi otec platil pět šilinků týdně. Moje matka začala využívat mé nebojácnosti a posílala mě každý týden pro zeleninu na trh, kam se muselo jít přes jiný hluboký les. Za to jsem dostával dalších pět šilinků a tyhle peníze jsem spokojeně utrácel za zmrzlinu a svou sbírku známek.

Nevýhodou však bylo, že se rodiče čím dál více strachovali o Meinharda a o to méně pozornosti věnovali mně. Během letních prázdnin roku 1956 mě poslali na práci na statek mé kmotry, ale bratra si nechali doma. Namáhavá práce mě bavila, ale připadal jsem si trochu odstrčený, když jsem se vrátil domů a zjistil, že rodiče vzali Meinharda na výlet do Vídně.

Naše cesty se postupně rozcházely. Zatímco já pročítal sportovní přílohy novin a učil se z paměti jména různých sportovců, Meinhard se stal vášnivým čtenářem *Spiegelu*, což v naší rodině bylo něco dosud nevídaného. Dal si za cíl naučit se nazpaměť jméno a počet obyvatel každého hlavního města a název a délku toku každé významné řeky na světě. Zapamatoval si periodickou tabulku prvků a chemické vzorečky. Úplně propadl touze po znalosti faktů a často otce žádal, aby si vyzkoušel, kolik toho ví.

Zároveň s tím začal Meinhard projevovat odpor k fyzické námaze. Nerad si špinil ruce prací. Začal do školy chodit v bílé košili. Matka ho v tom podporovala, ale mně si potají stěžovala: „Jako bych neměla dost práce s tím, že peru košile pro tvého otce. Teď se Meinhard rozhodne, že v nich bude chodit taky.“ Zanedlouho už celá rodina počítala s tím, že Meinhardovi zůstanou bílé

límečky i v budoucnu, že bude nejspíš inženýrem, zatímco já budu pracovat rukama. „Nechtěl by ses vyučit na mechanika?“ ptali se mě rodiče. „Anebo na truhláře?“ Dokonce uvažovali o tom, že bych mohl být ochráncem zákona jako náš otec.

Ale já měl jiné plány. Nějak se mi v hlavě vylíhla myšlenka, že patřím do Ameriky. Jen tohle, nic konkrétního. Jen... *Amerika*. Ani nevím, kde se ta myšlenka vzala. Možná jsem toužil po úniku od drsného života v Thalu a přísných pravidel otce, anebo to bylo tím vzrušením z každodenních cest do Štýrského Hradce, kam jsem na podzim roku 1957 následoval Meinharda a začal navštěvovat pátou třídu *Hauptschule*. Ve srovnání s Thalem byl Štýrský Hradec obrovskou metropolí plnou obchodů, silnic s chodníky a aut. Nebyli tu žádní Američané, ale Amerika pomalu pronikala do zdejší kultury. Všechny děti věděly, jak si hrát na kovboje a indiány. Vídali jsme obrázky amerických měst, přírody, památek a dálnic v učebnicích i na zrnitých černobílých dokumentárních filmech, které nám ve třídě pouštěli na rozvrzaném projektoru.

Co bylo ještě důležitější, věděli jsme, že Ameriku potřebujeme kvůli vlastnímu bezpečí. Rakousko se nacházelo přímo na frontové linii studené války. Kdykoli došlo k nějaké krizi, můj otec si musel sbalit batoh a vyrazit na maďarské hranice, které byly jen devadesát kilometrů dál na východ, jako posila pohraniční stráže. O rok dříve, v roce 1956, když Sověti rozdrtili maďarskou revoluci, měl otec na starosti stovky lidí, kteří utíkali do našeho kraje. Zakládal pro ně uprchlické tábory a pomáhal jim odcestovat, kam chtěli. Někteří chtěli emigrovat do Kanady, jiní se rozhodli zůstat v Rakousku, ale většina měla samozřejmě namířeno do Ameriky. Můj otec a jeho muži pracovali s celými rodinami a občas nás brávali s sebou, abychom pomáhali roznášet polévku, což ve mně zanechalo hluboký vliv.

Naše vzdělávání pokračovalo v NonStop Kino, biografu nedaleko centra Štýrského Hradce. Celý den tam pořád dokola přehrávali hodinovou smyčku. Začínala zpravodajstvím z celého světa s komentářem v němčině, pak následoval Mickey Mouse nebo nějaký jiný animovaný pořad a potom reklamy na různé obchody a podniky ve Štýrském Hradci. Nakonec zahrála hudba a celý program se rozjel znovu od začátku. Vstupné do NonStopu nebylo drahé, jenom

pár šilinků, ale každý další film pro nás představoval nové zázraky: Elvis Presley zpívající „Hound Dog“, proslov prezidenta Dwighta Eisenhowera, snímky tryskových letadel a nablýskaných amerických aut a filmových hvězd. To jsou obrazy, které se mi vryly do paměti. Byla tam samozřejmě i spousta nudných věcí, a taky věcí, které šly tehdy úplně mimo mě, jako například Suezská krize v roce 1956.

Americké filmy mě ovlivnily ještě víc. Ten první, který jsme s Meinhardem viděli, byl Tarzan s Johnnym Weissmullerem. Skoro jsem čekal, že vyskočí z plátna a přistane rovnou mezi námi. Představa, že by se člověk dokázal houpat ze stromu na strom a mluvit se lvy a šimpanzi pro mě byla fascinující, a neméně fascinující byla celá ta záležitost s Jane. Takhle jsem si představoval život snů. Na ten film jsme s Meinhardem šli hned několikrát.

Dva biografy, do kterých jsme často chodili, stáli přímo proti sobě na nejrůšnější nákupní třídě Štýrského Hradce. Většinou tu hráli westerny, ale také komedie a dramatické filmy. Jediný problém byl striktně dodržovaný zákaz vstupu mladistvých na některé filmy. Ke kinu byl přidělený policista, který u vchodu kontroloval věk každého, kdo chtěl dovnitř. Na snímky s Elvisem, na které by se dnes smělo od třinácti let, se dalo dostat snadno, ale filmy, o které jsem stál nejvíc – westerny, filmy o gladiátorech a válečné snímky – byly mládeži nepřístupné, a proto se na jejich promítání dalo dostat jen dost těžko. Občas mě hodný uvaděč nechal počkat, dokud se v sále nezhasne, a pak mi kývnutím hlavy naznačil, ve které uličce budu před policistou v bezpečí. Někdy jsem taky čekal u bočního východu a pak se potmě proplížil do sálu.

Platil jsem za tyhle kratochvíle penězi, které jsem si vydělal během svého prvního podnikatelského počinu – když jsem v létě roku 1957 prodával zmrzlinu u Thalersee, nádherného jezera v horách na východ od Thalu, asi pět minut pěšky od našeho domu. K jezeru přijížděl autobus přímo ze Štýrského Hradce a za horkých letních dnů tam jezdily tisíce lidí, kteří si chtěli zaplavat, vyjet si na loďce nebo si zasportovat. Odpoledne už jim bylo vedro, a když jsem viděl, jak se stahují ke stánku se zmrzlinou na terase, pochopil jsem, že to je velká příležitost. Park kolem jezera byl dost rozlehlý, a podle toho, kde si člověk rozložil svou deku, mohla mu cesta ke stánku trvat i deset minut, takže než by došel zpátky, zmrzlina by se mu roztekla. Zjistil jsem, že můžu nakoupit spoustu

nanuků po šilinku a pak s nimi obcházet pláže a prodávat je po třech šilincích. Provozovatel stánku byl rád, že mu zvýším obrat, a dokonce mi půjčil truhlu, ve které zmrzlina vydržela delší dobu vychlazená. Prodejem zmrzliny jsem si dokázal vydělat 150 šilinků – skoro 6 dolarů – za jediné odpoledne, a ještě navíc jsem si krásně opálil nohy.

Příjmy z prodeje zmrzliny ale na konci léta vyschly a chodit s prázdnými kapsami mě brzy omrzelo. Přišel jsem na nový způsob, jak si vydělat: Začal jsem žebrot po ulicích. Vyklouzl jsem ze školy, chodil po hlavní ulici ve Štýrském Hradci a hledal mezi lidmi sympatickou tvář. Mohl to být pán ve středních letech nebo student, anebo taky žena z venkova, která si do města vyjela na nákupy. Takové lidi jsem zastavoval a vykládal jim, že jsem ztratil peníze nebo lístek na autobus a potřebuju se dostat domů. Někdy mě odehnali, ale většinou řekli něco jako „*Du bist so dumm!*“ – „Ty jsi ale hlupák!“ V tu chvíli jsem věděl, že mám vyhráno, protože vzápětí si obvykle povzdychli a pak řekli: „Kolik to dělá?“

„Pět šilinků.“

A na to řekli: „Tak dobře. *Ja.*“

Vždycky jsem je poprosil, aby mi napsali adresu s tím, že jim peníze pošlu zpátky, ale většina lidí mi na to řekla: „Ne, ne, to není potřeba. Jen si příště dávej větší pozor.“ Někdy mi adresu opravdu napsali, ale já samozřejmě neměl v úmyslu jim nic posílat. Když se mi dařilo, vydělal jsem si takhle za den až 100 šilinků, což stačilo na to, abych zašel do hračkářství a do biografu a pořádně si to užil!

Jedinou slabinou mého plánu bylo, že jsem jako dítě školou povinné v pravé poledne na ulici budil trochu podezření. A spousta místních lidí dobře znala mého otce. Bylo jen otázkou času, než mu někdo z nich řekl: „Dneska jsem ve městě viděl tvého syna, zrovna loudil peníze z nějaké ženské na ulici.“ Doma z toho byl příšerný povyk a tvrdý tělesný trest, který mé kariéře pouličního podvodníka rychle udělal přítrž.

První cesty za hranice Thalu podněcovaly mou představivost. Zanedlouho jsem byl pevně přesvědčený o tom, že jsem výjimečný a že mě čekají velké věci. Věděl jsem, že jednou budu v něčem nejlepší – ačkoli jsem ještě netušil, v čem to bude – a že se stanu slavným. Nejmnocnější zemí na světě byla Amerika, tak jsem se rozhodl, že odcestuju právě tam.

Pro desetiletého chlapce asi není nic neobvyklého, že má velkolepé sny. Ale představa, že se dostanu do Ameriky, mě zasáhla jako zjevení a já ji začal brát velmi vážně. Mluvil jsem o tom, jako by to byla hotová věc. Jednou jsem na autobusové zastávce vysvětloval jedné dívce, která byla o pár let starší než já, že pojedu do Ameriky, a ona se na mě jen pochybovačně zadívala a řekla: „No jasně, Arnolde.“ Spousta dětí slychala, jak o tom mluvím, a myslely si, že jsem podivín, ale to mi vůbec nebránilo v tom, abych se o své plány podělil s každým, kdo byl ochoten poslouchat: s rodiči, s učiteli, se sousedy.

Hauptschule ve Štýrském Hradci nebyla připravená na to, aby vychovala nového vládce světa; měla žáky připravit na budoucí zaměstnání. Chlapci a děvčata navštěvovali oddělené třídy v protilehlých křídlech budovy. Všem žákům se dostalo základního vzdělání v matematice, přírodovědě, zeměpisu, dějepisu, náboženství, cizím jazyce, výtvarné a hudební výchově, ale osnovy byly mnohem střídmější než na gymnáziích, která studenty připravovala na další studium na univerzitách nebo polytechnikách. Absolventi *Hauptschule* se obvykle hlásili na odborná učiliště, šli k někomu do učení nebo si rovnou hledali zaměstnání. Naši učitelé se však i přesto ze všech sil snažili nám dát to nejlepší vzdělání a ve všech směrech nás obohatit. Pouštěli nám filmy, zvali do hodin zpěvu operní pěvce, seznamovali nás s literaturou a uměním a podobně.

Já sám jsem se o svět zajímal natolik, že mi studium nedělalo žádné problémy. Hltal jsem učivo, psal domácí úkoly a držel se kolem průměru třídy. Čtení a psaní vyžadovaly určitou disciplínu – oproti svým spolužákům jsem v nich viděl spíš utrpení než zábavu –, zato matematika mi šla snadno. Nikdy jsem se nespletl a spoustu příkladů jsem spočítal z hlavy.

Disciplína ve škole byla dost podobná té, která vládla u nás doma. Učitelé nás bili stejně silně jako rodiče. Jednoho spolužáka přistihli při tom, že ukradl cizí pero, a kněz, který nám přenášel katechismus, ho udeřil učebnicí tak tvrdě, že mu ještě několik hodin zvonilo v uších. Učitel matematiky dal mému kamarádovi takový pohlavek, že se uhodil hlavou o desku lavice a vyrazil si dva přední zuby. Rodičovské schůzky byly pravým opakem toho, jak vypadají dnes, kdy se rodiče i učitelé snaží dítěti neudělat ostudu. Všech třicet nás sedělo v lavicích, učitel nám zadal úkoly na několik hodin a pak za ním jeden po druhém chodili naši rodiče: statkářka, dělník z továrny, a tak dále. S velkou

úctou pozdravili učitele, posadili se k němu a on s nimi v tichosti probíral náš prospěch. Pak se otec hlasitěji zeptal: „Takže tu někdy zlobí?“, přísně se ohlédl na svého syna, šel za ním, dal mu pohlavek a pak se zase vrátil k učiteli. Všichni jsme se toho báli, ale nedalo se tomu nijak vyhnout.

Pak jsem na schodišti zaslechl kroky našeho otce. Poznal jsem zvuk jeho policejních holínek zcela bezpečně. Objevil se ve dveřích v uniformě četnictva, a v tu chvíli naopak učitel vstal, aby ho přivítal s úctou, která náležela policejnímu inspektorovi. Pak se spolu tiše bavili o mém prospěchu a já s obavami čekal, až to přijde. Viděl jsem, jak se na mě dívá, pak ke mně přišel, chytil mě levou rukou za vlasy a pravou *prásk!* přes tvář. Potom jsme spolu mlčky odešli domů.

Celkově to byly krušné časy. Na každém kroku nás čekaly strasti. Například zubaři nepoužívali anestetika. Kdo vyrůstal v takovém tvrdém prostředí, už nikdy nezapomněl, jak snášet tělesné tresty – ani dlouho poté, co krušné časy pominuly.

Když bylo Meinhardovi kolem čtrnácti, začal utíkat z domova, kdykoli se mu něco nelíbilo. Říkal mi: „Myslím, že zase uteču. Ale nikomu ani slovo.“ Potom si do školní brašny sbalil trochu oblečení a zmizel.

Naše matka z toho šlela hrůzou. Otec musel obtelefonovat kolegy na sousedních četnických stanicích a požádat je, aby se podívali po jeho synovi. Pro syna velitele četnictva to byl velmi efektivní způsob protestu.

Po dvou dnech se Meinhard obvykle zase objevil. Většinou se ukázalo, že byl někde u příbuzných nebo u kamaráda, který bydlel jen čtvrt hodiny od našeho domu. Vždycky mě překvapovalo, že se to obešlo bez křiku a trestů. Možná se otec jen snažil, aby se všechno vrátilo do starých kolejí. Za roky práce u četnictva se setkal s tolika případy uprchlíků, že věděl, že kdyby Meinharda potrestal, bylo by to příště jen horší. Ale vím jistě, že ho to stálo spoustu sebeovládání.

Já toužil po tom, opustit rodný dům zcela oficiálně. Byl jsem pořád ještě dítě, a tak jsem se rozhodl, že nejlepší cestou k samostatnosti bude hledět si svého a vydělávat si vlastní peníze. Bral jsem jakoukoli práci. Nikdy mi nevadilo popadnout lopatu a začít se s ní ohánět. Jednou mi jeden soused z vesnice domluvil na letní prázdniny brigádu ve sklárně, ve které sám pracoval. Měl jsem za úkol nakládat do kolečka velké hroudy přetaveného skla, vozit je přes celou fabriku a vykládat je do veliké kádě, ve které se znovu tavily. Každý večer mi vypláceli peníze na ruku.

Další léto jsem se doslechl, že by se možná našla práce na pile ve Štýrském Hradci. Vzal jsem si školní brašnu, dal do ní trochu chleba s máslem, abych měl přes den co zakousnout, a vyrazil jsem tam. Dojel jsem autobusem až k pile, chvíli jsem si dodával odvahy a pak jsem šel přímo za majitelem.

Dovedli mě ke dveřím jeho kanceláře a já vešel dovnitř s brašnou v rukách. Majitel pily seděl za psacím stolem.

„Co chceš?“ zeptal se mě.

„Hledám práci.“

„Kolik ti je?“

„Čtrnáct.“

A on řekl: „Co bys tady chtěl dělat? Vždyť ještě nic neumíš!“

Přesto mě odvedl na dvůr a představil mě pár ženám a mužům, kteří pracovali u stroje, kde se odřezky dřeva drtily na třísky. „Tady budeš pracovat,“ oznámil mi.

Začal jsem hned a pracoval jsem na tom dvoře celé prázdniny. Jednou z mých povinností bylo lopatou nakládat obrovské hory pilin na nákladáky, které je odvážely. Vydělal jsem si 1400 šilinků, což tehdy odpovídalo asi 55 dolarům. Byly to slušné peníze. A hlavně jsem byl hrdý na to, že jsem dostával stejnou mzdu jako muži, ačkoli jsem byl ještě dítě.

Co s těmi penězi udělám, to už jsem věděl úplně přesně. Celý život jsem nosil jen šaty, ze kterých Meinhard už vyrostl; nikdy jsem nedostal nic nového. Zrovna jsem se začal věnovat sportům – byl jsem členem školního fotbalového družstva – a shodou okolností se zrovna toho roku dostávaly do módy teplákové soupravy: dlouhé černé kalhoty a černé svetry na zip. Hrozně se mi to líbilo, a dokonce jsem rodičům ukazoval v časopisech obrázky sportovců, kteří je nosili. Jenže otec a matka měli pocit, že to je zbytečné plýtvání. Takže jsem si za první výplatu pořídil teplákovou soupravu a za zbylé peníze kolo. Neměl jsem dost na nové, ale jeden pán v Thalu montoval dohromady bicykly z použitých součástí a nabídl mi jeden, který jsem si mohl dovolit. Nikdo jiný u nás doma kolo neměl; otec ho kdysi míval, ale těsně po válce ho vyměnil za potraviny a nové už si nikdy nepořídil. To moje sice nevypadalo nijak noblesně, ale pro mě znamenalo především svobodu.

Svaly, svaly, svaly

Z POSLEDNÍHO ROKU NA HAUPTSCHULE si nejvíc pamatuju cvičení civilní obrany. Pro případ jaderné války by se po městě rozezněly sirény a my měli zavřít učebnice, schovat se pod lavice, dát hlavu mezi kolena a zavřít oči. I dětem bylo jasné, že to je komedie.

V roce 1961 jsme všichni byli jako přikovaní u televize a sledovali Vídeňský summit, kde se setkal americký prezident John F. Kennedy a sovětský předseda vlády Nikita Chruščov. Jen málo rodin mělo tehdy doma televizor, ale na náměstí Lendplatz ve Štýrském Hradci byla jedna prodejna elektrospotřebičů, která měla dva přístroje ve výloze. Po škole jsme tam běželi a dívali se z chodníku na zprávy o průběhu jednání. Kennedy nebyl tehdy prezidentem ještě ani půl roku a odborníci se vesměs shodovali, že byla chyba snažit se tak brzy postavit Chruščovovi, který byl pohotový, výřečný a mazaný jako liška. My děti jsme o tom nic moc nevěděly, a protože televizory byly za sklem, stejně jsme neslyšeli ani slovo. Ale dívali jsme se! Byli jsme u toho.

Žili jsme v neklidných dobách. Kdykoli se Sovětský svaz se Spojenými státy dostaly do křížku, zdálo se nám, že jsme ztraceni. Báli jsme se, že Chruščov s Rakouskem provede něco hrozného, protože leželo přímo na frontové linii; proto se tehdy oba státníci setkali právě ve Vídni. Jednání neprobíhalo moc dobře. V jednu chvíli, poté, co vznesl velmi agresivní požadavky, Chruščov

prohlásil: „Teď je na Spojených státech, jestli bude mír, nebo válka,“ a Kennedy na to stejně zlověstně odpověděl: „Pak tedy, pane předsedo, bude válka. Bude to dlouhá, mrazivá zima.“ Když Chruščov na podzim toho roku nechal Západní Berlín obehnat zdí, slyšeli jsme, jak si rodiče říkají: „Teď to začne.“ Rakousko tehdy nemělo armádu a jeho jedinou ozbrojenou silou bylo četnictvo, takže si otec musel vzít uniformu a všechnu svou výstroj a vyrazit na hranice. Byl pryč celý týden, než se krize uklidnila.

Tou dobou jsme cvičení civilní obrany mívali zvlášť často. Naše třída plná třiceti dospívajících chlapců byla plná testosteronu, ale nikdo nestál o válku. Zajímali jsme se tehdy spíš o děvčata. Byla pro nás velkou záhadou, zvlášť pro kluky jako já, kteří neměli sestry, takže dívky vídali jen na školním dvoře před začátkem vyučování, na které jsme se rozcházeli do protilehlých křídel budovy. Byly to ty samé holky, se kterými jsme vyrůstali, ale najednou nám připadaly nějaké cizí. Jak se s nimi vlastně máme bavit? Dospěli jsme do fáze, kdy jsme začínali cítit přitažlivost, ale projevovali jsme ji podivnými způsoby – třeba když jsme je jednoho zimního rána začali bombardovat sněhovými koulemi.

První hodinu jsme tehdy měli matematiku. Místo abychom si otevřeli učebnice, učitel se na nás dlouze zadíval a pak řekl: „Viděl jsem vás ráno na dvoře. Asi bychom si o tom měli promluvit.“

V tu chvíli jsme se všichni lekli, že z toho budeme mít nějakou polízanici – byl to ten samý učitel, který před pár lety spolužákovi vyrazil přední zuby. Ale toho dne se na nás nezlobil. „Chcete, aby si vás děvčata začala všímat, že?“ Několik z nás váhavě přikývlo. „Je to normální, protože všichni cítíme přitažlivost k opačnému pohlaví. Časem je začnete chtít objímat, líbat a milovat se s nimi. Už teď by se vám to asi líbilo, ne?“

Další hlavy přikývly. „Tak mi neříkejte, že po nich opravdu chcete házet sníh! Takhle jim chcete dát najevo svou náklonnost? Takhle chcete říct ‚Miluju tě‘? Jak vás to napadlo?“

V tu chvíli už jsme mu všichni viseli na rtech. „Když si vzpomenu, jak já se začal dvořit dívkám,“ pokračoval, „skládal jsem poklony, líbal je, držel se s nimi za ruce a snažil se, aby jim moje společnost byla příjemná. Tak jsem to dělal.“

S mnohými z nás rodiče o ničem takovém nemluvili. Najednou jsme si uvědomili, že jestli chceme upoutat pozornost nějaké dívky, musíme se snažit, aby se s námi dala do řeči, ne jenom na ni zírat jako hladový pes. Bylo nutné je zaujmout. Byl jsem jedním z těch, kteří toho rána házeli po dívkách sních, ale vzal jsem si učitelovy rady k srdci a držel se jich.

Během posledního týdne toho školního roku jsem najednou prozřel a uvědomil si, jak chci, aby vypadal můj další život. Stalo se to ve chvíli, kdy jsme psali slohovou práci. Náš učitel dějepisu si vždycky vybral pár chlapců, rozdal jim jednotlivé listy novin a chtěl po nich, aby napsali něco o článcích nebo fotografiích, které je zaujaly. Tentokrát shodou okolností vybral i mě a dal mi list ze sportovní přílohy. Byl na něm snímek Kurta Marnula, tehdejšího držitele titulu Mr. Austria, jak zvedá rekord ve vzpírání na 190 kilogramů.

Výkon toho muže mě hluboce inspiroval. Ale nejvíc mě tehdy zaujalo to, že nosí brýle. Byly dost výrazné, trochu tónované. Do té doby jsem si brýle vždycky spojoval s intelektuály, s učiteli a kněžími. Ale na té fotografii jsem viděl Kurt Marnula, jak leží na lavici v nátělníku, ten štíhlý pas, obrovskou hrud' a nepředstavitelnou zátěž nad hlavou – a měl na nose brýle. Díval jsem se na ten snímek a pořád mi nešlo do hlavy, jak někdo, kdo v obličeji vypadá jako profesor, může uzvednout 190 kilo? Přesně to jsem taky napsal do té slohové práce a měl jsem radost, že se tomu celá třída zasmála, když jsem ji četl nahlas. Ale opravdu mě fascinovalo, že někdo může být chytrý i silný zároveň.

S tím, jak se ve mně probouzel zájem o děvčata, jsem si začal víc všimnat vlastního těla. Čím dál víc jsem se zajímal o sporty, pozoroval jsem atlety, jak se rozcvičují, jak na sobě pracují. Ještě před rokem mě to vůbec nezajímalo. Teď mě najednou nezajímalo nic jiného.

Jakmile skončila škola, vyrazili jsme se spolužáky k Thalersee. Trávili jsme tam celé léto, plavali jsme v jezeře, pořádali bahenní zápasy, hráli kopanou. Rychle jsem se tam začal seznamovat s boxery, zápasníky a dalšími sportovci. Během předchozích prázdnin jsem se seznámil s jedním z plavčků, Willim Richterem, kterému bylo něco přes dvacet. Nechal mě, abych mu pomáhal při práci. Willi byl dobrý a všestranný sportovec. Když zrovna nebyl ve službě, cvičil jsem s ním. Dokázal si z celého parku udělat velkou tělocvičnu: Přitahoval se na větvích stromů, dělal kliky na trávníku, běhal po cestičkách a skákal

přes švihadlo. Jednou za čas mi z legrace zapózoval a zařal svaly. Vypadalo to náramně.

Willi se kamarádil se dvěma bratry, kteří byli výjimečně urostlí. Jeden z nich studoval na univerzitě, druhý byl o něco mladší. Oba byli vzpěrači, kulturisté, a v den, kdy jsem se s nimi poprvé setkal, zrovna trénovali vrh koulí. Zeptali se mě, jestli bych si to chtěl zkusit, a začali mě učit otočky a kroky. Pak jsme šli okolo stromu, na kterém Willi trénoval shyby, a on znenadání řekl: „Nechceš to taky zkusit?“ Sotva jsem se na té větvi udržel, protože byla dost tlustá a člověk na to musel mít sílu v prstech. Přitáhnul jsem se jednou, pak podruhé a potom jsem se musel pustit. Willi mi řekl: „Vsadím se, že když budeš takhle trénovat celé léto, zvládneš jich udělat deset, což už je docela výkon. A křídla se ti zvětší aspoň o centimetr.“ *Křídla* znamenala široké svaly zádové, které se nacházejí těsně pod lopatkami.

A já si říkal: „Hm, to je zajímavé. A to všechno jen tenhle jeden cvik?“ Pak jsem za ním vyběhl do kopce a prošel s ním zbytek jeho cvičebního programu. Od té doby jsem s ním cvičil denně.

O předchozích prázdninách mě Willi vzal s sebou na světový šampionát vzpěračů, který se pořádal ve Vídni. Jeli jsme v autě s několika dalšími chlapi celé čtyři hodiny. Cesta trvala déle, než jsme si mysleli, a tak jsme dorazili až na poslední část programu, což byli vzpěrači v nejtěžší váhové kategorii. Zvítězil obrovský Rus jménem Jurij Vlasov. Spousta lidí na tribunách hlasitě křičela, když nad hlavu zvedl 190,5 kilogramu. Po vzpěračích přišla na řadu soutěž kulturistů Mr. World a já poprvé viděl vytrénované svalovce natřené olejem, jak zaujímají různé pózy a předvádějí svou muskulaturu. Potom jsme vyrazili do zákulisí a podívali se na Vlasova na vlastní oči. Ani nevím, jak jsme se tam dostali – možná měl někdo z těch lidí, co tam byli s námi, nějaké známé ve vzpěračském klubu ve Štýrském Hradci.

Bylo to pro mě veliké dobrodružství a velký zážitek, ale ve třinácti letech mě ani nenapadlo, že bych se do něčeho takového mohl pustit sám. Jenže o rok později vypadalo všechno úplně jinak: Uvědomil jsem si, že chci být silný a svalnatý. Právě jsem viděl film *Hekules dobývá Atlantidu*, který jsem si hned zamiloval. Svalnatý herec, který hrál Herkula, mě naprosto fascinoval. „Víš, kdo to je?“ zeptal se mě Willi. „To je Mr. Universe, Reg Park.“ Já mu pak vyprávěl

věl, jak jsme ve škole psali slohovou práci, a najednou se ukázalo, že Willi byl osobně u toho, když Kurt Marnul překonal ten vzpěračský rekord. „Je to můj kamarád,“ řekl mi.

O pár dní později mi oznámil: „Dnes večer přijede k jezeru Kurt Marnul. Však víš, ten, jak jsi o něm psal.“

„Paráda!“ řekl jsem. Vyrazil jsem k jezeru s jedním kamarádem, plavali jsme tam a zápasili v bahně jako obvykle, ale já pořád čekal. Nakonec se Marnul objevil v doprovodu krásné ženy.

Měl na sobě těsné tričko a černé kalhoty a ty tónované brýle. Převlékl se v boudě pro plavčíka a vyšel ven v maličkých plavkách. Všichni na něj zírali jako na zjevení. Vypadal úžasně! Měl obrovské deltoidy a trapézové svaly a neuvěřitelně široká ramena. K tomu uzounký pas a vyrýsované břišní svaly – zkrátka kulturista.

Ta dívka, která ho doprovázela, se taky převlékla do plavek. Měla bikiny a byla nádherná. Pozdravili jsme je a pak jsme se jen tak motali kolem a pozorovali je, jak plavou.

Teď už jsem měl úplně jasno. Najednou jsem zjistil, že Marnul jezdí k jezeru docela často, a vždycky v doprovodu krásných dívek. Na mě a na mého kamaráda Karla Gerstla byl moc laskavý, protože věděl, že k němu vzhlížíme jako ke svému idolu. Karl byl blondatý chlapec, o pár let starší než já, se kterým jsem se seznámil, když jsem si všiml, jak mu narůstají svaly. „Ty cvičíš?“ zeptal jsem se ho.

„Jo, jo,“ přikývl. „Začal jsem se shyby a se stovkou sed-lehů denně, ale nevím, co bych k tomu měl přidat.“ Tak jsem mu nabídl, aby se přidal ke mně a k Willimu. Marnul nám radil, jak máme cvičit.

Zanedlouho se k nám přidalo několik dalších: Williho přátelé a muži z tělocvičny, kde Kurt trénoval. Všichni byli starší než já. Nejstarší z nich byl zavalitý čtyřicátník jménem Mui. Ten prý zamlada býval profesionálním zápasníkem, ale tou dobou už jen posiloval s činkami. Stejně jako Marnul to byl svobodný mládenec. Žil z vládního stipendia a studoval na univerzitě; byl to zajímavý chlapík, byl velmi chytrý, měl neuvěřitelný politický rozhled a mluvil plynně anglicky. V naší skupině zaujal klíčovou roli, protože nám překládal články z anglických a amerických časopisů o kulturistice a z *Playboye*.

Vždycky se kolem nás pohybovala děvčata – některá s námi chtěla cvičit, jiná se jen dívala. Evropa nikdy nebyla tak puritánská jako Spojené státy a lidské tělo tam nikdy nebylo tak silně tabuizováno – nebylo nutné je skrývat nebo se za něj stydět. Nebylo nic neobvyklého zhlédnout na soukromých částech břehů jezera lidi, kteří se opalovali nazí. Mí přátelé jezdili na dovolenou na nudistické pláže ve Francii a v Jugoslávii. Dávalo jim to pocit svobody. A Thalersee bylo se svými svahy, houštinami a pěšinkami ideálním místem pro milence. Když mi bylo deset nebo jedenáct a obcházel jsem břehy s truhlou plnou zmrzliny, nechápal jsem, proč si tolik lidí rozkládá deky uprostřed křoví, ale o pár let později už jsem to moc dobře věděl. Toho léta jsme všichni snili o životě gladiátorů, jako bychom se chtěli vrátit v čase do dob, kdy bychom pili jen vodu s červeným vínem, jedli maso, milovali se se ženami, běhali po lese a cvičili. Každý týden jsme si u jezera udělali velký oheň a jedli šiš-kebab s rajskými jablíčky a cibulí. Leželi jsme pod hvězdami a obraceli jehly nad plameny, dokud maso nebylo krásně propečené.

Maso na tyhle hody nám vozil Karlův otec Fredi Gerstl. To byl mozek celé naší party, dobře stavěný chlapík s tlustými brýlemi, který nám připadal spíš jako kamarád než jako otec. Fredi byl politik a spolu se svou manželkou provozoval dva největší kiosky s novinami a tabákem ve Štýrském Hradci. Byl předsedou asociace prodejců tabákových výrobců, ale zajímal se především o práci s mládeží. V neděli chodíval s manželkou a s jejich boxerem na procházky kolem jezera a my s Karlem jsme je často doprovázeli. U Frediho člověk nikdy nevěděl, s čím přijde. V jednu chvíli mluvil o politice a o studené válce a vzápětí si nás dobíral, že ještě nevíme nic o děvčatech. Byl to školený operní zpěvák a občas se zastavil na břehu jezera a vyřvával árie. Jejich pes vždycky hned začal výt a my s Karlem jsme se tak styděli, že jsme raději dělali, že k němu nepatříme.

Byl to právě Fredi, kdo přišel s gladiátory. „Copak, chlapci, víte o posilování?“ zeptal se nás jednoho dne. „Co takhle napodobit římské gladiátory? Ti určitě uměli trénovat!“ Sám sice doufal, že Karl půjde studovat medicínu, ale byl nadšený, když se jeho syn začal věnovat cvičení. Rovnováha těla a ducha pro něj byla náboženstvím. „Cílem je vycvičit dokonalý tělesný stroj, ale v něm také dokonalou mysl,“ říkával nám. „Přečtěte si Platóna! Řekové začali s tradicí olympijských her pro ty nejlepší atlety, ale také dali světu ty největší filozofy. Vy se musíte snažit být obojím.“ Vykládal nám příběhy z řecké mytologie a líčil

nám starověký ideál dokonalého člověka. „Je mi jasné, že vám to jde jedním uchem dovnitř a druhým ven,“ říkal pak, „ale já vám to budu opakovat tak dlouho, dokud se vám nerozsvítí a neuvědomíte si, jak moc je to důležité.“

Jenže my jsme se právě v tu chvíli soustředili spíš na to, co jsme se mohli naučit od Kurta Marnula. Byl to náš vzor, byl naprosto okouzlující. A k tomu už měl titul Mr. Austria. Měl dokonalé tělo, získal si každou dívku, kterou chtěl, držel rekord ve vzpírání a jezdil kabrioletem Alfa Romeo. Když jsem ho líp poznal, studoval jsem jeho styl života. Přes den pracoval jako předák party silničářů. Začínal brzy ráno a končil ve tři odpoledne. Pak jel do tělocvičny a tři hodiny cvičil ze všech sil. Vzal nás s sebou, abychom pochopili, jak to funguje: Pracuješ, vyděláváš peníze a můžeš si koupit auto; cvičíš, rostou ti svaly a vyhraješ šampionát. Zasloužil sis to, protože jsi nešel žádnou zkratkou.

Marnul měl velkou slabost pro ženy. Ať byl kdekoli, vždycky si nějakou vyhlédl: V restauraci, u jezera, na stadionu. Někdy je zval, aby se za ním zajely podívat na stavbu, kde chodil v nátělníku, řídil stroje a pokřikoval na své podřízené, než si našel chvílku a odskočil si pro polibek. Součástí jeho programu bylo i Thalersee. Běžný chlap by dívku normálně pozval, aby si s ním po práci zašla na skleničku, ale Kurt ne. Ten jí nabídl svezení v Alfě a koupel v jezeru. Potom si dali večeri v restauraci a nechali si donést láhev červeného vína. V kufru vždycky vozil deku a další láhev vína. Vrátili se k jezeru a vybrali si nějaké romantické místočko, kde rozložil deku, otevřel víno a začal s lichterakami. Byl v tomhle oboru opravdový přeborník. Když jsem ho viděl v akci, dost to ve mně urychlilo proces, který nastartoval náš učitel matematiky. Zapamatoval jsem si několik frází, které používal, a také to s tou dekou a vínem. Všichni jsme to od něj okoukali. A dívky reagovaly pozitivně!

Kurt i ostatní ve mně viděli velký potenciál, protože jsem za celkem krátkou dobu cvičení hodně zesílil a narostly mi svaly. Na konci léta mě pozvali, abych s nimi chodil cvičit do posilovny ve Štýrském Hradci. Tělocvična Atletické unie byla pod tribunami fotbalového stadionu – velká betonová hala se zářivkami a základním vybavením, s jednoručními a obouručními činkami, hrazdami a posilovacími lavicemi. Byla plná statných, ztěžka funících chlapů. Kolegové od jezera mi ukázali několik základních cviků a já se na tři hodiny ponořil do cvičení.

Pro začátečníka by správná dávka cvičení byla tři sady po deseti opakováních, aby si svaly jen vyzkoušely, co se po nich chce. Jenomže to mi nikdo neřekl. Stálí návštěvníci posilovny si z nováčků občas rádi vystřelili – a mě navedli, abych si od každého cviku udělal *deset* sad. Když jsem skončil, s radostí jsem šel do sprchy – doma jsme neměli tekoucí vodu, takže jsem se vždycky těšil na fotbalový stadion, kde se dalo osprchovat, byť jenom studenou vodou. Pak jsem se oblékl a vyrazil ven.

Zdálo se mi, že mám trochu gumové a těžké nohy, ale nevěnoval jsem tomu pozornost. Pak jsem nasedl na kolo a spadnul z něj. Najednou mě přepadl takový zvláštní pocit, jako kdyby moje ruce a nohy nebyly vůbec připojené k tělu. Znovu jsem se posadil na kolo, ale nedokázal jsem ovládat řídítka a stehna se mi najednou klepala, jako kdyby byla z rosolu. Než jsem se vzpamatoval, kolo mi sjelo na krajnici a já spadl do příkopu. Bylo to zoufalé. Na kolo už jsem si nesesedl. Nakonec jsem musel domů dojít pěšky a ta šestikilometrová cesta byla opravdu nekonečná. Ale i tak jsem se nemohl dočkat, až zase vyrazím do posilovny a zkusím si další cviky se zátěží.

To léto mi změnilo celý život. Místo bezcílné existence jsem začal žít. Vyšvihl jsem se z nudné rutiny života v Thalu, kde se ráno vstávalo, chodilo k sousedům pro mléko a pak přišla krátká rozcvička – ani ta už mě teď nijak zvlášť nelákala –, zatímco matka připravovala snídani a otec se chystal do práce. Najednou jsem cítil opravdovou radost, vynakládal opravdové úsilí a překonával opravdovou bolest. Všechno, co jsem dělal, mi dodávalo pocit, že *teď opravdu žiju! Tohle je opravdu úžasné!* Ačkoli jsem stále uznával svého otce, jeho přísnou sebekázeň i všechno, čeho dosáhl profesně, ve sportu nebo v hudbě, samotná skutečnost, že to je můj otec, mu bránila v tom, aby byl i nadále mým vzorem. Najednou jsem před sebou měl úplně nový život, a tenhle život byl celý *můj*.

Na podzim roku 1962, ve věku patnácti let, jsem začal psát novou kapitolu svého života. Nastoupil jsem na odborné učiliště ve Štýrském Hradci. Ačkoli jsem ještě bydlel u rodičů, posilovna se mi v mnoha ohledech stala novým domovem. Starší tu pomáhali mladším. Když jste něco dělali špatně, přišli a poradili vám. Trénoval jsem s Karlem Gerstlem a oba dva jsme si užívali to, jak jeden druhého motivujeme k lepším výkonům, jak se navzájem hecujeme a v pozi-

tivním smyslu spolu soupeříme. „Vsaď se, že tuhle zátěž zvednu desetkrát,“ prohlásil Karl. Pak to udělal jedenáctkrát, jen aby mi ukázal, a ještě řekl: „To byla vážně pohoda.“ A já na něj jen koukal a nemohl jsem říct nic jiného než: „Tak se vsaď, že to zvládnou dvanáctkrát.“

Spoustu nápadů na cvičení jsme čerpali z časopisů. Tehdy vycházely i německy psané publikace o vzpěračství a kulturistice, ale ty americké, které nám překládal náš kamarád Mui, byly zdaleka nejlepší. Staly se naší biblí ve věcech tréninku, výživy, různých způsobů, jak si vyrábět proteinové nápoje na růst svalů a jak cvičit ve dvojici. Časopisy propagovaly kulturistiku jako životní cíl. V každém čísle byly fotky šampionů a detailní popisy jejich cvičebního programu. Byli tam rozesmátí svalovci, kteří předváděli svou muskulaturu na Muscle Beach v kalifornském Venice, pochopitelně v doprovodu krásných dívek v sexy plavkách. Všichni jsme znali jméno vydavatele: Joe Wieder byl takovým Hughem Hefnerem ve světě kulturistiky, vydával časopisy a v každém z nich měl svou fotografii a sloupek. I svou ženu, úchvatnou modelku Betty, protlačil do téměř všech snímků z pláže.

Netrvalo dlouho a život v posilovně mě zcela pohltit. Nemyslel jsem na nic jiného než na trénink. Jednou v neděli, když jsem přišel na stadion a zjistil, že je zavřeno, jsem se dokonce vloupal dovnitř a cvičil v chladu. Musel jsem si tehdy mrazivé rukojeti omotat ručníkem, aby se mi k nim nelepily dlaně. Týden co týden jsem na sobě pozoroval nárůst v tom, kolik uzvednu, kolik opakování jsou moje svaly schopné zvládat a jak se mění hmotnost i tvar mého těla. Stal jsem se řádným členem Atletické unie a byl jsem neuvěřitelně hrdý na to, že já, Arnold Schwarzenegger, jsem členem stejného klubu jako Mr. Austria, veliký Kurt Marnul.

Pokoušel jsem se o mnoho jiných sportů, ale to, jak moje tělo reagovalo na posilování, pro mě bylo jasným důkazem, že právě tady je můj největší potenciál a právě tomu mám věnovat maximum své energie. Nedokázal bych popsat, co mě tehdy pohánělo vpřed, ale cvičení mi připadalo jako něco, k čemu jsem byl stvořený. Cítil jsem, že to bude moje jízdenka z Thalu. „Kurt Marnul se stal Mr. Austria,“ říkal jsem si, „a sám mi řekl, že to dokážu taky, když budu dost tvrdě trénovat, což taky udělám.“ Tahle myšlenka dokázala proměnit hodiny vzpírání oceli a železa v opravdovou radost. Každá bolesti plná sada, kaž-

dé opakování navíc bylo dalším krokem k mému snu získat titul Mr. Austria a dostat se do soutěže o Mr. Europe. Pak jsem si v listopadu v obchodním domě koupil poslední číslo časopisu *Muscle Builder* a viděl na titulní stránce snímek Mr. Universe, Rege Parka. Měl na sobě jen bederní roušku, aby vypadal jako Herkules, a já si uvědomil, že tohle byl ten muž, kterého jsem v létě viděl ve filmu, který mi tak učaroval. Uvnitř toho vydání byl Reg na fotkách, jak cvičí, jak už podruhé v řadě vítězí v soutěži Mr. Universe, jak si podává ruku s Joe Weiderem a jak se na Muscle Beach baví s legendárním Stevem Reevesem, dřívějším držitelem titulu Mr. Universe, který také hrával Herkula.

Nemohl jsem se dočkat, až narazím na Muiho a dozvím se, co se v tom článku píše. Byl to Regův životní příběh, počínaje tím, jak vyrůstal v chudé rodině v Leedsu, až po získání titulu Mr. Universe a cestu do Ameriky, kde sklízel slávu jako kulturista, a do Říma, kde získal roli Herkula, oženil se s jihoafrickou kráskou a od té doby tam žil, pokud zrovna nebyl v Americe a netrénoval na Muscle Beach.

Z jeho příběhu mi v hlavě vykryštovala nová vize. Mohl bych se stát příštím Regem Parkem. Najednou všechny mé sny zapadly do sebe a začaly dávat smysl. Přišel jsem na způsob, jak se dostat do Ameriky: kulturistiku! A taky jsem přišel na to, jak se dostat k filmu. Rozhodl jsem se, že právě díky němu se stanu slavným. Účinkováním ve filmech se dá vydělat spousta peněz – byl jsem si jistý, že Reg Park je milionář – a získat spousta žen, což byl další důležitý aspekt.

V následujících týdnech jsem tuhle myšlenku v duchu zdokonaloval a dotahoval do detailů. Mým cílem bylo získat titul Mr. Universe, překonat vzpěračské rekordy, dostat se do Hollywoodu, být jako Reg Park. Tahle vize byla najednou tak křišťálově jasná, že jsem měl pocit, že se to prostě musí podařit. Neexistovala žádná alternativa: Buď tohle, anebo nic. Matka si hned po pár dnech všimla, že se se mnou něco děje. Vracel jsem se domů s úsměvem na rtech. Říkal jsem jí, že jsem byl v posilovně, a ona poznala, že jsem v posilování našel radost.

Ale jak měsíce ubíhaly, začala si matka kvůli mé posedlosti dělat starosti. Na jaře už všude nad mou postelí visely plakáty různých svalovců: boxerů, zápasníků a vzpěračů, ale především pózujících kulturistů, hlavně Rege Parka a Steva Reeve. Byl jsem na svou sbírku náležitě hrdý. V době, kdy neexistovalo nic jako kopírka, jsem musel vybrané obrázky z časopisů nosit k fotografovi,

který je vyfotil a vyvolal jako snímky osm na deset. Koupil jsem si kus měkkého plstěného koberce, nechal ho nařezat a přilepil ho na stěny, a pak jsem na něj lepil vyvolané fotografie. Vypadalo to báječně, jak jsem to měl všechno naplánované, ale matka si kvůli mým plánům lámala hlavu.

Nakonec se rozhodla, že si nechá poradit od odborníka, a jednoho dne zastavila lékaře, který jako obvykle objížděl statky v okolí. „Chtěla bych vás poprosit, abyste se na něco podíval,“ řekla mu a zavedla ho do mého pokoje.

Byl jsem v obýváku a psal si úkoly, ale i tak jsem slyšel většinu toho, o čem si povídali. „Pane doktore,“ říkala moje matka, „všichni ostatní chlapci, Arnoldovi kamarádi, si nad postel ve svém pokoji věší obrázky různých žen. Mají tam plakáty, fotografie, kolorované obrázky žen v plavkách. A podívejte se, co si nad postel věší on. Polonahé muže!“

„Frau Schwarzenegger,“ odpověděl lékař, „na tom nebude nic špatného. Chlapci si vždycky hledají vzory. Vzhlížejí ke svému otci, ale to jim mnohdy nestačí právě proto, že to je jejich otec, a tak si hledají další mužské vzory. Je to v podstatě správné a určitě si kvůli tomu nemusíte dělat starosti.“ Potom odešel, matka si otřela z očí slzy a tvářila se, jako by se nic nestalo. Ale od té doby říkala svým známým: „Můj syn si v pokoji vyvěšuje fotografie siláků a atletů a vždycky se při pohledu na ně tak rozpálí, že už chodí každý den do posilovny. Arnold, řekni jim, jaké teď uzvedneš závaží.“ Samozřejmě jsem začal slavit první úspěchy s dívkami, ale s tím jsem se matce pochlubit nemohl.

Na jaře pochopila, jak moc se můj život změnil. Zrovna jsem se seznámil s jednou dívkou, která byla o dva roky starší než já a měla ráda výlety do přírody. „Já taky rád spím pod stanem,“ řekl jsem jí, „a za sousedním statkem, kousek pod naším domem, je moc krásné místo. Co kdybychom se tam utábořili?“ Druhý den odpoledne přijela se stanem a společně jsme ho tam postavili. Děti ze sousedství nám pomáhaly zatloukat kolíky. Byl to stan pro dva a zavíral se na zip. Jakmile se děti rozešly domů, vlezli jsme s tou dívkou dovnitř a začali si užívat. Ona si svlékla tričko, ale zrovna v tu chvíli jsem slyšel, jak se zip rozpíná, a ve stanu se objevila hlava mé matky. Udělala tam hroznou scénu, řekla té dívce, že je poběhlice a coura, a potom vztekle odkráčela zpátky do našeho domu. Ta chudinka byla bez sebe strachy. Pomohl jsem jí poskládat a sbalit stan a pak rychle vyrazila zpátky do města.

Když jsem se vrátil domů, pořádně jsme se s matkou pohádali. „Co to vyvádíš?“ křičel jsem na ni. „Nejdřív sem taháš doktora, protože ti vadí, že mám v pokoji fotky chlapů, a pak zase zuříš, když si najdu holku. Nechápu to. To je přece v tomhle věku normální!“

„Ne! V tomhle domě nic takového nestrpím.“

Bylo vidět, že se jen těžko smíruje s tím, jak její syn dospívá. Ale já byl bez sebe vzteky. Chtěl jsem si konečně žít svůj život! Ještě tu sobotu jsem se vypravil do města za tou dívkou a měl jsem štěstí – její rodiče zrovna nebyli doma.

Na učilišti, kam jsem na podzim roku 1962 nastoupil, jsme trávili hodně času učňovskou prací. Dopoledne jsme seděli ve škole, ale odpoledne jsme se rozjeli po celém Štýrském Hradci do dílen, kde jsme pracovali. Bylo to o hodně lepší než prosedět celý den v lavici. Mí rodiče věděli, že mi jde matematika a snadno počítám z hlavy, a tak se postarali, aby mě zařadili do obchodního programu namísto instalatérství, tesařiny nebo podobného řemesla.

Jako učeň jsem tedy pracoval ve firmě Mayer-Stechbarth, v malé prodejně stavebnin v Neubaustrasse. Podnik měl čtyři zaměstnance a vedl ho majitel dr. Matscher, vysloužilý právník, který vždycky chodil do práce v obleku. Spolu s ním se o provoz podniku starala jeho manželka Christine. Zpočátku jsem tam dostával převážně fyzicky náročnou práci jako skládat dříví nebo uklízet chodník před obchodem. Docela rád jsem zavážel zboží: nosit těžké dřevotřískové desky po schodech nebylo o nic horší než cvičení v posilovně. Zanedlouho mi nabídli, abych pomáhal starat se o sklad, a já se díky tomu začal zajímat o to, jak takový podnik vůbec funguje. Naučil jsem se sepisovat objednávky a využil jsem všechno, co nám vtloukali do hlavy v hodinách účetnictví.

Ovšem nejdůležitější dovednost, kterou jsem jako učeň získal, byla schopnost prodávat. Základním pravidlem bylo, že zákazník by nikdy neměl opouštět obchod, aniž by si něco koupil. Když se to stalo, byl to jen důkaz neschopnosti prodejce, který ho obsluhoval. I kdyby to měl být jediný šroubek, bylo důležité něco prodat. A to znamenalo vyzkoušet všechno možné. Když zákazník neměl zájem o linoleum, zkusil jsem mu obratem nabídnout čisticí prostředek na parkety.

Brzy jsem se spřátelil s druhým učněm, Franzem Janzem, který stejně jako já upínal své sny k Americe. Mluvili jsme jen o ní, dokonce jsme se pokoušeli

přeložit jméno Schwarzenegger – „černý oráč“ – do angličtiny, ale nevěděli jsme, jak se anglicky řekne oráč. Vzal jsem Franze s sebou do tělocvičny v domnění, že se taky zamiluje do posilování, ale nějak ho to nezaujalo. Svůj volný čas věnoval hraní na kytaru; byl členem kapely Mods, která se stala první rockovou kapelou ve Štýrském Hradci.

Franz měl ale pochopení pro to, jak moc jsem se do kulturistiky a posilování zamiloval já. Jednoho dne někde zahlédl pár činek, kterých se někdo chtěl zbavit. Dověkl je domů na saních a přemluvil svého otce, aby z nich opískoval rez a nalakoval je. Pak mi je společně přivezli domů. Já si v nevytápěné komoře u schodů udělal svou domácí posilovnu. Od té doby jsem mohl v tréninku ještě přitvrdit a cvičit doma každý den, kdy jsem nemohl jet do posilovny.

U Mayer-Stechbartha mě všichni znali jako toho učně, který má namířeno do Ameriky. Matscherovi na nás byli moc hodní. Naučili nás, jak dobře vycházet se zákazníky i se sebou navzájem, i jak si klást cíle do budoucnosti. Frau Matscherová byla odhodlána vyplnit to, co považovala za mezery v našem vzdělání. Například měla pocit, že jsme nebyli dostatečně seznámeni s konverzací na vyšší úrovni a schází nám rozhled. Proto s námi dlouhé hodiny sedávala a nutila nás mluvit o umění, náboženství a současném dění ve světě. Za naše úsilí nás pak odměňovala chlebem s marmeládou.

Zhruba tou dobou, kdy Frau Matscherová začala pracovat na mém kulturním rozhledu, jsem dostal také první příležitost pocítit úspěch v atletice. Mohlo by se zdát, že pivnice není tím pravým místem, kde začít sportovní kariéru, ale přesně tak to v mém případě bylo. Stalo se to v březnu 1963 ve Štýrském Hradci, mně bylo patnáct a půl a poprvé jsem se na veřejnosti objevil v dresu Atletické unie: v černých teniskách, hnědých ponožkách a tmavém trikotu s úzkými proužky a klubovými insigniemi na prsou. Čekalo nás utkání se vzpěrači z konkurenčního klubu, které se mělo odehrávat před zraky tří až čtyř stovek hostů, usazených u dlouhých stolů s cigaretou a tuplákem piva v ruce.

Bylo to moje první veřejné vystoupení, takže jsem byl nadšený, ale zároveň příšerně nervózní. Poprášil jsem si ruce křídou, aby mi činky neklouzaly v dlaních, a hned napoprvé jsem zvedl sedmdesát kilo, svou standardní váhu. Dav zajásal. Potlesk lidí na mě měl větší vliv, než bych kdy čekal. Nemohl jsem se

dočkat, až na mě zase přijde řada. Napodruhé jsem překvapil sám sebe a zdvihl jsem 85 kilo – o patnáct víc než kdy dřív. Slyšel jsem, že některým lidem se před obecnstvem daří líp než při tréninku, jiným zas hůře. Jeden člověk z konkurenčního týmu byl viditelně lepší vzpěrač než já, ale přítomnost diváků ho rozptylovala a v posledním kole svou váhu neuzvedl. Později mi přiznal, že se nedokázal soustředit tak, jako to obvykle dělává v tělocvičně. Pro mě to ale fungovalo úplně obráceně. Obecnstvo mi dodávalo sílu a motivaci a posilovala moje ego jako nikdy. Zjistil jsem, že před lidmi podávám mnohem, mnohem lepší výkony.

Zpověď řidiče tanku

VOJENSKÁ ZÁKLADNA NEDALEKO ŠTÝRSKÉHO HRADCE byla hlavním stanem jedné z tankových divizí rakouské armády. Zjistil jsem to kvůli tomu, že v Rakousku byla povinná základní vojenská služba a já začínal uvažovat o tom, jak službu v armádě začlením do svých životních cílů. Uvědomil jsem si, že jedině logické rozhodnutí, které armáda může učinit, až se bude rozhodovat, co s mužem mé velikosti a síly, je poslat ho k pěchotě a nechat ho tahat kulomety a bedny s municí na vrcholky kopců. Ale pěchota sídlila v Salcburku a to se mi do mého plánu vůbec nehodilo. Chtěl jsem zůstat ve Štýrském Hradci a dál pokračovat v tréninku. Mým cílem bylo stát se šampionem v kulturistice, ne bojovat ve válkách. To ostatně nebylo ani cílem rakouské armády. Měli jsme vojsko jen proto, že jsme ho směli mít. Byl to projev státní suverenity. Ale bylo to malé vojsko a nikdo nikdy vážně neuvažoval o tom, že by bylo nasazeno v boji.

Těšil jsem se, až narukuju na vojnu a poprvé v životě se dostanu z domova. Několik mých kamarádů, které už odvedli, se dostalo do posádky ve Štýrském Hradci, a já se už předem zajímal o to, jaké tam hledají lidi. Pro nové rekruty tam měli tisíce volných pozic včetně administrativních prací i práce v kuchyni, při které se člověk nikdy nedostal k tanku. Mí kamarádi byli u obrněné pěchoty, což byly jednotky cvičené k tomu, aby v boji podporovaly tanky, přepravovaly se na nich, hledaly protitankové miny a podobně.

Ale mě fascinovaly tanky jako takové. Obdivuju veliké věci a americký M47 Patton, pojmenovaný po slavném generálovi z druhé světové války, byl opravdový obr. Byl čtyři metry široký, vážil padesát tun a poháněl ho motor o osmi stech koňských silách. Měl takovou sílu, že mohl projet cihlovou zdí a posádka uvnitř to sotva pocítila. Připadalo mi neuvěřitelné, že by někdo něco tak velkého a drahého svěřil osmnáctiletému klukovi. A ještě jedna věc mě na téhle představě lákala: Na to, aby člověk mohl řídit tank, musel nejprve získat oprávnění řídit motocykl, osobní auto, nákladní auto a traktor. Armáda platila uchazečům veškerý výcvik, který by civilistu vyšel na tisíce a tisíce šilinků. Celá rakouská armáda měla jen devět stovek tanků a já vždycky chtěl být někým výjimečným.

Můj otec, který ještě pořád snil o tom, že se stanu policistou nebo důstojníkem v armádě, se za mě ochotně šel přimluvit u velitele základny, se kterým se znal ještě z války. Ten člověk byl velký nadšenec do sportu a s radostí mě přijal. Slíbil mi, že poté, co projdu přijímačem, se postará, abych mohl na základně pokračovat v tréninku.

Všechno by bylo báječně klaplo, až na jedinou drobnost, se kterou jsem nepočítal. Tou dobou už jsem začal vyhrávat vzpěračské soutěže. Byl jsem regionální juniorský šampion a v létě toho roku jsem vyhrál celostátní vzpěračský šampionát v kategorii těžká váha, ve které jsem porazil mnohem zkušenější sportovce. Ačkoli na mně bylo na první pohled vidět, že jsem jen přerostlý kluk, začínal jsem slavit první úspěchy i v kulturistice. Vyhrál jsem regionální soutěž, a dokonce jsem se umístil na třetím místě v soutěži Mr. Austria – výsledek dost dobrý na to, abych se ocitl na pódiu po boku Kurta Marnula, který byl pořád bezkonkurenční jedničkou. Krátce před nástupem do přijímače jsem se přihlásil do své první mezinárodní soutěže, juniorské verze Mr. Europe – titulu, který byl v mé vizi dalším krokem. Tou dobou mi ovšem ještě nedocházelo, že během šestitýdenního přijímače nebudu mít sebemenší možnost opustit Štýrský Hradec.

Samotný výcvik mi nevalil. Naučil jsem se tam, že lze dosáhnout i věcí, které se zpočátku zdají být nemožné. Napadlo by někoho z nás, že v plné polní vyleze na skálu? Ne. Ale když jsme k tomu dostali povel, udělali jsme to. A dokonce jsme si cestou nacpali plné kapsy hub, které jsme večer potají předali našemu kuchaři, aby nám udělal polévku.

Přesto jsem pořád musel myslet na to, jak moc jsem se chtěl ucházet o titul juniorského Mr. Europe. Využíval jsem každou minutu, kterou jsem dokázal vyšetřit, abych si na latríně mohl nacvičovat kulturistické pózy. Prosil jsem seržanta, aby to považoval za výjimečnou situaci v rodině a nechal mě odjet do Německa, do Stuttgartu, kde se soutěž konala. Marná snaha. Až v noci před soutěží jsem se rozhodl kašlat na pravidla a odešel jsem z kasáren hlavní branou.

Po sedmihodinové cestě vlakem jsem se dostal do Stuttgartu, vystoupal na pódium před zraky několika stovek lidí a začal nasávat tu úžasnou atmosféru. Ten den jsem získal titul pro nejlépe stavěného juniorského sportovce Evropy roku 1965. Bylo to poprvé, kdy jsem byl za hranicemi Rakouska, a vystupoval jsem před dosud největším publikem. Připadal jsem si jako King Kong.

Když jsem se vrátil do kasáren, čekal mě trest: Proseděl jsem čtyřiařdvacet hodin na samotce, než se mí nadřízení doslechli o tom, že jsem ve Stuttgartu zvítězil, a propustili mě na svobodu. Po zbytek pobytu v přijímači jsem sekal dobrotu a nakonec jsem byl přeřazen k tankové jednotce, které velel přítel mého otce. Od té doby se pro mě vojna stala úžasným dobrodružstvím. Zařídil jsem si na ubikaci tělocvičnu, kde jsem směl čtyři hodiny denně trénovat. Několik mužů i důstojníků se ke mně přidalo. Taky jsem poprvé v životě jedl každý den maso – skutečné proteiny. Moje svaly rostly tak rychle, že jsem jednou za čtvrt roku vracel do skladu uniformu a fasoval o číslo větší.

Hned po skončení přijímače začal výcvik jízdy na motocyklu, o měsíc později jsme začali jezdit s automobilem. Naučili jsme se základy údržby motoru, protože jsme museli být schopni ho opravit, kdyby se na něm něco porouchalo. Následovalo řízení nákladních aut, které se ukázalo být poměrně náročné, protože armádní nákladáky měly manuální asynchronní převodovku. Ke změně rychlostního stupně bylo vždycky zapotřebí vyřadit na neutrál, dvakrát sešlápnout spojku a natočit motor do správných obrátek, aby nová rychlost zapadla. To znamenalo, že jsme zpočátku túrovali motory jako blázni a zpod kapoty se ozývaly příšerné zvuky, ale i tak nás brzy nechali jezdit v provozu. Dokud jsme se nenaučili řadit, bylo dost těžké uhlídat, co se děje na silnici kolem nás. Soustředil jsem se na řazení, ale z ničeho nic jsem si všiml, že na silnici před námi auta zastavují, a musel jsem brzdit a podrážkovat a dvakrát sešlápnout spojku... a k tomu poslouchat, jak na mě instruktor křičí. Když jsme se vraceli

do kasáren, býval jsem vždycky zpocený až za ušima; byl to báječný způsob, jak se zbavit tělesného tuku.

Ani další fáze, řízení traktorů, nebyla zrovna procházka růžovým sadem, zejména couvání s přívěsem, při kterém se muselo točit volantem na opačnou stranu. Nějakou dobu mi trvalo, než jsem si na to zvykl, a za tu dobu jsem zadní část přívěsu maličko otloukl. Vážně se mi ulevilo, když jsme konečně přešli na tanky.

M47 se dá řídit jednou rukou pomocí kniplu, který ovládá řazení rychlostí i pohyb pásů. Řidič sedí v trupu tanku vpředu vlevo a nohama ovládá dva pedály: brzdu a plyn. Kovové sedátko se dá podle potřeby zvednout nebo sklopit; za normálních okolností se jezdí s otevřeným poklopem a hlavou vystrčenou ven, aby řidič dobře viděl. Ale když by došlo na nasazení v boji, je nutné poklop uzavřít, sedátko spustit dolů a sledovat okolí tanku periskopem. Na noční jízdy jsme používali velmi primitivní typ infračerveného monitoru, na kterém byly vidět jen stromy, keře a ostatní tanky. I přes svou velikost jsem se do sedátka řidiče vešel, ale když jsem musel řídit se zavřeným poklopem, míval jsem z toho docela stísněný pocit. Každopádně jsem se cítil neuvěřitelně hrdý na to, že řídím takový obrovský stroj – něco úplně jiného než všechno, co jsem doposud dělal.

Na manévry jsme jezdili na horský hřeben mezi Thalem a Štýrským Hradcem. Abychom se tam dostali, museli jsme nejprve absolvovat hodinu a půl dlouhou cestu po úzké, klikaté šterkové cestě – konvoj dvaceti tanků, rachotících kolem statků a skrz malé vesničky. Obvykle jsme jezdili v noci, když na silnicích nebyl žádný provoz.

Dával jsem si záležet na tom, že jsem dobrý řidič, což znamenalo především přesně a plynule manévrovat tankem mezi dírami a příkopy, aby se velitel mého tanku a zbytek posádky uvnitř moc nepotloukl. Přitom jsem ale přitahoval pohromy jako magnet.

Když jsme tábořili v terénu, měl jsem pevně daný program. Začínal jsem tréninkem – měl jsem v přihrádkách v horní části tanku, kde se obvykle vozila různá výstroj a nářadí, uskladněné činky, závaží i vzpěračskou lavici. Tři, čtyři nebo pět kluků z naší čety se ke mně přidalo a cvičili jsme hodinu a půl. Potom jsme si dali něco k jídlu. Někdy museli řidiči zůstat přes noc u tanků,

zatímco zbytek posádky se šel vyspat do stanů. Ustlali jsme si tak, že jsme vykopali mělkou jámu, položili do ní deku a zaparkovali tank přímo nad ní – to proto, abychom se chránili před divočáky. Měli jsme zakázáno je zabíjet a oni se po celém tankodromu pohybovali tak bezstarostně, jako kdyby to věděli. Každou noc jsme také museli rozestavit hlídky, které stály nahoře na tanku, aby se na ně prasata nedostala.

Jednou jsme se takhle utábořili u potoka a já se uprostřed noci probudil, protože se mi zdálo, že jsem zaslechl divočáka. Pak jsem si najednou uvědomil, že nad sebou vidím hvězdy na nebi. Můj tank byl pryč! Rozhlédl jsem se a našel ho o deset metrů dál, napůl pod vodou. Zád' trčela do vzduchu, před' byla potopená a hlaveň děla zarytá hluboko do bahna. Jak se ukázalo, zapomněl jsem zatáhnout hlavní brzdu a půda kolem měla dost velký sklon na to, aby se tank pomalu dal do pohybu, zatímco jsme spali. Pokusil jsem se s ním vyjet, ale pásy se v bahně jen protáčely.

Nakonec jsme museli zavolat osmdesátitunový tahač a trvalo nám celé hodiny, než jsme tank vyprostili. Pak jsme s ním museli odjet do opravy. Bylo nutné úplně odmontovat věž a dělo odvézt na vyčištění do specializované opravy. I tentokrát jsem si odseděl čtyřicet hodin na samotce.

Ale i na základně jsem dokázal být nebezpečný svému okolí. Jednoho rána jsem nastartoval tank, upravil si sedátko a otočil se, abych zkontroloval ukazatele, než se rozjedu. Všechny hodnoty byly v pořádku, ale cítil jsem, jak se tank trochu chvěje. Řekl jsem si: „Možná je to jenom tím, že je motor studený. Třeba by stačilo ho trochu zahřát.“ Přidal jsem plyn a nespouštěl oči z kontrol, ale chvění ještě zesílilo. To bylo hodně zvláštní. A pak jsem si všiml, jak do kabiny proniká prach. Podíval jsem se průzorem ven a zjistil jsem, že místo túrování motoru jsem se s celým tankem rozjel a začal s ním tlačit do zdi. To bylo to chvění, které jsem cítil. Pak prasklo nějaké potrubí, všude kolem začala stříkat voda a ve vzduchu byl cítit plyn.

Lidi kolem křičeli: „Stůj! Stůj!“, tak jsem vypnul motor, vyskočil z tanku a běžel přes celou garáž za velícím důstojníkem, který se znal s mým otcem. Usoudil jsem, že to je moje jediná naděje. Viděl jsem ho zrovna ten den ráno a říkal mi něco jako: „Nedávno jsem se potkal s tvým otcem a musel jsem mu říct, že si tu vedeš skvěle.“

Zaklepal jsem na jeho dveře a řekl: „Pane, myslím, že jsem způsobil drobný problém.“

Pořád měl dobrou náladu. „Jenom si nelámej hlavu, Arnolde. Tak copak se stalo?“

„Asi bude lepší, když se na to půjdete podívat.“

A on na to: „Tak pojďme.“ Vstal, poplácal mě po rameni, jako by chtěl říct: „Vedeš si skvěle!“ a vyšel ven, ještě pořád plný ranního elánu.

Pak uviděl tu stříkající vodu, chlapy pobíhající sem a tam a kus tanku trčící z rozbořené zdi.

Najednou jako by na jeho místě stanul někdo úplně jiný. Začal rvát, nadával mi všemi sprostými slovy, která ho v tu chvíli napadala, a samozřejmě mi oznámil, že zavolá mému otci a řekne mu pravý opak toho, o čem mě ještě před chvílí přesvědčoval. Viděl jsem, jak mu vztekem nabíhají žíly na krku. Potom se uklidnil a zasyčel: „Až se vrátím z oběda, nebude tady ani stopy po tom, že se něco stalo. Všechno bude tak, jak to bylo. To je tvoje jediná šance. Sežeň si lidi a *udělej to*.“

Armáda má velkou výhodu v tom, že je soběstačná. Divize měla vlastní zedníky, instalatéry a sklady stavebnin. Naštěstí nebyla porušená statika budovy a tanku, té hoře oceli, se taky nic moc nestalo. Chlapi usoudili, že moje patálie je zcela unikátní, a tak se uvolili mi pomoci. Do odpoledne bylo potrubí opravené a zeď stála na svém místě, jen jsme čekali, až malta vyzraje, aby se dala nahodit omítka. Já byl spokojený, protože jsem se naučil míchat maltu a stavět ze škvárobetonových tvárnic. Samozřejmě jsem pak ještě dlouho musel poslouchat, jak si mě celá základna dobírá. Navíc mě čekal celý týden na pomocné službě v kuchyni, kde jsem loupal hromady brambor spolu s ostatními, co něco vyvedli, a zbytek kasáren se nám poškleboval, když kolem procházel do jídelny.

Na jaře roku 1966 jsem si začal říkat, že armáda pro mě není tak docela praktická. Moje vítězství ve Stuttgartu na podzim předchozího roku ke mně přitáhlo dost velkou pozornost. Albert Busek, jeden z organizátorů soutěže a šéfredaktor časopisu *Sportrevue*, napsal v jednom úvodníku, že kulturistika vstupuje do schwarzeneggerovské doby. Dostal jsem celou řadu nabídek, abych se stal osobním trenérem, včetně jedné od Busekova vydavatele Rolfa Putziggera, který byl největším propagátorem kulturistiky v celém Německu. Ten mi

nabídl, abych se stal trenérem v jeho posilovně v Mnichově, v Universum Sport Studio. Byla to nesmírně lákavá nabídka: Měl bych tam možnost téměř neomezeně trénovat a spoustu příležitostí se proslavit. V Rakousku stála kulturistika ve stínu klasického vzpěračství, ale v Německu už se tou dobou prosazovala jako samostatná disciplína.

Ve světě kulturistiky se zpráva o mém vítězství ve Stuttgartu šířila dál a dál. Dostal jsem se na obálky několika časopisů, protože můj životní příběh se dal podat docela působivě: Kluk z Rakouska, který se objevil z ničeho nic a v osmnácti letech má devatenáctipalcové bicepsy.

Rozhodl jsem se, že bude nejlepší zažádat si o předčasné uvolnění ze služby. K žádosti jsem přiložil Putzigerovu nabídku a pár výstřižků z časopisů, ve kterých se o mně psalo. Mí velící důstojníci věděli o tom, že se chci vydat na dráhu profesionálního kulturisty, a já měl pocit, že by to pro mě byl další velký krok vpřed. Ale nepočítal jsem s tím, že by mou žádost schválili. Minimální délka služby v rakouské armádě byla sice devět měsíců, ale od tankistů se vyžadovalo, aby odsloužili aspoň tři roky, protože jejich výcvik byl mnohem nákladnější. Slyšel jsem o řidičích tanku, kteří byli předčasně uvolnění ze služby kvůli nemoci v rodině nebo proto, že museli jet pomáhat domů na statek, ale podle všeho ještě žádného tankistu neuvolnili předčasně jen proto, aby si splnil svůj sen.

Ne že by se mi u armády nelíbilo. Vlastně to byla jedna z nejlepších věcí, které mě kdy potkaly. Jako voják jsem získal sebedůvěru a sebevědomí. Jakmile jsem se odstěhoval z domu rodičů, poznal jsem, že se dokážu postarat sám o sebe. Naučil jsem se hledat mezi dosud neznámými lidmi přátele a oplácet jim vlastním přátelstvím. Struktura a disciplína tu působily mnohem přirozeněji než u nás doma. Když jsem splnil rozkazy, měl jsem pocit, že jsem něčeho dosáhl.

Během těch devíti měsíců jsem se naučil tisíce drobností, od praní a zašívání košil po smažení vajec na krytu od výfuku tanku. Spal jsem pod širákem, strávil bezpočet nocí na hlídkách a zjistil, že probdělé noci neznamenaají, že člověk přes den nemůže podávat slušné výkony, a dny bez jídla neznamenaají, že zemřu hladu. Byly to věci, které mě do té doby nikdy ani nenapadly.

Kladl jsem si za cíl, že se jednoho dne stanu vůdčím typem, ale věděl jsem, že je důležité naučit se taky poslouchat. Jak řekl Winston Churchill, Němci byli

přeborníci v tom, aby vám šli po krku nebo se vám plazili u nohou. V rakouské armádě to fungovalo úplně stejně. Kdo začal příliš neomaleně projevovat vlastní ego, byl velmi rychle odkázán do příslušných mezí. V osmnácti nebo devatenácti je lidská mysl schopná takovou životní lekci přijmout; když budete čekat do třiceti, bude už příliš pozdě. Čím víc nás armáda zatěžovala, tím víc jsem si říkal: „No tak dobrá, jen do toho!“ Nakonec jsem mohl být hrdý na to, že mi v osmnácti letech svěřili padesátitunový stroj, ačkoli jsem zodpovědnost za něj nezvládal vždycky tak dobře, jak bych měl.

Moje žádost o předčasné uvolnění ze služby ležela na velitelství celé měsíce. Než byla projednána, přibyla do mých služebních záznamů další černá skvrna. Na konci léta jsme vyrazili na noční dvanáctihodinové cvičení – začínali jsme v šest odpoledne a končili v šest ráno. Kolem druhé hodiny v noci jsme zaujali postavení na horském hřebenu a z vysílačky zazněl rozkaz: „Přestávka na jídlo, velitelé tanku se sejdou na brífing.“

Seděl jsem u vysílačky a na dálku žertoval s kolegou řidičem, který nedávno dostal novou verzi tanku Patton, M60, kterou poháněl diesellový motor. Udělal osudovou chybu: Vytahoval se, že jeho tank je rychlejší než můj. Nakonec jsem ho vyzval, ať to dokáže, a oba jsme vyrazili dolů ze svahu. Měl jsem zastavit – můj vnitřní hlas rozumu mě k tomu nabádal –, ale zrovna jsem vyhrával. Zbytek posádky v mém tanku šlel. Slyšel jsem, jak na mě někdo křičí, ať okamžitě zastavím, ale myslel jsem si, že to je řidič toho druhého tanku a že se jen snaží mě obelstít, aby získal výhodu. Když jsem dorazil k úpatí svahu, zastavil jsem se a rozhlížel se po M60. Až v tu chvíli jsem si všiml vojáka, který se držel věže našeho tanku, jako by mu šlo o holý život. On a ještě několik dalších mužů odpočívalo na tanku ve chvíli, kdy se dal do pohybu.

Ti ostatní cestou buď seskočili, nebo spadli; jen jeden se dokázal na tanku udržet až do konce. Rozsvítili jsme světla a pomalu vyrazili zpátky do kopce – hodně pomalu, abychom nikoho nepřejeli. Cestou jsme sbírali potlučené vojáky. Naštěstí se nikomu z nich nestalo nic vážného. Když jsme vyjeli na hřeben, čekali na nás důstojníci v džípu. Projel jsem kolem nich a zastavil tank, jako by se vůbec nic nestalo.

Ani jsem nestačil pořádně otevřít poklop a už nade mnou stáli tři důstojníci a křičeli na mě jeden přes druhého jako špatně secvičený sbor. Vylezl jsem, po-

stavil se do pozoru a čekal, až přestanou. Když zmlkli, jeden z nich předstoupil, chvíli si mě zlostně prohlížel zblízka a pak se začal smát. „Řidiči tanku Schwarzenegger,“ poručil mi, „zaparkujte svůj tank tady!“

„Ano, pane!“ Přešel jsem s tankem na místo, kam ukazoval. Když jsem znovu vylezl ven, všiml jsem si, že je všude kolem bahno.

„A teď, řidiči Schwarzenegger, se podplazíte pod celým tankem. Až budete na konci, vylezete na něj, slezete věží dovnitř, trupem skrz a poklopem pro řidiče ven. A pak si to celé zopakujete znovu.“ Přikázal mi, abych tenhle okruh absolvoval padesátkrát.

Když jsem skončil, byly už čtyři hodiny ráno, já měl na sobě deset kilo bahna a sotva jsem se dokázal pohnout. Uvnitř tanku bylo dalších aspoň padesát kilo bahna, které ze mě postupně opadalo. Po návratu na základnu bylo samozřejmě na mně, abych všechno uklidil. Ten chlap mě mohl poslat na týden za mříže, ale musel jsem uznat, že trest, který si pro mě vymyslel, byl mnohem účinnější.

Asi už se to nikdy nedozvím, ale myslím si, že ten pokus zázavodit si s kolegou mé žádosti o předčasné uvolnění možná trochu pomohl. Pár týdnů po tomhle incidentu si mě totiž předvolali mí nadřízení. Na stole před velitelem jednotky ležely články z časopisů a pracovní nabídka. „Tohle nám vysvětlete,“ spustil. „Přihlásil jste se jako řidič tanku a upsal se na tři roky, ale před pár měsíci jste si zažádal, že chcete už v létě odejít, protože máte nabídku pracovat v Mnichově.“

Vysvětlil jsem jim, že mám armádu rád, ale ta nabídka jít pracovat do Mnichova pro mě představuje obrovskou příležitost začít nějakou kariéru.

„No,“ řekl důstojník s tajuplným úsměvem, „vzhledem ke skutečnosti, že vaše působení u téhle jednotky není tak docela bez rizika, rozhodli jsme se, že vaší žádosti vyhovíme a necháme vás jít. Nemůžeme si dovolit, abyste nám zničil další tank.“

Mr. Universe

„VŽDYCKY TI BUDU MOCT OPATŘIT FLEK jako plavčíkovi na Thalersee, takže si pamatuj, že se nemusíš bát, kdyby se něco podělo.“ S těmito slovy se se mnou loučil Fredi Gerstl, když jsem se za ním zastavil krátce před odjezdem. Fredi byl vždycky velmi ochotný, když mohl někomu pomoci, a já jsem věděl, že to se mnou myslí dobře, ale nestál jsem ani o práci plavčíka ani o žádnou jinou jistotu. Ačkoli to ze Štýrského Hradce do Mnichova bylo jen čtyři sta kilometrů, pro mě to byl první krok na cestě z Rakouska do Ameriky.

Slýchal jsem o Mnichově, že to je obrovské město, do kterého každý týden míří tisíce vlaků, každou noc v něm ožívají stovky pivnic a podobně. Jak se vlak blížil k nádraží, bylo kolem trati pořád víc a víc domů, pak byly vyšší a vyšší a najednou jsme vjeli do centra. V hloubi duše jsem se začínal bát. „Jak se v takovém obrovském městě vůbec někdo může vyznat? Jak tady přežiju?“ Ale zároveň jsem sám sobě zdařile vnucoval svou novou mantru: „Tohle je můj nový domov.“ Otočil jsem se ke Štýrskému Hradci zády a nechal ho daleko za sebou. Mým novým domovem se měl stát Mnichov, ať se mi to líbilo, nebo ne.

Mnichov byl v roce 1966 i v kontextu západoněmeckého hospodářského zázraku městem, které procházelo obdobím nebyvalého rozmachu. Byla to mezinárodní křižovatka, kterou obývalo 1,2 milionu obyvatel, a právě jí bylo přiznáno právo pořádat Letní olympijské hry v roce 1972 a finále fotbalového

mistrovství světa v roce 1974. Pořádání olympijských her v Mnichově mělo být symbolem transformace Západního Německa a jeho návratu do společenství národů jako moderního demokratického státu. Nad celým městem se tyčily jeřáby. Olympijský stadion už byl ve výstavbě a všude kolem něj rostly nové hotely, kancelářské budovy a obytné domy. Kromě toho se pod městem budovalo metro, které se mělo stát nejmodernějším a nejvýkonnějším na celém světě.

Hauptbahnhof, hlavní nádraží, kde jsem měl vystoupit, se nacházel přímo uprostřed toho všeho. Na staveništích bylo zapotřebí spousty dělníků, kteří sem proudili ze Středomoří a z Východního bloku. V čekárnách a na nástupišťích zněla španělština, italština, směs slovanských jazyků i turečtina mnohem častěji, než se tu dala zaslechnout němčina. Celá čtvrť kolem nádraží se skládala převážně z hotelů, nočních klubů, obchodů, nocleháren a kanceláří. Univerzum Sport Studio, do kterého jsem měl nastoupit, bylo na Schillerstrasse, jen pět minut chůze od nádraží. Obě strany ulice lemovaly noční kluby a striptýzové bary, které zavíraly až po čtvrté ráno, zatímco kolem páté už otevíraly první stánky, kde se dal pořídit párek v rohlíku, pivo nebo něco k snídani. Kdo chtěl něco oslavovat, měl jistotu, že si vždycky najde příhodné místo. Zkrátka Mnichov byl tou dobou městem, kde se devatenáctiletý kluk z vesnice musí velmi rychle naučit, jak to chodí na ulici.

Albert Busek mi slíbil, že pro mě na nádraží pošle pár chlapů, aby mě doprovodili, a když jsem na ně na nástupišti narazil, spatřil jsem rozesmátou tvář kulturisty jménem Franz Dischinger. Franz byl o rok dříve ve Stuttgartu favoritem na cenu pro nejlépe stavěného juniorského sportovce Evropy – kategorii, ve které jsem nakonec zvítězil já. Byl to pohledný Němec, ještě o něco vyšší než já, ale jeho svaly ještě nebyly tak plné, což, myslím, u porotců tehdy rozhodlo v můj prospěch. Byl to báječný chlapík a už ve Stuttgartu jsme si moc dobře rozuměli a hodně se spolu nasmáli. Tehdy jsme se domluvili, že jestli někdy přijedu do Mnichova, budeme trénovat společně. Dali jsme si na nádraží něco na zub a pak mě Franz spolu se svým kolegou, který měl auto, odvezli do bytu na předměstí za Rolfem Putzigerem.

Ještě jsem se se svým novým zaměstnavatelem osobně nesetkal, ale byl jsem rád, že mi nabídl, že mě nechá bydlet u sebe, protože žádný podnájem jsem si zatím nemohl dovolit. Jak se ukázalo, Putziger byl zavalitý, nezdravě vypadající

starší pán v obleku. Byl skoro plešatý, a kdykoli se usmál, bylo vidět, že má dost zkažené zuby. Přátelsky mě přivítal a provedl mě po svém bytě; měl jeden volný pokoj, který, jak mi řekl, mi bude k dispozici, jen co dorazí postel, kterou pro mě objednal. Ptal se, jestli mi nebude vadit, když zatím pár nocí přespím na pohovce, a já odpověděl, že ani v nejmenším.

Nevadilo mi to několik dní a nocí, přesně do té chvíle, kdy se Putziger vrátil domů pozdě večer, a místo aby zamířil do své ložnice, natáhl se vedle mě. „Nebylo by pro tebe pohodlnější spát u mě v posteli?“ zeptal se a já cítil, jak se ke mně tiskne bokem. Vyletěl jsem z pohovky jako z praku, popadl své věci a zamířil ke dveřím. Úplně se mi z toho točila hlava: Do čeho jsem se to dostal? Samozřejmě, mezi kulturisty bylo vždycky pár gayů; ve Štýrském Hradci jsem znal člověka, který měl fantastickou domácí posilovnu a občas nás tam s kamarády zval. Se svou sexuální orientací se nijak netajil a bez rozpaků nám popisoval, ve které části městského parku se scházejí muži a chlapci jako on. Ale vždycky se choval slušně a zdvořile a nikdy na nás nic nezkoušel. Proto jsem žil v domněnì, že vím, jak takoví gayové vypadají. Putziger do mých představ o homosexuálech rozhodně nezapadal. Vypadal jako normální obchodník!

Putziger mě dohnal na ulici, jak jsem tam stál a snažil se srovnat si v hlavě, co se vlastně stalo. Omluvil se a slíbil mi, že už mě nebude obtěžovat, pokud se vrátím k němu domů. „Jsi můj host,“ řekl mi. Ale když jsem se nechal přemluvit, samozřejmě se ukázalo, že to ještě tak úplně nevzdal. Sotva se za námi zavřely dveře, začal mi vykládat, že chápe, že mě přitahují ženy, ale že kdybych se stal jeho přítelem, mohl by mi pořídit auto, pomoci mi v mé kariéře a tak podobně. Samozřejmě by se mi zkušený mentor zrovna v tu chvíli hodil víc než cokoli jiného, ale ne za takovou cenu. Docela se mi ulevilo, když jsem se druhý den ráno sbalil a definitivně odtamtud vypadnul.

Putziger mě ani přesto nepropustil, protože hvězdu do své posilovny potřeboval víc než milence. Kulturistika byla dosud natolik obskurním sportem, že v celém Minchově fungovaly jen dvě posilovny, přičemž ta větší patřila Reinhardu Smolanovi, který se roku 1960 stal prvním Mr. Germany a v roce 1963 vyhrál titul Mr. Europe. Smolana už se také umístil třetí v soutěži Mr. Universe, takže byl bez pochyby nejúspěšnějším německým kulturistou té doby a přirozenou autoritou ve věcech posilování. Jeho tělocvična byla oproti té Putzigerově mo-

dernější a lépe vybavená. Zákazníci pomalu přecházeli ke Smolanovi a právě já jsem jako nová hvězda Universum Sport Studio měl za úkol tenhle trend zavést. Albert Busek, šéfredaktor *Sportrevue*, který to všechno uvedl do pohybu tím, že mě na to místo navrhl, se ukázal být právě tak čestný, jak byl Rolf Putziger slizký. Když jsem mu řekl, co se stalo, byl z toho upřímně znechucený. Protože jsem v tu chvíli neměl kde bydlet, pomohl mi přestavět jeden kumbál v tělocvičně na noclehárnu. Netrvalo dlouho a stali se z nás dobří přátelé.

Albert mohl být lékařem, vědcem nebo intelektuálem, kdyby mu někdo v pravou chvíli býval řekl, ať jde na univerzitu, ale on se místo toho vydal na dráhu strojaře. Jako mladý se začal zajímat o posilování a kulturistiku a posléze zjistil, že má talent na psaní a fotografování. Zeptal se Putziga, jestli by nemohl pracovat v jeho časopise. „Tak mi něco napiš,“ vyzval ho Putziger. Potom se Albertovi a jeho ženě narodila dvojčata, zároveň mu skončilo stipendium, které pobíral, a tak mu nezbylo než pracovat pro Putziga na plný úvazek. Netrvalo dlouho a stal se nejen jeho šéfredaktorem, ale také uznávaným odborníkem na kulturistickou scénu. Byl pevně přesvědčený o tom, že se ze mě stane příští šampion, a protože mě chtěl vidět, jak stoupám ke hvězdám, byl ochoten dělat tlumič mezi mnou a Putzigerem.

Kromě zmíněných potíží s majitelem byla moje práce báječná. Putzigerův podnik se skládal z tělocvičny, redakce časopisu a zásilkového obchodu, ve kterém se daly objednat různé doplňky stravy. Samotná tělocvična nebyla v jednom velkém sále, táhla se přes několik menších místností a byla v ní i okna a přirozené světlo, žádné vlhké betonové stěny, na které jsem byl zvyklý ze Štýrského Hradce. Vybavení bylo modernější než kdekoli, kde jsem dosud měl možnost trénovat. Kromě činek tu byly specializované stroje na cvičení ramen, zad a nohou. Díky tomu jsem se mohl zaměřit na cviky, které posilovaly jednotlivé svaly, vyrýsovaly je a umožnily mi formovat svou postavu tak, jak bych to s pomocí samotných činek nikdy nedokázal.

V armádě jsem o sobě zjistil, že hrozně rád pomáhám lidem hledat cestu k posilování, takže tahle část mého nového zaměstnání nepředstavovala žádný problém. Věnoval jsem se malým skupinkám nebo jednotlivcům, které do posilovny přiváděly všechny možné důvody. Byli mezi nimi policisté, stavební dělníci, podnikatelé, intelektuálové, sportovci, baviči, Němci i cizinci, mladí

i staří, gayové i heterosexuálové. Zval jsem Američany z nedaleké vojenské základny, aby k nám chodili cvičit, a v Universe Sport Studio jsem se poprvé v životě setkal s černochem. Mnozí zákazníci přicházeli jen proto, že si chtěli zlepšit kondici a udělat něco pro zdraví, ale postupně mezi nimi vykristalizovalo zdravé jádro soutěživých vzpěračů a kulturistů, které jsem si dokázal představit jako společníky na trénink. A kromě toho jsem si uvědomil, že mám talent tyhle lidi motivovat a hecovat. „Jo, ty bys se mnou mohl trénovat, ty to máš zapotřebí,“ dobíral jsem si je. Jako trenér jsem byl vůdcem téhle skupinky, což jsem si náramně užíval, a přestože jsem tou dobou míval dost hluboko do kapsy, často jsem je všechny zval na oběd nebo na večeři.

Tím, jak jsem se soustředil na práci se zákazníky, mi ale ubývalo času na vlastní cvičení. Čtyř- nebo pětihodinový trénink, na který jsem dříve býval zvyklý, už nepřipadal v úvahu, a tak jsem se rozhodl trénovat dvakrát denně: dvě hodiny před prací a dvě mezi sedmou a devátou večer, kdy už byl v posilovně klid a zůstávali jen opravdu zarytí vzpěrači. Zpočátku mě tenhle rozpůlený trénink dost otravoval, ale to se rychle změnilo, když jsem na sobě začal pozorovat výsledky: Najednou jsem se dokázal víc soustředit a rychleji čerpal nové síly, ačkoli jsem do cvičení zařazoval delší sady s větší zátěží. Když se mi to podařilo, přidával jsem si třetí cvičení v době oběda. Pokaždé jsem se zaměřil na konkrétní část těla, kterou jsem považoval za nejslabší, a věnoval jí třicet až čtyřicet minut maximálního soustředění, ať už to bylo dvacet sérií dřepů nebo stovka cviků s činkou. Totéž jsem dělal i po nocích, když jsem se ještě v jedenáct vracel do posilovny, abych tam hodinu cvičil. Pak jsem ve svém útulném malém pokojíku uléhal ke spánku a cítil, jak ten či onen sval brní nebo škube. Naplňovalo mě to radostí a uspokojením, protože jsem věděl, že teď svalová vlákna porostou ještě rychleji.

Trénoval jsem, kdykoli to šlo, protože jsem věděl, že už za dva měsíce se utkám s několika z nejlepších kulturistů současnosti. Přihlásil jsem se do největší kulturistické soutěže v Evropě, Mr. Universe v Londýně. Byl to dost odvažný krok. Obvykle by relativní nováček, jakým jsem byl, neměl ani pomyslení na to, že se prosadí přímo v Londýně. Měl bych se nejprve ucházet o titul Mr. Austria a pak, kdybych ho získal, se přihlásit do Mr. Europe. Ale kdybych se vydal touhle cestou, „příprava“ na Londýn by mi trvala několik let. Na to

jsem neměl dost času. Chtěl jsem si změřit síly s tou nejtvrďší konkurencí, jakou bych si mohl přát, a tak jsem učinil nejagresivnější kariérní krok, jaký jsem si mohl dovolit. Samozřejmě jsem nebyl blázen. Nepočítal jsem s tím, že v Londýně vyhraju – aspoň ne tentokrát. Pro začátek jsem chtěl jen zjistit, jak si stojím vůči konkurenci. Albertovi se ten nápad moc zamlouval, a protože uměl anglicky, pomohl mi vyplnit přihlášku.

Fanatický režim, který jsem si naordinoval, by jeden tréninkový partner nevydržel, a tak jsem jich potřeboval hned několik. Naštěstí se v Mnichově našlo dost kulturistů, kteří to mysleli vážně a můj sen o účasti na Mr. Universe je nadchnul, byť si o mně třeba mysleli, že jsem blázen. Franz Dischinger se mnou trénoval pravidelně, a stejně tak i Fritz Kroher, další kluk z venkova jako já, který pocházel z malého městečka uprostřed Bavorského lesa. Občas se k nám přidal i Reinhard Smolana, majitel konkurenční posilovny. Zval mě, abych přišel trénovat k němu, anebo se u nás někdy zastavil po konci provozní doby a zacvičil si s námi. Za několik týdnů jsem si v Mnichově našel pár dobrých kamarádů a začínal jsem se tu cítit jako doma.

Můj nejoblíbenější tréninkový partner, a zakrátko také můj nejlepší přítel, byl Franco Columbu. Setkal jsem se s ním už o rok dříve ve Stuttgartu; zvítězil na evropském vzpěračském šampionátu týž den, ve kterém já získal titul Mr. Junior Europe. Franco byl Ital z ostrova Sardinie, kde vyrůstal na statku v malé horské vesničce, která byla podle jeho popisu ještě větším zapadákovem než Thal. Většinu dětství strávil pasením ovcí a už v deseti jedenácti letech byl zvyklý trávit celé dny a noci ve volné přírodě, kde si sám obstarával jídlo a sám překonával všechny nesnáze, které ho potkaly.

Franco musel ve třinácti letech odejít ze školy, aby rodičům pomáhal s prací na statku, ale byl velmi chytrý a pracovitý. Začínal jako zedník a amatérský boxer a propracoval se na sever až do Německa, kde se ve stavebnictví dalo vydělat víc peněz. V Mnichově se naučil německy a zorientoval se ve městě dost dobře na to, aby mohl dělat taxikáře. Zkouška, kterou museli řidiči skládat, aby v Mnichově dostali licenci na provoz taxislužby, byla dost těžká i pro místní lidi, a tak každého nesmírně překvapovalo, že ji dokázal složit Ital.

Franco byl vzpěrač, já kulturista, ale oba jsme chápali, že tyhle dvě disciplíny jdou dobře dohromady. Já se snažil svým svalům dodat objem, což znamenalo,

že jsem musel posilovat s velkou zátěží, a právě na to byl Franco odborník. On se na druhou stranu chtěl přiučit něčemu z kulturistiky, o které já už leccos věděl. „Chtěl bych být Mr. Universe,“ svěřil se mi. Ostatní se mu vysmívali – měřil jen metr šedesát pět – ale já věděl, že v kulturistice je dokonalost a symetrie důležitější než samotná velikost. Líbila se mi představa, že bychom trénovali společně.

Možná to bylo tím, že jako malý trávil tolik času v divočině, každopádně se Franco dokázal velice rychle nadchnout pro nové věci. Například se mu hned zalíbila moje teorie o „šokování svalů“. Vždycky mi připadalo, že největší překážkou úspěšného tréninku je to, že se lidské tělo rychle přizpůsobuje novým podmínkám. Opakujte každý den tu samou sérii cviků, a přestože budete zvyšovat zátěž a přidávat závaží, zjistíte, že růst svalové hmoty se postupně zpomaluje a nakonec úplně zastaví. Svaly se naučí efektivně dělat to, co po nich chcete. Jedním ze způsobů, jak sval znovu přimět k růstu, je říct mu: „Nikdy nebudeš předem vědět, co tě čeká. Vždycky to bude něco jiného, než si myslíš. Dnes je to tohle, zítra něco jiného.“ Jednou to bude velmi vysoká zátěž, jindy zas velké množství opakování.

Abychom své svaly probrali a přinutili růst, vymysleli jsme si metodu „odlehčování“. Při běžném tréninku se zátěží se začíná s lehčími závažími a postupně se přidává. Při odlehčování je postup přesně opačný. Například když jsem se chystal do Londýna, věděl jsem, že musím zapracovat na deltových svalech. Tak jsem cvičil s jednoručními činkami. Držel jsem je ve výši ramen a pak jsem je zvedal nad hlavu. Podle metody odlehčování jsem začal s nejvyšší vahou, kterou jsem zdvihl: šest zdvihů s pětáctýřicetikilovými činkami. Pak jsem je odložil, vzal si čtyřicetikilové a udělal dalších šest opakování. Tak jsem pokračoval, dokud jsem neprobral celý stojan. Když jsem se propracoval ke dvacetikilovým činkám, měl jsem ramena v jednom ohni a po šesti opakováních se mi zdálo, jako bych v každé ruce zvedal padesát kilo, ne pouhých dvacet. Ale než jsem činky odložil, udělal jsem další věc, která mé deltové svaly měla vyvést z míry: Začal jsem s bočními zdvihy od pasu do úrovně ramen. Po takovém cvičení se svaly v mých ramenou doslova zbláznily a já najednou nevěděl, co s rukama. Nechat je volně viset podél těla mi působilo mučivé bolesti a zvednout je bylo nemožné. Musel jsem je položit na stůl nebo na některou z lavic, abych si od té strašlivé bolesti aspoň na chvíli ulevil. Deltové svaly

byly z té nečekané posloupnosti cviků úplně vyvedené z míry. Ukázal jsem jim, kdo je tady pánem. Jediné, co jim zbývalo, bylo zahojit se a růst.

Po vyčerpávajícím tréninku jsem si občas chtěl taky trochu užít, a v Mnichově v roce 1966 zábava znamenala pivnice a pivnice znamenaly rvačky. Každý večer jsem s kamarády vyrážel do podniků, kde lidé seděli u dlouhých stolů, smáli se, hádali se a mávali ve vzduchu püllitry, což samozřejmě dělali pořád dokola, dokud se neopili do němoty. Každou chvíli vypukla nějaká šarvátko, ale nikdy to nebyly rvačky na život a na smrt – spíš takové strkanice, po kterých jeden řekl: „Hele, nedáš si preclík? Pojď, zvu tě na pivo,“ a ten druhý řekl: „Proč ne? Napráskal jsi mi, tak se aspoň napiju. Beztak už nemám peníze.“ A za chvíli spolu popíjeli, jako by se nic nestalo.

Samotné pivo mě lákalo ze všeho nejméně, protože mělo nepříznivý vliv na můj trénink. Jen málokdy jsem za večer vypil víc než jeden püllitr. Zato pokud šlo o rvačky, nikdy jsem se nedržel stranou. Zdálo se mi, že v sobě každý den nacházím novou sílu, že jsem obrovský a neporazitelný. Porvat se v hospodě nebylo nic složitého. Když se na mě někdo nevraživě podíval anebo měl nejapné poznámky, hned jsem se do něj pustil. Nejdřív jsem mu dopřál trochu léčby šokem: Serval jsem si košili a ukázal se mu jenom v nátělníku, aby si mohl prohlédnout moje svaly. Když neustoupil, pustili jsme se do sebe. Ale často se stávalo, že si mě jen prohlédl od hlavy k patě a pak řekl: „Snad se tak moc nestalo, ne? Nedáme si pivo?“

Když se strkanice zvrhla v hromadnou rvačku, samozřejmě jsme si s kamarády navzájem kryli záda. Druhý den jsme si pak v posilovně vyprávěli historky o tom, co se seběhlo, a společně jsme se jim smáli. „Měli jste vidět Arnolda. Srazil těm dvěma hlavy dohromady, až se z toho složili na zem, a když po něm ten třetí vyrazil s püllitrem v ruce, já ho zezadu přetáhl stoličkou po zádech, parchanta jednoho...“ Měli jsme štěstí, protože i když do hospody vtrhla policie, což se několikrát stalo, jenom nás pokárali a nechali nás jít domů. Jen jedenkrát mě odvedli na policejní stanici, a to bylo proto, že někdo prohlásil, že jsem mu vyrazil zuby a že ho umělé budou stát spoustu peněz. Začali jsme se hádat, kolik takové nové zuby můžou stát, a policisté se báli, že se do sebe znovu pustíme, tak nás oba odvedli na stanici a drželi nás tam, dokud jsme se nedohodli na náhradě.

Ještě větším lákadlem než rvačky byla děvčata. Na Schillerstrasse, jen přes ulici od naší posilovny, stál hotel Diplomat, ve kterém bydlily letušky. Občas jsme se s Frankem vykláněli z oken v nátělnících a flirtovali s nimi, když šly kolem. „Co to tam děláte?“ ptaly se nás a my říkali: „Máme tady tělocvičnu. Chcete si taky zacvičit? Pojdte nahoru!“

Někdy jsem chodil rovnou do hotelové haly a oslovoval tam hloučky letušek, které přicházely a odcházely. Abych je zaujal, využíval jsem všechno, co jsem se naučil během letních prázdnin u Thalersee, i zkušenosti z prodejny stavebnin. „Máme tady přes ulici posilovnu, víte?“ řekl jsem jim a hned jim začal chválit jejich štíhlé postavy a ptát se, jestli někam chodí pravidelně cvičit. Nebyla to jen taktika, opravdu jsem si myslel, že provozovatelé posiloven dělají velikou chybu, že do svých podniků víc nelákají ženy. Proto jsme ty, které měly zájem, u nás nechávali trénovat zadarmo. A bylo úplně jedno, jestli přišly kvůli tomu, aby se podívaly na svalnaté muže, anebo proto, aby se dostaly do kondice. Tak i tak jsem byl spokojený.

Dívky přicházely většinou navečer. Kolem osmé už v tělocvičně většinou nebývali stálí zákazníci, ale otevřeno bývalo až do devíti. Já jsem se se svými partáky pustil do večerní dvouhodinovky cvičení. Pokud dívky přišly jen cvičit, mohly se osprchovat a v půl deváté být pryč, ale pokud se rozhodly zůstat, dokud neskončíme, obvykle jsme pak společně vyrazili někam do města nebo si uspořádali párty přímo v posilovně. Občas se ukázal Smolana s dalšími děvčaty a potom z toho bývaly docela divoké večírky.

Prvních pár měsíců, které jsem v Mnichově strávil, jsem se nechával unést zábavou a nočním životem velkého města. Ale pak jsem si uvědomil, že to začíná být na úkor mému plánu, a donutil jsem se k určité disciplíně. Mým cílem nebylo dobře se bavit, ale stát se světovým šampionem v kulturistice. Pokud jsem chtěl naspat svých sedm hodin, musel jsem být do jedenácti v posteli. Na zábavu bylo vždycky dost času, a navíc jsme si hodně legrace užili i v posilovně.

Nakonec se ukázalo, že můj šéf je pro mou účast na soutěži Mr. Universe mnohem větší hrozbou než jakákoli hospodská rvačka. Když už do konání soutěže zbývalo jenom několik týdnů a z Londýna pořád nepřišla ani řádka o tom, že obdrželi mou přihlášku, Albert se konečně rozhodl tam zavolat a zjistil, že o mně vůbec nevědí. Po chvíli pátrání konfrontoval Putzigera a ten se přiznal,

že mou přihlášku viděl v odchozí poště a zahodil ji. Nelíbila se mu představa, že bych se stal slavným a odstěhoval se do Anglie nebo do Ameriky dřív, než by na mně mohl vydělat dostatečně velký balík. Byl bych v háji, nebýt Albertových znalostí angličtiny a jeho ochoty mi pomoci. Znovu zavolał do Londýna a přesvědčoval organizátory, aby přijali mou přihlášku i přesto, že už registrace byla oficiálně ukončena. Souhlasili. Jen několik dnů před konáním soutěže mi přišlo písemné potvrzení, že jsem byl zapsán na seznam účastníků.

I další mnichovští kulturisté mě v mém snu podporovali. Původně mi měl cestu do Londýna samozřejmě zaplatit Putziger, protože jakýkoli můj úspěch by byl dobrou reklamou pro něj i pro jeho posilovnu, ale když se rozneslo, jak se pokusil můj plán sabotovat, byl to nakonec jeho konkurent Smolana, kdo s pomocí ostatních dal dohromady tři sta marek, které jsem potřeboval, abych se na soutěž dostal. Třiadvacátého září 1966 jsem nastoupil na let do Londýna. Bylo mi devatenáct let a poprvé jsem se ocitl v letadle. Počítal jsem s tím, že pojedou vlakem, takže jsem byl bez sebe vzrušením. Byl jsem si jistý, že nikdo z lidí, se kterými jsem chodil do školy, ještě nikdy nikam neletěl. Seděl jsem v kabině mezi vysoce postavenými obchodníky, a to všechno díky kulturistice.

První ročník soutěže Mr. Universe proběhl rok poté, co jsem přišel na svět, v roce 1948. Od té doby se konala vždy v září v Londýně. Většina soutěžících pocházela z anglicky mluvících zemí, což ovšem platilo i o kulturistice jako takové. Američané vítězili zhruba v osmi z každých deseti let. Všichni velicí kulturisté, kterým jsem se jako malý kluk chtěl vyrovnat, byli držiteli titulu Mr. Universe: Steve Reeves, Reg Park, Bill Pearl, Jack Delinger, Tommy Sansone, Paul Winter. Vzpomínal jsem si, jak jsem před mnoha lety hltal fotografie ze soutěže. Vítěz pózoval na vysokém stupínku a v ruce držel trofej, zatímco ostatní na pódiu stáli v jeho stínu. Stát na tom stupínku byl můj dětský sen. Vždycky jsem doufal, že právě tam to dotáhnu, a díky tomu jsem už dopředu přesně věděl, jaký to bude pocit: Bylo by to pro mě nebe na zemi, ale nepočítal jsem s tím, že bych mohl zvítězit hned napoprvé. Dostal jsem seznam kulturistů, se kterými jsem se měl utkat v amatérské kategorii, prohlédl jsem si jejich fotografie a pomyslel jsem si: „Kriste Pane...“ Jejich těla byla mnohem víc vyrýsovaná než to moje. Doufal jsem, že bych se mohl umístit do šestého místa, protože jsem cítil, že loňskou dvojku, trojku ani čtyřku neporazím. Zdálo se mi, že mají

mnohem lépe vypracované postavy, ke které mně ještě něco málo chybí. Pořád jsem byl uprostřed zdoluhavého procesu získávání ideálního objemu svalové hmoty; plán byl takový, že nejprve naberu potřebnou velikost, a teprve pak se budu soustředit na to, abych svaly vytvaroval k dokonalosti.

Soutěž se konala v divadle Victoria Palace, starém noblesním paláci zdobeném mramorovými sochami, který stál jen kousek od nádraží Victoria Station. Stejně jako všechny větší podniky měla přesně stanovený program: Ráno probíhala kvalifikace, nazývaná též technická kola. V sále se shromáždili soutěžící a porotci – byli tam i reportéři, ale veřejnosti byl vstup zakázán. Cílem bylo umožnit porotcům, aby posoudili tělesnou stavbu jednotlivých soutěžících, tvar a velikost jednotlivých svalových skupin, a aby mohli systematicky porovnávat soutěžící mezi sebou. Kulturisté v každé kategorii (já spadl do „vysokých amatérů“) se seřadili na pódiu, oblečení jen v miniaturních spodkách opatřených pořadovým číslem. Jeden z porotců pak vyhlášoval věci jako: „Číslo čtrnáct a číslo osm, prosím předstupte a předvedte nám kvadriceps.“ Dva vyvolaní soutěžící se sešli uprostřed pódia, zaujali standardní pózu, která předvádí čtveřici stehenních svalů, a porotci si tiše psali poznámky. Výsledky těchto technických kol se později připočítaly ke skóre z odpoledního programu, který se skládal z pózování po kategoriích a nakonec ve skupinách vítězů jednotlivých kategorií, z nichž vzešli absolutní vítězové mezi profesionály a mezi amatéry.

Ve srovnání s ostatními soutěžemi, které jsem dosud viděl, byl Mr. Universe obrovskou událostí. Divadlo bylo vyprodané do posledního místa a více než patnáct set míst se zaplnilo tleskajícími a vyskajícími fanoušky kulturistiky. I tak zůstalo na ulici před vchodem ještě několik tuctů lidí, na které nezbyly vstupenky. Samotný odpolední program byl napůl soutěží a napůl show. Pódium nasvítili profesionální osvětlovači, o zábavu o přestávkách a dokreslování dramatické atmosféry se staral celý orchestr. Přestávky ve dvouhodinovém programu vyplňovaly zábavní vsuvky jako soutěž krásy v bikinách, vystoupení akrobatů, hadích žen a dvou skupin žen v trikotech, které pochodovaly do rytmu hudby a pózovaly s lehoučkými činkami.

Během dopoledních technických kol jsem s údivem zjistil, že jsem svou konkurenci přecenil. Špičkoví kulturisté v kategorii „vysokých amatérů“ byli opravdu lépe stavění, ale když jsme všichni nastoupili na pódium a postavili

se do řady, pořád jsem mezi nimi byl vidět. Je pravda, že ne všichni kulturisté vynikají velkou silou, zejména ti, kteří si svou postavu vypracovali především na specializovaných strojích. Já jsem po letech vzpírání a cvičení s činkami získal masivní bicepsy, ramena, záda a stehna. Prostě jsem vypadal větší a silnější než ti ostatní.

Během dopoledne se všude rozkřiklo, že se tu objevil přerostlý teenager bůhví odkud, že má naprosto nevyslovitelné jméno a vypadá jako zatracený obr. I obecnostvo bylo zvlášť hlučné, když přišla na řadu naše kategorie. Nevylíhl jsem, ale dostal jsem se k vítězství mnohem blíž, než bych se vůbec odvážil doufat. Do finále jsem postoupil já a Američan jménem Chester Yorton. Porota dala přednost Chetovi a já musím přiznat, že právem: Přestože vážil o desátých deset kilo méně než já, měl opravdu skvěle vypracovanou a prokreslenou muskulaturu, a kromě toho vypadal při pózování mnohem elegantněji a přirozeněji než já. Navíc byl dokonale opálený, takže jsem vedle něj vypadal jako těsto zadělané na chleba.

Byl jsem úplně bez sebe z toho, že jsem se stal překvapením celého ročníku. Připadal jsem si, jako bych vyhrál. Dostal jsem se do středu pozornosti a lidé, kteří o mě mluvili, říkali: „Příští rok nejspíš vyhraje!“ Zmínili se o mně v několika anglických kulturistických časopisech, což pro mě bylo to hlavní. Věděl jsem, že pokud si chci splnit svůj sen, musím se proslavit v Anglii a Americe.

Vzrušení a radost mi vydržely jen do té doby, než mi to došlo: Na tom stupínku pro vítěze skončil Chet Yorton, ne já. On zvítězil, ale já měl pocit, že jsem udělal obrovskou chybu. Co kdybych do Londýna vyrazil s tím, že tam chci vyhrát? Byl bych se na soutěž lépe připravil? Byl bych ji vyhrál a získal titul Mr. Universe? Namísto toho jsem podceňoval svoje šance. Teď jsem z toho měl mizerný pocit a zdálo se mi, že jsem udělal velkou chybu. Ale aspoň to pro mě byla cenná životní lekce.

Od té doby už jsem se nikdy nehlásil do žádné soutěže s tím, že se chci zúčastnit. Vždycky jsem se hlásil s tím, že chci vyhrát. Ačkoli jsem samozřejmě nevyhrál pokaždé, pokaždé jsem o to usiloval. Stalo se ze mě úplně zvíře. Kdybyste se mohli zaposlouchat do mých myšlenek těsně před soutěží, slyšeli byste něco jako: „Zasloužím si první místo, je pro mě, na ten stupínek patřím já. Vypadněte mi z cesty, já si jdu za svým snem. Prostě uhněte, ať si můžu vzít tu trofej.“

Představoval jsem si sám sebe na tom nejvyšším stupínku pro vítěze, s tou největší trofejí v ruce. Všichni ostatní stáli pode mnou a já na ně shlížel z výšky.

O tři měsíce později jsem se znovu dostal do Londýna, ale tentokrát jsem se smál a válel po koberci se spoustou dětí. Byly to děti Waga a Dianne Bennetových, kteří provozovali dvě posilovny a byli ústředními postavami britské kulturistické scény. Wag byl jedním z porotců na soutěži Mr. Universe a pozval mě, abych přijel na nějaký čas do jejich domu v londýnském Forest Gate a trochu s nimi potrénoval. Ačkoli měli šest vlastních dětí, vzali mě pod svá křídla a stali se pro mě náhradními rodiči.

Wag mi na rovinu řekl, že si myslí, že mám před sebou ještě hodně práce. Nejprve bylo zapotřebí zapracovat na mých pohybech a pózování. Sám jsem věděl, že je velký rozdíl mezi zaujetím předpisové pózy a plynulou, působivou prezentací. Pózy jsou jako jednotlivé fotografie, ale vystoupení na pódiu musí vypadat spíš jako dobrý film. K tomu, aby člověk udělal dojem na publikum, aby si ho dokázal získat, musí pózy plynule přecházet jedna do druhé. Co dělat mezi dvěma pózami? Jak se budou pohybovat ruce? Jak se u toho tvářit? Dosud jsem nikdy neměl příležitost se tím zabývat, ale Wag mi ukázal, jak zpomalit a pojmout celé vystoupení jako balet: soustředit se na jednotlivé pózy, na rovná záda, na zdviženou hlavu a tak podobně.

To všechno jsem chápal, ale o něco hůře jsem se smířoval s představou, že budu pózovat na hudbu. Wag vždycky pustil ze svého hi-fi dramatickou scénickou hudbu z filmu *Exodus* a mávnul na mě, abych začal. Zpočátku jsem nemohl myslet na nic jiného než na to, že budu vypadat jako magor. Ale po nějaké době jsem si všiml, že mi melodie pomáhá se soustředit, že moje pohyby jsou plynulejší a že mě hudba unáší jako na vlnách – chvilka tichého soustředění na krásnou pózu z tříčtvrtečního profilu, která plynule přechází do boční pózy s vypnutým hrudníkem, doprovázené pomalu stoupající hudbou, a nakonec *prásk!*, oslňující póza se zaťatými svaly v okamžiku, kdy hudba dosahuje vrcholu.

Dianne se soustředila na to, aby mě naplnila proteinem a zapracovala na mém chování. Někdy si nejspíš myslela, že mě doposud vychovávali vlci. Pořádně jsem neuměl jíst vidličkou a nožem a nevěděl jsem, že je slušnost po jídle pomáhat sklidit ze stolu. Dianne navázala tam, kde mí rodiče, Fredi Gerstl

a Frau Matscherová skončili. Rozčílila se na mě snad jenom jednou, když mě viděla, jak si po soutěži razím cestu mezi fanoušky. Já v tu chvíli myslel na jedinou věc: „Vyhrál jsem! Teď to půjdeme oslavit!“ Ale Dianne mě zastavila a řekla mi: „Arnolde, takhle se nemůžeš chovat! Tohle jsou lidé, kteří sem přišli kvůli tobě. Zaplatili za to dost peněz a někteří přijeli z veliké dálky. Můžeš obětovat pár minut a dát jim autogram, ne?“ Po tomhle pokárání jsem se od základů změnil. Dříve jsem na soutěžích myslel jen na své konkurenty, nikdy jsem nemyslel na lidi v obecnstvu. Ale od té chvíle jsem si vždycky připomínal, abych si udělal chvilku pro své fanoušky.

Dokonce i děti se zapojily do projektu Vzděláváme Arnolda. Nejspíš neexistuje lepší způsob, jak se naučit anglicky, než nastěhovat se do veselé a živé londýnské domácnosti, kde nikdo nerozumí ani slovo německy, spíte na pohovce v obývací místnosti a máte šest mladších sourozenců. Chovali se ke mně jako k velkému novému štěněti a učit mě nová slova bylo jejich oblíbenou zábavou.

Mám z téhle doby v Anglii fotku z prvního setkání s mým idolem z dětství, Regem Parkem. Má na sobě tepláky, vypadá úplně uvolněně a je dohněda opálený, zatímco ze mě je na první pohled patrná nervozita a jsem bledý jako sýr. Stál jsem vedle Herkula, vedle trojnásobného Mr. Universe, vedle filmové hvězdy, jejíž fotografie jsem jako malý kluk měl nad postelí, vedle muže, podle kterého jsem si naplánoval svůj životní sen. Nezmohl jsem se tehdy ani na slovo. Všechno, co jsem se do té doby naučil z angličtiny, najednou jako bych zas zapomněl.

Reg tou dobou žil v Johannesburgu, kde mu patřil řetězec tělocvičen, ale několikrát do roka se kvůli obchodním kontaktům vracel do Anglie. Přátelil se s Bennettovými a na jejich žádost se uvolil, že mi ukáže, jak to v jeho branži chodí. Wag a Dianne usoudili, že nejlepší způsob, jak bych mohl zvýšit své šance na titul Mr. Universe, je víc se proslavit ve Spojeném Království. Tehdy to kulturisté dělali tak, že se vypravili na exhibiční turné – promotéři všude po Britských ostrovech jim naplánovali místní vystoupení a tím, že na nich vystupovali, se dalo nejen vydělat trochu peněz, ale taky se proslavit. Reg byl tehdy shodou okolností na cestě na exhibici v Belfastu v Severním Irsku a nabídl mi, že mě vezme s sebou. Vybudovat si pověst v kulturistice je hodně podobné jako dělat kariéru v politice. Jezdíte z města do města a doufáte, že si vás lidé

budou pamatovat. U mě tahle mravenčí práce přinesla ovoce a dala mi nadšení, které mi nakonec pomohlo získat titul Mr. Universe.

Jednoho večera jsem takhle stál v zákulisí a pozoroval Rege, jak na jevišti pózuje před davem několika stovek nadšených fanoušků. Pak přistoupil k mikrofonu a pozval mě k sobě. Sám moderoval, zatímco já předváděl své svaly: dokázal jsem před diváky obouruč zvednout v loktech stopěťadvacetikilovou činku a klasickou vzpěračskou metodou jsem zdvihl dvě stě pětadvacet kilo. Zakočil jsem své vystoupení kulturistickou pózou a obecenstvo mi tleskalo vstaje. Už jsem se chystal odejít do zákulisí, když Reg najednou do mikrofonu řekl: „Arnolde, pojď sem.“ Vrazil mi do ruky mikrofon a dodal: „Pověz lidem něco.“

„Ne, to ne,“ ošíval jsem se.

„Proč ne?“

„Neumím moc dobře anglicky,“ řekl jsem mu.

„No vida!“ zasmál se. „To je docela dobré, ne? Určitě to chce kuráž, aby chlap, který neumí anglicky, šel na jeviště a dal dohromady takovou větu.“ Začal tleskat a ostatní se k němu hned přidali.

A já si v duchu říkal: „Kdo by to byl řekl? Zřejmě se jim vážně líbilo, co jsem řekl.“

„Řekni jim, jak se ti tady líbí,“ pobídl mě Reg.

„Irsko je nádherné,“ řekl jsem a strhla se další vlna potlesku.

„Pokud si dobře vzpomínám,“ pokračoval Reg, „říkal jsi mi, že jsi v Belfastu ještě nikdy nebyl a že se sem moc těšíš. Je to tak?“

„Jo.“

„Tak jim to řekni! Řekni, jak jsi se nemohl dočkat...“

„Nemohl jsem se dočkat...“

„...až se podíváš do Belfastu.“

„...až se podívám do Belfastu.“ Páni, další potlesk. Přestože jsem jen opakoval, co mi předříkával, za každé slovo jsem sklízel ovoce.

Kdyby mi den před tím řekl: „Vytáhnu tě na jeviště a dám ti mikrofon, abys řekl pár slov,“ byl bych k smrti vyděšený. Ale takhle jsem bez toho předchozího tlaku dostal vynikající příležitost procvičit si na veřejnosti svou angličtinu. Nemusel jsem se předem strachovat, jestli mě obecenstvo vypíská, nemusel jsem si lámat hlavu nad tím, co budu říkat. Necítil jsem strach a tělo se mohlo sou-

středit na svůj výkon. Vzpíral jsem. Pózoval jsem. Věděl jsem, že mě přijali. A tohle bylo jen něco navíc.

Pak jsem na několika vystoupeních pozorně sledoval, jak se Reg chová na jevišti. Bylo neuvěřitelné, jak spontánně se dokázal chovat. Byl to rozený bavič. Dokázal zaujmout. Dokázal vyprávět historky. A byl to Herkules! Byl to Mr. Universe! Vyznal se ve víně, vyznal se v jídle, mluvil francouzsky, mluvil italsky. Byl to jeden z těch mužů, kteří opravdu dovedou oslnit. Pozoroval jsem ho, jak drží v ruce mikrofon, a říkal jsem si: „Takhle se to musíš naučit. Nestačí jenom pózovat na jevišti jako robot a potom odejít. Musíš se s lidmi seznámit, mluvit s nimi jako Reg Park. Pokud vím, je to jediný kulturista, který si s diváky povídá. Proto ho mají tak rádi. Proto je to Reg Park.“

Když jsem se vrátil do Mnichova, soustředil jsem se na to, aby posilovna začala prosperovat. Starý Putziger se tam skoro vůbec neukazoval, což mně i Albertovi naprosto vyhovovalo. Spolu jsme byli vynikající tým. Albert se staral o provoz – udržoval v chodu zásilkový obchod, časopis i posilovnu – a zastal práci několika lidí zároveň. Já měl kromě samotného cvičení na starosti získávání nových zákazníků. Naším dlouhodobým cílem bylo pochopitelně přerůst Smolanův podnik a stát se nejlepší posilovnou ve městě. Logickým prvním krokem byla reklama, ale na tu jsme neměli moc peněz, a tak jsme se spokojili s tím, že jsme si nechali natisknout pár plakátů. Počkali jsme až do noci a pak jsme se rozjeli po celém městě a lepili je kolem velkých stavenišť, protože jsme usoudili, že stavební dělníci by mohli mít zájem o kulturistiku.

Tahle strategie nebyla ani zdaleka tak úspěšná, jak jsme doufali. Pořád jsme si lámali hlavu nad tím, proč nezabrala, dokud Albert jednou neprocházeli kolem jednoho takového staveniště ve dne a nevšiml si, že přesně tam, kam jsme lepili náš plakát, je teď nalepená reklama na Smolanův podnik. Ukázalo se, že Smolana rozeslal po městě své lidi s vlastními plakáty a ti přelepili ty naše dřív, než na nich zaschlo lepidlo. Změnili jsme tedy strategii. Vyráželi jsme lepit plakáty o půlnoci a pak znovu ve čtyři hodiny ráno, abychom měli jistotu, že až půjdou stavební dělníci ráno do práce, bude náš plakát navrchu. Tahle plakátovací válka spoustu lidí pobavila a počet členů začal pozvolna narůstat.

Sázeli jsme na to, že Smolana má větší posilovnu, ale v té naší vládne větší zápal a víc zábavy. A navíc jsme k nám dokázali přetáhnout zápasníky. Dnešní profesionální wrestling je obrovská televizní show, ale tehdy zápasníci cestovali z města do města a pořádaly se zápasy pro živé obecenstvo. Když přijeli do Mníchova, vystupovali v Zirkus Krone, kde byla nastálo postavená velká zápasnická aréna. Kdykoli se tam pořádaly zápasy, bylo vyprodáno do posledního místa.

Zápasníci vždycky hledali místo, kde by mohli cvičit, a když slyšeli o mně, začali chodit do naší posilovny. Trénoval jsem s lidmi jako Harold Sakata z Havaje, který roku 1964 hrál padoucha Oddjoba v bondovce *Goldfinger*. Stejně jako spousta profesionálních zápasníků začínal i Harold jako vzpěrač; v roce 1956 vyhrál na Letních olympijských hrách v australském Melbourne pro Spojené státy stříbrnou medaili. Chodili k nám i maďarští zápasníci, francouzští zápasníci, lidé z celého světa. Otevíral jsem posilovnu v době, kdy normálně bývalo zavřeno, jen aby jim to vyhovovalo, a v noci jsem se chodil dívat na jejich zápasy. Někteří z nich se opravdu hodně snažili nalákat mě na zápasnickou dráhu, ale to pochopitelně nebylo součástí mého plánu.

Přesto jsem byl hrdý na to, že naše posilovna začínala pomalu vypadat jako Organizace spojených národů, protože jsem ve všem, co jsem měl v úmyslu, chtěl dosáhnout mezinárodní úrovně. Zastavovali se u nás američtí a britští kulturisté, kteří Mníchovem projížděli, a i v americké vojenské posádce za městem se proslýchalo, že Universum Sport Studio je ideálním místem na cvičení.

Mít širokou paletu zákazníků byl ten nejlepší propagační nástroj. Kdykoli mi někdo řekl: „Byl jsem ve Smolanově posilovně a mají tam víc strojů než vy,“ odpovídal jsem: „Máte naprostou pravdu, mají o celou jednu místnost víc. Ale teď mi řekněte, proč všichni chtějí chodit k nám? Kdykoli do města přiletí americký kulturista, jde cvičit k nám. Když se vojáci dají na posilování, jdou k nám. Když tudy projíždějí profesionální zápasníci, cvičí u nás. Dokonce k nám chodí i ženy!“ Časem jsem si tenhle monolog nacvičil tak, že jsem ho recitoval z paměti.

Můj počáteční úspěch v Londýně mě ujistil o tom, že jsem na dobré cestě a že moje cíle nejsou nijak nereálné. S každým dalším vítězstvím jsem si byl jistější. Po soutěži Mr. Universe roku 1966 jsem vyhrál několik dalších titulů včetně Mr. Europe. Ještě důležitější pro mou místní reputaci bylo, že jsem bě-

hem březnového pivního festivalu vyhrál vzpěračskou soutěž pivnice Löwenbräukeller, když jsem kamenný blok o váze 254 kilogramů zdvihl výše než kdokoli jiný.

Věděl jsem, že jsem pro příští rok favoritem soutěže Mr. Universe, ale pořád se mi to zdálo málo. Chtěl jsem nad svou konkurencí vyčnívat o třídu výš. Pokud jsem porotu i diváky už minule oslnil svou velikostí a silou, chtěl jsem před ně během dalšího ročníku předstoupit ještě větší a silnější a úplně jim vyrazit dech.

Věnoval jsem tedy všechnu svou sílu a pozornost přípravě plánu, který jsem vymyslel spolu s Wage Bennettem. Celé měsíce jsem utrácel veškerý svůj plat za jídlo, vitaminy a proteinové tablety, které napomáhaly růstu svalové hmoty. K téhle dietě patřil i nápoj, který představoval odporný protipól piva: čisté pivovarnické kvasnice, mléko a syrová vejce. Zapáchalo a chutnalo to tak odporně, že Albert jen jedinkrát ochutnal a hned se pozvracel. Ale já byl přesvědčen o tom, že to pomáhá, a možná to doopravdy pomáhalo.

Četl jsem všechno, co se dalo sehnat o tréninkových metodách východních Němců a Sovětů. Stále častěji se objevovaly zvěsti o tom, že jejich vzpěrači, vrhači koulí a plavci užívají látky, které uměle zvyšují jejich výkon. Jakmile jsem zjistil, že jde o steroidy, šel jsem k doktorovi a vyzkoušel je taky. Tou dobou neexistovala žádná pravidla, která by zakazovala užívání anabolických steroidů, a na předpis byly snadno k dostání, ale už tehdy se názory na jejich užívání začaly rozcházet. Kulturisté se o nich nebavili tak otevřeně jako o cvičebních technikách a doplňcích stravy a vedla se dlouhá diskuse o tom, jestli by kulturistické časopisy měly informovat o detailech jejich fungování nebo tento trend úplně ignorovat.

Mně stačilo vědět, že největší hvězdy mezinárodní kulturistické scény steroidy užívají, což jsem se od nich dozvěděl právě v Londýně. Nehodlal jsem do soutěže nastupovat s nevýhodou vůči ostatním. Držel jsem se pravidla, že pro naplnění svého snu udělám cokoli. A ačkoli tehdy neexistovaly žádné náznaky, že by užívání steroidů bylo nebezpečné – výzkum jejich vedlejších efektů byl teprve v plenkách –, nejsem si jistý, jestli bych se tím nechal ovlivnit, kdyby nějaké existovaly. I špičkoví sjezdaři a řidiči Formule 1 vědí, že můžou zemřít, a přesto soutěží ze všech sil. Protože když se nezabijete, vyhraujete. Kromě toho mi tehdy bylo dvacet a měl jsem pocit, že jsem nesmrtelný.

K tomu, abych si steroidy obstaral, stačilo zajít k praktickému lékaři. „Slyšel jsem, že mi po tom narostou větší svaly,“ řekl jsem mu.

„Prý ano, ale nepřeceňoval bych to,“ odpověděl. „Je to myšlené jako pomoc pacientům rehabilitujícím po operaci.“

„Můžu to aspoň vyzkoušet?“ zeptal jsem se a on řekl: „Jasně.“ Předepsal mi injekci jednou za čtrnáct dní a pilulky, které jsem měl brát mezi tím. „Užívejte je tři měsíce a přestaňte s tím, jakmile budete mít po té soutěži,“ řekl mi nakonec.

Po steroidech jsem měl větší hlad i žízeň, ale přibíral jsem po nich, ačkoli to většinou byla jen voda, což mi moc nepomáhalo k tomu, aby moje postava byla dobře vyrýsovaná. Zvykl jsem si je užívat v posledních šesti až osmi týdnech před každou velkou soutěží. Pomáhaly k vítězství, ale výhoda, kterou soutěžícímu dávaly, byla asi stejně velká jako výhoda dokonalého opálení.

Později, když už jsem se kulturistice nevěnoval, se z užívání steroidů stal obrovský problém. Chlapci začali užívat dvacetkrát silnější dávky než cokoli, co jsme kdysi brali my, a když se na scéně objevil lidský růstový hormon, všechno se to úplně vymklo z ruky. Došlo k případům, kdy kulturisté umírali. Tehdy jsem se společně s Mezinárodní federací bodybuildingu a dalšími organizacemi začal zasazovat o to, aby užívání steroidů a jiných přípravků bylo zakázáno.

Celkový efekt všech těchto zlepšení byl v tom, že když jsem v září 1967 znovu nastupoval do letadla mířícího do Londýna, měl jsem o pět kilo svalů navíc.

Další ročník soutěže Mr. Universe se vydařil přesně tak, jak jsem si to představoval. Utkal jsem se tam s kulturisty z Jihoafrické republiky, Indie, Anglie, Jamajky, Skotska, Trinidadu, Mexika, Spojených států a tuctu dalších zemí. Poprvé v životě jsem slyšel, jak lidé skandují: „Arnold! Arnold!“ Nic takového jsem nikdy dřív nezažil. Když jsem stanul na stupínku pro vítěze a sevřel v ruce trofej – přesně tak, jak jsem o tom vždycky snil –, podařilo se mi dokonce obstojnou angličtinou přednést děkovnou řeč. Vzal jsem si mikrofon a řekl jsem: „Tohle je naplnění mého celoživotního snu. Jsem velmi rád, že jsem se stal Mr. Universe. Řeknu to ještě jednou, protože to zní úžasně. Jsem velmi rád, že jsem se stal Mr. Universe. Moc děkuju všem tady v Anglii, kdo mi k tomu pomáhali. Byli jste ke mně velice laskaví. Děkuju vám.“

Když jsem získal titul Mr. Universe, pomohlo mi to k životnímu stylu, o kterém si mladý muž ani netroufá snít. Když bylo hezky, kulturisté se naskládali

do našich staříčkových aut a vyrazili na venkov, aby tam žili jako gladiátoři – grilovali maso, popíjeli víno a zajímali se o děvčata. Po nocích jsem sedával s mezinárodní společností majitelů barů, muzikantů, barových slečen – jedna z mých přítelkyň byla striptérka a další cikánka. Ale takhle jsem řádl, jen když byl čas řádit. Když nastal čas tréninku, nikdy jsem nevynechal.

Reg Park mi slíbil, že jestli získám titul Mr. Universe, pozve mě do Jihoafrické republiky na exhibiční turné. Hned druhý den ráno po soutěži jsem mu poslal telegram, ve kterém stálo: „Vyhrál jsem. Kdy mám dorazit?“ A Reg svoje slovo dodržel. Poslal mi letenku a v létě roku 1967 jsem s ním, s jeho manželkou Mareon a s jejich dětmi Jon Jonem a Jeunesse strávil tři týdny v Johannesburgu. Spolu s Regem jsme procestovali celou Jihoafrickou republiku včetně Pretorie a Kapského města a pořádali jsme exhibiční vystoupení.

Až do té doby jsem měl jen velmi vágní představu o tom, jak ve skutečnosti vypadá úspěch v kulturistice nebo u filmu. Když jsem viděl Regovu spokojenou rodinu a šťastný život, byla to pro mě stejně silná inspirace, jako když jsem ho viděl ve filmu o Herkulovi. Reg začínal jako kluk z dělnické rodiny v Leedsu, ale stal se kulturistickou hvězdou ve Spojených státech, než se v padesátých letech zamiloval do Mareon. Vrátil se s ní do Anglie a oženil se s ní, ale jí se v Leedsu nelíbilo, a tak se odstěhovali do Jihoafrické republiky a on tu začal budovat řetězec posiloven. V podnikání se mu dařilo. Jejich dům, kterému on přezdíval Olymp, stál v zahradě s velkým bazénem a byl odsud výhled na celé město. Interiér byl prostorný, krásný, pohodlný a plný umění. Jakkoli jsem miloval svůj život v Mnichově, plný tvrdé dřiny, ale i zábavy, hospodských strkanic a děvčat, ty tři týdny strávené s Parkovými mi připomněly, že bych měl mířit výš.

Reg mě každé ráno probouzel v pět hodin. V půl šesté už jsme byli v jeho posilovně na Kirk Street a trénovali. Nikdy jsem takhle brzo nevstával, ale teď jsem zjistil, že cvičit tak časně po ránu má své výhody: člověk se tréninku mohl věnovat ještě před tím, než den pořádně začal, a v soustředění ho nerušily žádné povinnosti ani lidé, kteří by po něm něco chtěli. Reg mi dal taky důležitou lekci ohledně psychologických hranic. V lýtkách jsem uzdvihl sto třicet pět kilo, víc než kterýkoli kulturista, kterého jsem znal. Měl jsem pocit, že už se blížím hranici lidských možností. Proto jsem sotva věřil svým očím, když jsem viděl Rege, jak takhle zdvihá *čtyři sta padesát* kilo.

„Jediné omezení představuje tvoje mysl,“ řekl mi. „Zamysli se nad tím. Zvednout sto pětatřicet kilo je snazší než chůze. Sám vážíš sto patnáct, takže právě tolik zvedá každé tvoje lýtko, kdykoli uděláš krok. Abys opravdu posiloval, musíš si dát větší zátěž.“ A měl pravdu. Omezení, o kterém jsem si myslel, že je nepřekonatelné, bylo čistě psychologické. Když jsem na vlastní oči viděl, jak někdo zvedá čtyři sta padesát kilo, začal jsem v tréninku opět dělat pokroky.

Byl to pro mě důkaz moci ducha nad tělem. Pro mnoho vzpěračů představovala váha pěti set liber v nadhozu nepřekonatelnou hranici, podobnou magické hranici čtyř minut v běhu na jednu míli, která byla považována za nepřekonatelnou, dokud to roku 1954 neudělal Roger Bannister. Ale sotva velký ruský vzpěrač Vasilij Alexejev roku 1970 posunul světový rekord na pět set jednu libru, našli se během jediného roku tři další, kteří dokázali tuhle magickou hranici překonat.

Totéž jsem pozoroval u svého tréninkového partnera Franka Columby. O několik let později jsme v Gold's Gym v Kalifornii cvičili dřepy a já udělal šest dřepů s dvousettřicetikilovou zátěží. Ačkoli byl Franco v téhle disciplíně silnější než já, udělal jenom čtyři a zavěsil činku zpátky. „Jsem nějaký unavený,“ řekl, ale já v tu chvíli zahlédl pár dívek z pláže, které právě vešly do tělocvičny, a šel jsem je pozdravit. Pak jsem se vrátil a řekl Frankovi: „Nechtěly mi věřit, že v dřepu zdvihneš dvě stě třicet.“ Věděl jsem, jak rád se předvádí, zvláště když u toho jsou dívky. Přesně jak jsem čekal, řekl: „Já jim ukážu. Dívej se!“ Znovu se chopil činky a udělal s ní deset dřepů, které vypadaly, jako by ho nestály žádnou námahu. A to byl ještě pár minut před tím příliš unavený. Jeho stehna nejspíš křičela bolestí. Tak co se změnilo? Mysl. Sport je tak typicky fyzická záležitost, že se snadno zapomíná na to, jak důležitou úlohu v něm hraje mysl, ale já to mnohokrát viděl na vlastní oči.

Když jsem se vrátil do Mnichova, mým prvořadým cílem bylo využít vítězství v soutěži Mr. Universe k tomu, abych do naší posilovny nalákal ještě více zákazníků. Kulturistika byla stále zcela okrajovou disciplínou a mnozí ji považovali za něco vysloveně podivného, takže vně stěn naší posilovny ani trofej z Londýna neměla velký význam. Mezi lidmi ve městě jsem se víc proslavil tím, když jsem tehdy v pivnici zdvihl ten balvan.

Ale Albert zanedlouho přišel s novým nápadem. Kdybychom požádali novináře, aby napsali článek o tom, jak jsem vyhrál soutěž Mr. Universe, nejspíš

by si mysleli, že jsme se úplně zbláznili. A tak mě Albert místo toho přesvědčil, abych se za mrazivého počasí promenoval po městě v maličkých spodkách, ve kterých se pózovalo na soutěžích. Potom obvolal své známé mezi novináři a říkal jim: „Pamatujete se na Schwarzeneggera? Na toho, jak vyhrál soutěž ve vzpírání? Získal titul Mr. Universe a dneska chodí ve spodním prádle po náměstí.“ Několik redaktorů usoudilo, že to je dost zajímavé na to, aby tam vyslali své reportéry a fotografy, a já je vodil po celém městě: z tržiště až na *Hauptbahnhof*, kde jsem se schválně dával do řeči se starými dámami, abych ukázal, že jsem přátelský a zdvořilý, že nejsem žádné monstrum. Politikové to tak dělají v jednom kuse, ale u kulturisty to bylo něco dost nezvyklého. Přestože byla ukrutná zima, docela mě to bavilo. Druhý den ráno se v jednom deníku objevila moje fotografie, jak stojím ve spodkách na stavbě mezi dělníky, kteří si mě obdivně prohlížejí a sami jsou zabalení v tlustých bundách.

Po více než ročním úsilím a několika podobných kouscích se nám podařilo zdvojnásobit návštěvnost posilovny a dosáhnout téměř tří stovek stálých členů – ovšem ve městě, které mělo přes milion obyvatel. Albert mluvil o kulturistice jako subkultuře subkultury. Vedli jsme dlouhé diskuse o tom, proč se tenhle sport dosud nedostal do celospolečenské pozornosti. Dospěli jsme k tomu, že příčinou bude zřejmě mentalita většiny kulturistů; jsou to poustevníci, kteří se snaží ukrýt za hradbou svalů. Proto všechno dělají potají, cvičí v kobkách a vycházejí jen tehdy, když jim jejich svaly konečně dodávají pocit bezpečí. V dějinách se objevilo několik slavných svalovců, například v Prusku narozený Eugen Sandow, často označovaný za otce moderní kulturistiky, a Alois Swoboda, ale to bylo na počátku dvacátého století a od té doby se nikdo podobný nenašel. Žádný soudobý kulturista nebyl dost velký showman na to, aby dokázal tento sport opravdu zpopularizovat.

Soutěže, které se pořádaly v Mnichově, toho byly smutným důkazem. Nekonal se v pivnicích jako dřívější vzpěračské soutěže. Místo toho se pořádaly přímo v posilovnách, mezi holými stěnami v místnostech, do kterých se naneslo pár desítek židlí, anebo v malých kulturních sálech na prázdném jevišti. A takhle to fungovalo v Mnichově, ve městě plném lidí, zábavy a života. Jedinou výjimkou byla soutěž Mr. Germany, která se každoročně konala v Bürgerbräukeller, v pivnici orientované především na dělníky.

Albert a já jsme měli představu, že bychom měli kulturistickým soutěžím dodat větší popularitu. Dali jsme dohromady nějaké peníze a zakoupili práva na pořádání Mr. Europe 1968. Pak jsme zašli za majiteli Schwabinger Bräu, elegantní starší pivnice v lepší čtvrti, a zeptali jsme se: „Co byste říkali tomu, kdybychom u vás uspořádali kulturistickou soutěž?“

Neobvyklá volba prostředí nám pomáhala celé události udělat reklamu, takže jsme oproti několika stovkám z předchozího roku přitáhli přes tisíc diváků. Samozřejmě jsme pozvali zástupce tisku a dali si záležet, aby věděli, co se děje, a mohli o tom napsat kvalitní reportáže.

Celá věc mohla skončit neúspěchem. Mohli jsme prodat příliš málo vstupenek, anebo mohl někdo celý program nabourat tím, že vyskočí na pódium a přetáhne Mr. Europe po hlavě tuplákem, ale místo toho se nám podařilo zaplnit celý sál neuvěřitelným rykem, nadšením a životem, doprovázeným standardním popíjením a třískáním püllitrů. Atmosféra na naší soutěži stanovila nový standard pro německou kulturistiku.

Toho roku měla soutěž Mr. Europe zvlášť velký dopad na kulturisty z východní Evropy, protože probíhala krátce poté, co státy Varšavské smlouvy podnikly invazi do Československa. Jedenadvacátého srpna převálcovaly sovětské tanky všechny demokratické reformy, které na počátku roku 1968 vznikly z takzvaného pražského jara. Jak se zpráva o invazi rozšířila, spojili jsme se s kulturisty, které jsme tam znali, a pro mnoho z nich jsme přijeli na hranice, abychom je vyzvedli. Češi měli tehdy na Mr. Europe mimořádně silné zastoupení, protože mnozí z nich soutěže využili jako záminky k útěku na západ. Pokračovali z Mnichova rovnou do Kanady nebo do Spojených států.

Sám jsem uvažoval o tom, kdy asi přijde moje chvíle na cestu do Ameriky. V hloubi duše jsem na tuhle část svého plánu nikdy nepřestal myslet. Například v rakouské armádě, když jsem zjistil, že některé tankisty posílají do Spojených států na pokročilý výcvik, jsem snil o tom, že bych zůstal v uniformě tak dlouho, než bych se do tohoto programu dostal. Jediný háček byl v tom, že až by školení skončilo, vrátil bych se jako řidič tanku pochopitelně zpátky do Rakouska, a navíc bych pak musel o to déle zůstat v armádě.

A tak jsem se držel své původní představy: doufal jsem, že jednoho dne dostanu dopis nebo telegram, který mě bude zvát do Spojených států. Bylo na *mně*, abych byl co nejlepší a předvedl něco výjimečného, protože když se tam díky svým výjimečným výkonům dostal Reg Park, bylo mi naprosto jasné, že se tam díky výjimečným výkonům dostanu i já. Kdykoli jsem se snažil odhadnout, jak daleko jsem se v naplňování svého plánu dostal, používal jsem jako měřítko jeho a Steva Reevese. Stejně jako Reg jsem začal velice brzy – dokonce ještě o něco dříve než on, protože on začal v sedmnácti, jen krátce před tím, než narukoval na vojnu, a já už v patnácti. Vítězstvím titulu Mr. Universe ve věku dvaceti let jsem si na kulturistické scéně získal první salvu publicity, protože jsem překonal Regův starý rekord – on v roce 1951 titul získal jako třiadvacetiletý.

Když jsem poprvé pocítil posedlost zdokonalováním vlastního těla, snil jsem o tom, že jednoho dne v Londýně získám titul Mr. Universe a ten mi zaručí slávu a nesmrtelnost. Ale ve skutečnosti bylo dění na mimořádně soutěživé kulturistické scéně velice komplexní. Tak jako dnes box, i kulturistiku tedy představovalo několik federací, které mezi sebou soutěžily o dominantní postavení v rámci tohoto sportu. Pořádaly šampionáty, na které se sjížděly světové špičky: Mr. Universe v Británii, Mr. World jako putovní soutěž, která se pořádala na různých místech světa, další Mr. Universe ve Spojených státech a nově Mr. Olympia, mezinárodní soutěž, která měla ocenit nejlepšího z profesionálních kulturistů. Nebýt přehledů v kulturistických časopisech, fanoušci by se v tom všem dávno ztratili, ale mně osobně mnohem víc vadilo, že se na žádné soutěži nemuseli sejít všichni nejlepší sportovci z celého světa. Některá slavná jména americké kulturistické scény například vynechávala soutěž Mr. Universe v Londýně a účastnila se jen její americké verze. Jedinou možností, jak by se člověk mohl stát nezpochybnitelným mezinárodním šampionem, tedy bylo shromáždit tituly ve všech soutěžích. Jen poté, co by vyzval a porazil všechny potenciální rivaly, by o sobě mohl prohlásit, že je opravdu nejlepší na světě. Reg Park se svého času stal legendou díky tomu, že vyhrál londýnskou soutěž Mr. Universe třikrát v rozmezí čtrnácti let. Bill Pearl, slavný kalifornský kulturista, tou dobou získal tři tituly plus jeden titul Mr. America a jeden Mr. USA. Steve Reeves se stal Mr. America, Mr. Universe a Mr. World. Já toužil po tom jejich rekordy nejen překonat, ale doslova zašlapat do země; pokud někdo mohl titul

Mr. Universe získat třikrát, já ho chtěl vyhrát *šestkrát*. Byl jsem na to dost mladý a cítil jsem, že na to mám.

Takové sny jsem míval v roce 1968, když jsem se připravoval na soutěž Mr. Universe, která se měla jako každý rok konat v Londýně. Věděl jsem, že by bylo dobré nejprve zcela opanovat evropskou kulturistickou scénu, než vyrazím do Ameriky. Zisk titulu v kategorii amatérů byl v předchozím roce dobrým začátkem, ale automaticky mě katapultoval do kategorie profesionálů a mezi úplně novou konkurencí. To znamenalo, že jsem se musel v dalším roce vrátit a prosadit se v boji o titul v kategorii profesionálů ještě rozhodněji než mezi amatéry. Tím bych se stal dvojnásobným držitelem titulu Mr. Universe, a to by byl slušný začátek.

Dal jsem si záležet na tom, aby se dosažení tohoto cíle nic nepostavilo do cesty. Žádná rekreace, žádná práce, žádné cesty, žádná děvčata, dokonce ani pořádání soutěže Mr. Europe. Samozřejmě jsem si na to všechno našel čas, ale mou prvořadou prioritou bylo trénovat čtyři až pět hodin denně, šest dnů v týdnu.

Držel jsem se rad, které jsem dostal od Waga Bennetta a Rege Parka, ale základ mého tréninku byl pořád stejný. Snažil jsem se nabírat svalovou hmotu a co nejvíc těžit ze svého vrozeného daru: z postavy natolik robustní, že dokázala pojmout víc hmoty než postavy všech mužů, se kterými jsem se měl utkat. Mým cílem bylo dorazit do Victoria Palace ještě větší a silnější než loni a nechat konkurenci daleko za sebou. S metrem osmdesát osm a sto třinácti kilogramy jsem byl větší horou svalů než kdykoli dříve.

Den před soutěží nezačal zrovna nejlépe. Cestou na letiště jsem se zastavil v posilovně a čekal jsem, že mi Rolf Putziger jako obvykle předá mou výplatu, se kterou už jsem počítal jako s kapesným do Londýna. Namísto toho mi podal list papíru a propisku. „Podepiš to a dostaneš svoje peníze,“ řekl. Byla to smlouva, podle které se měl stát mým agentem a měl mít zaručený podíl na veškerých mých budoucích příjmech! Vzpomínal jsem se z toho šoku dost na to, abych odmítl, ale odcházel jsem z posilovny celý rozčilený. Na cestu mi zbývaly jen drobné, které jsem měl při sobě, a ani jsem si nebyl jistý, jestli po návratu do Mnichova ještě budu mít práci. Musel jsem si od Alberta půjčit pět set marek, abych mohl vůbec odjet. Samozřejmě ta cesta dopadla mnohem

lépe, než začala. Následujícího dne jsem podruhé a zcela rozhodně získal titul Mr. Universe. Ve všech kulturistických časopisech se objevily snímky, na kterých na levém rameni nesu dívku v bikinách a pravačkou předvádím biceps. Ale ještě větší radost mi udělal telegram, který na mě čekal v hotelovém pokoji. Byl od Joea Weidera.

„Gratuluju k vítězství,“ stálo tam. „Jste nová, mladá senzace a já věřím, že se stanete největším kulturistou všech dob.“ Dál mě v telegramu zval, abych hned další víkend přiletěl do Ameriky a zúčastnil se v Miami soutěže Mr. Universe, kterou pořádala jeho federace. „Náklady na cestu vám rádi uhradíme,“ stálo tam. „Detaily projednejte s plukovníkem Schusterem.“

Byl jsem bez sebe radostí, že mi píše nezpochybnitelný král hledačů talentů v kulturistice. Joe Weider byl nepochybně největším kulturistickým impresáriem ve Spojených státech, což z něj zároveň dělalo největšího kulturistického impresária na celém světě. Vybudoval si mezinárodní impérium kulturistických soutěží, časopisů, posiloven a prodejen doplňků stravy. Zase jsem se o krůček přiblížil naplnění svého snu, nejenom tím, že jsem získal další titul, ale i tím, že mě konečně někdo zval do Ameriky. Nemohl jsem se dočkat, až zavolám rodičům a podělím se s nimi o ty dobré zprávy. Zcela nečekaně se mi nabízela možnost získat už třetí titul Mr. Universe! Dosáhnout něčeho takového v jedenadvaceti letech bylo zcela nepředstavitelné, ale já byl zrovna ve špičkové kondici a měl jsem za sebou úspěšnou soutěž. Byl jsem pevně odhodlán dát všem v Miami na frak.

Z plukovníka Schustera se vyklubal středně vysoký chlapík v drahém obleku, který mě ještě téhož dne navštívil v londýnském hotelu, ve kterém jsem bydlel. Byl to opravdový plukovník americké Národní gardy, ale živil se jako evropský obchodní zástupce Weiderovy společnosti. Předal mi letenku, ale sotva jsme se začali bavit o detailech mé cesty do Spojených států, zarazili jsme se na tom, že nemám vízum.

Zůstal jsem u Schustera doma a čekal jsem, zatímco plukovník vyrazil na americkou ambasádu a začal tam tahat za různé nitky. Papírování nakonec trvalo celý týden. Snažil jsem se ten čas využít, jak jen to šlo, ačkoli jsem neměl ani pořádnou dietu ani vhodnou posilovnu, ve které bych mohl pět hodin denně trénovat. Místo toho jsem zamířil do Weiderova skladiště, kde monto-

vali jednoruční a obouruční činky, a cvičil jsem s nimi. Ale nedokázal jsem se soustředit a nebylo to ani zdaleka jako cvičení v posilovně.

V okamžiku, kdy jsem nastoupil do letadla, ze mě všechna frustrace opadla. V New Yorku jsem musel přestupovat, a když jsme před přistáním zakroužili nad mrakodrapy, přístavem a sochou Svobody, byl jsem bez sebe blahem. Pokud šlo o Miami, ani jsem nevěděl, co od něj můžu očekávat, a když jsme tam přistáli, zrovna přšelo. Ale i tak na mě město udělalo velký dojem, nejenom domy a palmová stromořadí, ale i to, jaké tu v říjnu bylo teplo a jak spokojení díky tomu lidé byli. Učarovaly mi turistické čtvrti, ve kterých hrála latinsko-americká hudba, a fascinovala mě směsice Hispánců, černochů a bělochů. Něco takového jsem už poznal na kulturistických soutěžích, ale za celé své dětství v Rakousku jsem nic takového neviděl.

Joe Weider rozjel americkou verzi Mr. Universe už o deset let dříve, aby ve Spojených státech posílil popularitu kulturistiky, ale ten rok to bylo poprvé, co se jeho soutěž měla konat na Floridě. Pronajal si za tím účelem Miami Beach Auditorium, velkou, moderní halu s 2700 místy, ve které se obvykle natáčela populární televizní *Jackie Gleason Show*. Přiletěl jsem pozdě, takže jsem přišel o všechno, co soutěži předcházelo – o rozhovory, večírky, fotografování a natáčení pro televizi i o propagační akce –, ale i tak jsem okamžitě pochopil, že jde o velkoryse pojatou show, jak se na Ameriku sluší. Všude kolem se pohybovaly legendy kulturistiky jako Dave Draper a Chuck Sipes, kteří už měli na kontě tituly Mr. America i Mr. Universe.

Poprvé v životě jsem se tu setkal se světovým kulturistickým šampionem Sergiem Olivou. Sergio byl přistěhovalec, přijel do Spojených států z Kuby a stal se prvním představitelem národnostní menšiny, který kdy získal tituly Mr. America, Mr. World, Mr. International, Mr. Universe a Mr. Olympia. Právě před týdnem vyhrál už podruhé po sobě titul Mr. Olympia. Ačkoli jsem ještě zdaleka nebyl v jeho lize, Oliva věděl, že se zanedlouho utkáme. „Je dobrý, velmi dobrý,“ prohlásil o mně během jednoho rozhovoru. „Příští rok to bude tvrdá konkurence. Ale to mi nevadí. Nerad soutěžím proti mrňousům.“ Když jsem se to doslechl, pomyslel jsem si, že psychologické soupeření už začíná.

Soutěže se účastnily dva tucty mužů rozdělených na dvě skupiny podle výšky. V přípravných kolech jsem ostatní muže z vyšší kategorie snadno porazil.

Ale hvězdou v kategorii nižších byl Frank Zane, a ten dorazil ve své nejlepší kondici. O týden dřív vyhrál v New Yorku titul Mr. America. Já byl sice stejně velký, dobře tvarovaný a silný jako v Londýně a stále jsem měl úctyhodnou svalovou hmotu, ale během toho týdne zahálení a čekání na vízum jsem trochu přetáhl svou ideální váhu, což znamenalo, že když jsem pózoval, moje tělo bylo hladší a ne tak ostře vyrýsované. Ještě horší pro mě bylo to, že Zane, který měl dokonalé tělesné proporce a perfektně vykreslené svaly, byl dokonale opálený, zatímco já byl bílý jako kopací míč. Když jsme nastupovali do podvečerního programu, měl přede mnou bodový náskok.

Toho večera se mi před nadšeným obecenstvem zdálo, že vypadám o sto procent líp. Dopolední pózování ve světlech reflektorů jako by rozpustilo přebytečná kila a já se zase dostal do formy. Díky tomu byl souboj mezi mnou a Frankem Zanem tak těsný, že porotci při posledním hlasování dospěli k nerozhodnému stavu. Frank zvítězil díky tomu, že si z dopoledních disciplín přinesl větší počet bodů, a já se jen snažil nevypadat na pódiu příliš překvapeně, když trofej nad hlavu zvedal člověk o patnáct centimetrů menší a pětadvacet kilo lehčí než já.

Byla to pro mě těžká rána. Konečně jsem se dostal do Ameriky, přesně jak jsem o tom snil. Ale pak jsem v Miami nezískal titul Mr. Universe. Prohrál jsem v souboji s menším a lehčím mužem. Měl jsem pocit, že ta soutěž byla zmanipulovaná, protože prostě nebyl dost velký ani svalnatý na to, aby proti mně mohl vyhrát. Věděl jsem, že mi chybí vyrýsované svaly, ale nechápal jsem, jak mě mohl porazit takový střízlík.

Té noci jsem cítil, jak na mě doléhá zoufalství. Moje dobrá nálada mě téměř nikdy neopouští, ale tehdy mě nechala na holičkách. Byl jsem v cizí zemi, daleko od rodiny, daleko od přátel, obklopen cizími lidmi, jejichž řeči jsem moc dobře nerozuměl. Jak jsem se vůbec mohl dostat tak daleko? Byl jsem úplně mimo svou ligu. Veškerý můj majetek se dal naskládat do jednoho sportovního batohu; všechno ostatní jsem nechal za zády. Nejspíš už jsem byl bez práce. Neměl jsem peníze. Nevěděl jsem, jak se dostanu domů.

Ale co bylo nejhorší, prohrál jsem. Velký Joe Weider mě pozval za oceán, aby mi dal tuhle příležitost, ale místo abych ji využil, selhal jsem a nedosáhl toho, o co jsem usiloval. Bydlel jsem v pokoji pro dva spolu s Royem Callen-

derem, černým kulturistou z Anglie, se kterým jsem se setkal už na londýnské soutěži. Byl na mě moc hodný a domlouval mi, abych si tu porážku nebral tak vážně. Byl mnohem dospělejší než já a mluvil o věcech, kterým jsem tak docela nerozuměl. Mluvil o pocitech.

„Jo, je těžké prohrát po tak velkolepém vítězství v Londýně,“ říkal, „ale pamatuj si, že příští rok zase zvítězíš a nikdo se pak nebude ohlížet na to, že jsi letos prohrál.“

Bylo to vůbec poprvé v mém životě, kdy mě nějaký muž utěšoval. Věděl jsem, že k tomu mají sklony ženy. Matka mě mnohokrát konejšila, když jsem byl malý, a i jiné ženy mě občas utěšovaly, ale slyšet upřímný projev soucitu od jiného muže pro mě bylo něco úplně nového. Do té doby jsem si taky myslel, že jen ženy pláčou, ale nakonec jsem té noci ve tmě proplakal několik hodin. Byla to obrovská úleva.

Když jsem se druhý den ráno probudil, cítil jsem se o hodně líp. Do místnosti proudilo sluneční světlo a telefon vyzváněl.

„Arnolde!“ zazněl v něm chraplavý hlas. „Tady Joe Weider. Jsem venku u bazénu. Nechceš seběhnout dolů a dát si se mnou něco k snídani? Rád bych s tebou udělal rozhovor pro časopis. Chceme o tobě napsat titulní článek, o tom, jak přesně trénuješ...“

Sešel jsem dolů k bazénu a tam na mě čekal Joe, na sobě pruhovaný župan a na stolku před sebou připravený psací stroj. Nemohl jsem věřit vlastním očím. Vyrůstal jsem na časopisech, ve kterých se Joe Weider vždycky stavěl do pozice trenéra šampionů, muže, který vymyslel úplně všechny tréninkové postupy a vycvičil všechny velké hvězdy. Byl pro mě nedosažitelným idolem a najednou jsem s ním seděl u bazénu v Miami. Obavy, kterými jsem se užíral celou noc, najednou zmizely a já se zase cítil důležitý.

Joe měl kolem pětáctyřiceti let, byl hladce oholen, měl černé vlasy a kotlety. Nebyl vysoký, spíš střední postavy, ale zato byl docela urostlý. Z jeho časopisů jsem věděl, že denně cvičí. Měl nepřeslechnutelný hlas: silný a pronikavý, s výraznými samohláskami, které i mně zněly ve srovnání s ostatními anglicky mluvícími lidmi cize. Později jsem se dozvěděl, že byl z Kanady.

Vyptával se mě na to, jak trénuju. Mluvili jsme spolu celé hodiny. Ačkoli to s mou angličtinou trvalo docela dlouho, než jsem se vyjádřil, nějak poznal,

že mu po stránce zážitků můžu nabídnout víc než ostatní kulturisté. Vyprávěl jsem mu o tom, jak jsme jako dávní gladiátoři cvičili v lesích kolem Thalersee, a on se zájmem naslouchal. Dopodrobna se ptal na tréninkové techniky, které jsem sám vymyslel, na systém ranních a večerních tréninků a na triky, které jsme já a Franco používali, abychom zaskočili vlastní svaly. Já měl celou dobu pocit, že bych se měl štípnout do tváře, abych měl jistotu, že se mi to všechno jen nezdá. Říkal jsem si: „Kéž by to tak mohli vidět mí kamarádi ze Štýrského Hradce a z Mnichova: Sedím tady s Joem Weiderem a on se mě vyptává, jak trénuju!“

Kolem poledne jako by konečně dospěl k rozhodnutí. „Nevracej se do Evropy,“ řekl mi. „Chci, abys tady zůstal.“ Nabídl mi, že mi dá peníze na cestu do Kalifornie a že mi tam zaplatí byt, auto a výdaje na celý rok, abych se mohl naplno soustředit na trénink. Příští rok na podzim se budou konat další ročníky všech soutěží a já se na ně můžu perfektně připravit. Do té doby o mně bude psát ve svých časopisech a sežene mi překladatele, se kterým budu moct sám psát o svém tréninku a vyjadřovat své myšlenky.

Joe měl dost vyhraněné názory na to, co musím udělat, abych se dostal na vrchol. Řekl mi, že jsem se zatím soustředil na špatné věci, že ani u tak urostlého muže, jako jsem já, samotná síla a objem svalové hmoty nestačí. Měl jsem mnohem víc zapracovat na vyrýsování svalů. A jakkoli některé části mého těla už byly téměř dokonalé, měl jsem ještě co dohánět na zádech, na břiše a na nohách. Krom toho bylo třeba zapracovat na tom, jak pózuju. Joe Weider byl odborník přes tréninkové programy, a tak se nemohl dočkat, až se spolu pustíme do práce. „Budeš ten nejlepší,“ říkal mi. „Jen počkej a uvidíš!“

Ten den odpoledne jsem šel do posilovny a celou dobu jsem přemýšlel o tom, jak jsem prohrál v souboji s Frankem Zanem. Když jsem překonal prvotní nával sebelítosti, dospěl jsem k mnohem radikálnějším závěrům než předchozí noci. Pořád jsem měl pocit, že rozhodnutí poroty nebylo spravedlivé, ale uvědomil jsem si, že to není pravá příčina mé bolesti. Tou byl pocit, že jsem selhal – ne moje tělo, ale moje vize a můj elán. Když mě v roce 1966 v Londýně porazil Chet Yorton, neměl jsem z toho špatný pocit, protože jsem udělal všechno pro to, abych se připravil; jednoduše jsem na to tehdy neměl. Ale tentokrát se stalo něco jiného. Nebyl jsem tak připravený, jak jsem mohl být. Mohl jsem si týden

před soutěží dát tvrdší dietu a nejíst žádné ryby a hranolky. Mohl jsem najít nějaký způsob, jak víc trénovat, přestože jsem neměl přístup k pořádnému vybavení. Nebo jsem mohl zapracovat na svých pohybech a pózování – v tom mi nebránilo vůbec nic. Co na tom, jakým způsobem porotci rozhodovali? Já neudělal všechno, co jsem mohl, abych zvítězil. Namísto toho jsem se spolehl na to, že mě soutěží ponese vlna elánu z vítězství v Londýně. Myslel jsem si, že jsem právě vyhrál titul Mr. Universe a že můžu trochu polevit. A to byl nesmysl.

Najednou jsem se rozčílil sám na sebe. „Ačkoli jsi vyhrál profesionální soutěž, pořád jsi amatér!“ nadával jsem si v duchu. „To, co se tady stalo, se nikdy stát nemělo. To se stává jen amatérům. Jsi amatér, Arnolde.“

Rozhodl jsem se, že pokud zůstanu v Americe, tak jediné proto, abych už nikdy v životě nebyl za amatéra. Chtěl jsem se pustit do práce a chtěl jsem se už vždycky chovat jako profesionál. Už jsem nikdy nechtěl odcházet ze soutěže, jako byla ta poslední v Miami. Věděl jsem, že pokud mám někdy porazit lidi jako Sergio Oliva, už se mi to nesmí stávat. Pokud prohraju, budu moct odejít s velkým úsměvem, protože budu vědět, že jsem udělal všechno, co bylo v mých silách.

Pozdravy z Los Angeles

EXISTUJE FOTOGRAFIE ZE DNE, kdy jsem přiletěl do Los Angeles. Je mi jedenadvacet let, píše se rok 1968 a já mám na sobě pomačkané hnědé kalhoty, humpolácké boty a levnou košili s krátkým rukávem. V ruce držím igelitku s pár drobnostmi a čekám u výdeje zavazadel na sportovní tašku se zbytkem věcí. Vypadám jako utečenec, anglicky umím jenom pár vět a nemám žádné peníze – ale usmívám se od ucha k uchu.

Takhle můj přílet zdokumentovali reportér a fotograf, kteří příležitostně pracovali pro *Muscle & Fitness*. Joe Weider je poslal, aby mě vyzvedli na letišti, ukázali mi město a napsali něco o mně a o tom, co dělám. Weider mě chtěl propagovat jako vycházející hvězdu. Zařídil mi bydlení a dával mi kapesné. Stačilo do jeho časopisů ve spolupráci s překladatelem psát články o mých tréninkových technikách a zbytek času věnovat tomu, abych dosáhl svého životního cíle.

Tenhle nový a báječný život, o kterém jsem snil, mohl snadno skončit už o týden později. Jeden z mých zbrusu nových kamarádů z tělocvičny, australský silák a zápasník s krokodýly, mi půjčil své auto – Pontiac GTO, který měl víc než 350 koňských sil. Nikdy jsem nic tak úžasného neřídil, a tak jsem zanedlouho uháněl po Ventura Boulevardu v údolí San Fernando, jako by to byla nějaká *autobahn*. Bylo chladné, mlhavé říjnové ráno a mě čekala důležitá lekce do života: že kalifornské silnice jsou za vlhka velice kluzké.

Chystal jsem se podřadit před zatáčkou. Řazení mi nedělalo problémy, protože tehdy všechna auta v Evropě včetně nákladáků rakouské armády a staré rachotiny, kterou jsem jezdil v Mnichově, měla manuální převodovku. Ale podřadit v GTO znamenalo, že zadní kola prudce zpomalila a šla do smyku.

Vůz se úplně vymknul kontrole a dvakrát nebo třikrát se divoce otočil kolem dokola. Zpomalil jsem asi na padesátku, ale to už mě setrvačnost vynesla do protisměru, kde toho rána bohužel jelo docela hodně aut. Bezmocně jsem přihlížel, jak se do boku vozu u spolujezdce zakousl Volkswagen Brouk. Pak do nás naráželi další a další a postupně do té hromady najelo ještě čtyři nebo pět aut, než se všechno zastavilo.

GTO a já jsme skončili asi třicet metrů od místa, kam jsme měli namířeno, tělocvičny Vince's Gym, kde jsem měl trénovat. Dvířka na mé straně fungovala, tak jsem vystoupil, ale pravá noha mě bolela jako čert. Náraz zničil konzoli mezi předními sedadly, a když jsem se podíval na sebe, zjistil jsem, že mi ze stehna trčí velký úlomek plastu. Vytáhl jsem ho, ale v tu chvíli mi z rány začala téct krev.

Byl jsem z toho úplně vyčerpán a jediné, co mě napadlo, bylo jít pro pomoc do tělocvičny. Dobelhal jsem se tam a řekl jsem: „Právě se mi tu stala nehoda.“ Pár sportovců mě poznalo, ale slova se ujal chlapík, kterého jsem neznal, a později se ukázalo, že je to právník. „Měl by ses vrátit k autu,“ řekl mi. „Nesmíš utéct z místa činu. To by byl trestný čin, rozumíš? Trestný čin! To by ses dostal do velkého maléru. Vrať se tam, zůstaň u auta a počkej na policii.“

Pochopil, že jsem do Spojených států přijel teprve nedávno a že neumím moc dobře anglicky.

„Ale vždyť jsem tady!“ namítal jsem. „A vidím na to místo!“ Myslel jsem, že počkám, až uvidím, že k té bouračce přijela policie, a pak půjdu zpátky.

„Věř mi, radši se tam vrať rovnou.“

Pak jsem mu ukázal nohu. „Nevíte o nějakém doktorovi, který by mi mohl pomoci?“

Všiml si té krve a řekl jen: „Kristepane...“ Na chvíli se zamyslel, pak dodal: „Zavolám kamarádovi. Asi nemáš zdravotní pojištění, vidí?“ Nejdřív jsem nechápal, na co se mě to ptá, ale pak jsme společně vydedukovali, že nemám. Někdo mi mezitím přinesl ručník, abych s ním zastavil proud krve.

Vrátil jsem se na silnici. Lidé postávali kolem aut, někteří byli v šoku, jiní nadávali, že přijedou pozdě do práce, že mají rozbité auto a že to budou muset dát na pojišťovnu. Ale nikdo na mě nekřičel a z ničeho mě neobviňoval. Policista se nejdřív ujistil, že řidička toho volkswagenu je v pořádku, a pak mě nechal jít – bez pokuty, jen řekl: „Z nohy vám teče krev; měl byste s tím zajít za doktorem.“ Jeden kamarád z posilovny, Bill Drake, mě odvezl k doktorovi a byl tak hodný, že zaplatil účet za to, jak mi nohu sešili.

Byl jsem hlupák, že jsem tehdy zavinil takovou hromadnou srážku, a mít jména a adresy těch lidí, ještě dnes bych jim rád napsal a osobně se jim omluvil.

Věděl jsem, že jsem měl obrovské štěstí. V Evropě byla policie v podobných případech nesmlouvavá a přísná. Nejenže by mě zatkli, ale jako cizinec bych snadno mohl skončit ve vězení nebo být deportován. Ani nemluvě o tom, že bych jako viník nehody zaplatil obrovskou pokutu. Ale policisté v Los Angeles se na celou věc dívali tak, že silnice byly kluzké, že to byla nehoda, že se nikomu nic vážného nestalo a že hlavní bylo rychle znovu obnovit provoz na silnici. Důstojník, který se mnou mluvil, byl velmi zdvořilý, podíval se na můj mezinárodní řidičský průkaz a zeptal se: „Mám vám zavolat sanitku, nebo jste v pořádku?“ Dva kolegové z posilovny mu vysvětlili, že jsem do Ameriky přijel teprve před několika dny. Bylo poměrně jasné, že neumím dobře anglicky, ačkoli jsem se snažil.

Tu noc jsem usínal s dobrým pocitem. Samozřejmě jsem věděl, že to budu muset nějak vyřešit s tím krokodýlím zápasníkem, ale poznal jsem, že Amerika je nádherná země.

Můj první dojem z Los Angeles byl obrovský šok. Celá Amerika pro mě byla zemí obrovských rozměrů. Obrovské mrakodrapy, obrovské mosty, obrovské neonové reklamy, obrovské dálnice, obrovská auta. New York i Miami odpovídaly mým představám, a tak jsem si myslel, že i Los Angeles bude podobně obrovské. Ale najednou jsem viděl, že tu stojí jen několik mrakodrapů v centru města, které samo o sobě není nijak zvlášť veliké. Pláž byla nekonečná, ale kde byly ty obrovské vlny a surfaři?

Stejně zklamání jsem pocítil, když jsem poprvé spatřil Gold's Gym, mekku amerického bodybuildingu. Dlouhé roky jsem dychtivě pročítal Wiederovy časopisy, aniž bych si uvědomil, že v nich je všechno záměrně vyličené tak, aby

to vypadalo větší, než to doopravdy je. Prohlížel jsem si fotografie slavných kulturistů, jak cvičí u Golda, a představoval jsem si, že to je obrovský sportovní klub s basketbalovými hřišti, bazény, gymnastikou, vybavením pro vzpěrače a zázemím pro bojové sporty. Ale když jsem vešel dovnitř, byla tam betonová podlaha a celá posilovna byla úplně prostá, téměř primitivní: jediná místnost přes dvě podlaží, veliká asi jako polovina basketbalového hřiště, se škvárobetonovými stěnami a střešními okny. Vybavení ovšem bylo i tak docela zajímavé a viděl jsem, jak na něm cvičí vynikající vzpěrači a kulturisté – to pro mě byla veliká inspirace. A navíc to bylo jen dva bloky od pláže.

Okolí Goldova podniku – čtvrt jménem Venice – na mě udělalo ještě menší dojem než samotná posilovna. Domy lemující ulice a uličky vypadaly jako kasárna rakouské armády, ve kterých jsem bydlel na vojně. Proč by někdo stavěl levné dřevěné baráky na takhle skvělém místě? Některé domy byly opuštěné a zdevastované. Chodníky byly rozbité, ve spárách kolem budov rostl plevel a některé kousky chodníku nebyly vůbec vydlážděné.

„Tohle je Amerika!“ říkal jsem si v duchu. „Proč tady nemají chodníky? Proč tenhle opuštěný dům nestrhli a nepostavili místo něj nějaký pěkný?“ Jedno jsem věděl jistě: doma ve Štýrském Hradci bych marně hledal chodník, který by nebyl vzorně uklizený, ani nemluvě o tom, že by někde dlažba chyběla úplně – to by v Rakousku bylo něco zcela nemyslitelného.

Byla to velká výzva, přestěhovat se do země, kde všechno vypadalo jinak, kde se mluvilo cizí řečí, kultura byla odlišná, lidé jinak uvažovali a jinak spolu i jednali. Nepřestával jsem se divit, jak moc je všechno jiné. Ale oproti většině přistěhovalců jsem měl velikou výhodu: když jste součástí mezinárodního sportu, nikdy nejste úplně sám.

Ve světě kulturistiky funguje nesmírná pohostinnost. Je úplně jedno, kam zamíříte, a nemusíte tam předem znát vůbec nikoho; přesto si budete připadat, jako byste byl součástí rodiny. Místní kulturisté vás vyzvednou na letišti. Přivítají vás. Pozvou vás k sobě domů. Dají vám najíst. Provedou vás po městě. Ale Amerika, to bylo něco jiného.

Jeden z kulturistů v Los Angeles mi nabídl, že má doma volný pokoj, kde můžu pro začátek bydlet. Když jsem se poprvé ukázal v posilovně, chlapi mě vítali, objímali mě a jasně dávali najevo, že jsou rádi, že jsem mezi nimi. Našli mi

malý byt, a sotva jsem se do něj nastěhoval, jejich přátelství se proměnilo v „musíme mu pomáhat“. Domluvili se a jednoho rána se u mě objevili se spoustou krabic a beden. Musíte si představit hromadu urostlých, svalnatých chlapů velkých jako medvědi, které byste určitě nechtěli pustit k ničemu křehkému nebo skleněnému a které denně slýcháte v posilovně říkat věci jako: „Koukni na ty svaly!“ nebo „Teď jsem dal dvě stě padesát kilo, kurva!“ Najednou napochodovali s krabicemi v rukou. Jeden z nich prohlásil: „Podívej, co jsem ti přinesl,“ a otevřel malou krabici, ve které byly stříbrné příbory. „To abys měl čím jíst.“ Další rozbalil papír a řekl: „Manželka mi řekla, že tyhle talíře už nepoužíváme, protože jsme si koupili nové, tak tady je máš.“ Navíc si dávali záležet, aby mluvili pomalu a jednoduchou angličtinou. Jeden z nich mi přinesl malou černobílou televizi a pomohl mi nastavit anténu a naladit programy. Kromě toho přinesli jídlo, takže jsme se nakonec všichni posadili a společně poobědvali.

V duchu jsem si říkal: „Tohle by se mi v Rakousku ani v Německu nikdy nestalo. Tohle by nikoho ani nenapadlo.“ Uvědomil jsem si, že bych tam ani já sám vůbec nepomyslel na to, že bych mohl nabídnout svou pomoc, když se do sousedního bytu někdo stěhoval. Připadal jsem si jako idiot. Toho dne jsem se posunul o velký kus dál.

Chlapi se rozhodli, že mi ukážou Hollywood. Chtěl jsem, aby mi tam udělali fotku, abych ji mohl poslat domů rodičům. Měla to být zpráva: „Jsem v Hollywoodu. Příští krok je dostat se do filmu.“ A tak jsme jeli, dokud jeden z nich neřekl: „Tak jo, tohle je Sunset Boulevard.“

„A kdy budeme v Hollywoodu?“ zeptal jsem se.

„Tohle je Hollywood.“

Zřejmě jsem si ve svých představách pomíchal Hollywood s Las Vegas, protože jsem čekal obrovské neonové nápisy, spoustu filmových ateliérů a na každém rohu uzavírky silnic a štáby filmařů, natáčejících příští velký trhák. Ale vypadalo to úplně jinak. „Kde jsou barevná světla a všechno to ostatní?“ divil jsem se.

Nechápavě se dívali jeden na druhého. „Myslím, že je zklamaný,“ řekl nakonec jeden z nich. „Možná bychom ho sem měli vzít večer.“

„Jo, to je dobrý nápad,“ souhlasili ostatní, „přes den tu vlastně není nic k vidění.“

Ještě ten samý týden jsme si tam vyrazili navečer. Bylo tam pár světelných nápisů, ale nebylo to o nic zábavnější. Musel jsem si na to prostě zvyknout a hledat si místa, kde se dalo něco zažít.

Strávil jsem hodně času tím, že jsem se snažil porozumět novému světu kolem sebe a zjistit, jak některé věci fungují. Večery jsem často trávil s Artiem Zellerem, fotografem, který mě přijel vyzvednout na letiště. Artie mě fascinoval. Byl velmi, velmi chytrý, ale neměl naprosto žádné ambice. Nechtěl se stresovat a nechtěl nic riskovat. Pracoval na přepážce na poště. Pocházel z Brooklynu a jeho otec tam byl významnou postavou židovské komunity; velice vzdělaný člověk. Artie se vydal svou vlastní cestou a na Coney Islandu objevil bodybuilding. Pracoval pro Weidera jako fotograf na volné noze a postupem času se z něj stal nejlepší fotograf celého sportovního odvětví. Mě na něm fascinovalo to, že byl naprostý samouk, pořád něco četl a doslova nasával znalosti. Kromě toho, že měl přirozený talent na jazyky, byl chodící encyklopedií a vynikajícím šachistou. Byl to zapřisáhlý demokrat, liberál a naprostý ateista. Celé náboženství pro něj bylo jen divadélko. Bůh prostě není, a hotovo.

Artieho manželka Josie byla Švýcarka, a ačkoli jsem se snažil ponořit se do angličtiny, občas mi pomáhalo být ve společnosti lidí, kteří mluví německy. Zvlášť to platilo u televize. Přijel jsem do Ameriky v posledním měsíci prezidentské kampaně, takže kdykoli jsme zapnuli televizi, vždycky tam bylo něco o volbách. Artie a Josie mi překládali kousky projevů Richarda Nixona a jeho protikandidáta, stávajícího viceprezidenta Huberta Humphreyho. Demokrat Humphrey pořád mluvil o vládních programech a sociálních jistotách, což mi připadalo příliš rakouské. Zato Nixonovy řeči o příležitostech a podnikání mi zněly naprosto americky.

„Jak se ta jeho strana jmenuje?“ zeptal jsem se Artieho.

„Republikánská.“

„Tak jsem republikán,“ řekl jsem. Artie si jenom odfrkl, což dělal často, jednak proto, že mívával často ucpaný nos, a jednak proto, že ho spousta věcí štvala.

Jak mi Joe Weider slíbil, dostal jsem auto: ojetého bílého „brouka“, ve kterém jsem se cítil jako doma. Abych poznal okolí, jezdil jsem do různých posiloven. Seznámil jsem se s člověkem, který dělal manažera jedné posilovny v centru

Los Angeles, k budově, která tehdy nesla název Occidental Life Building. Jezdil jsem do vnitrozemí, ale taky na jih do San Diega, abych se podíval, jak vypadají posilovny tam. Kromě toho mě občas někdo vzal na výlet, a právě tak jsem poznal Santa Barbaru nebo mexickou Tijuanu. Jednou jsme spolu se čtyřmi dalšími kulturisty vyrazili na výlet do Las Vegas v mikrobuse, ze kterého jsme nevymáčkli ani devadesát kilometrů v hodině, protože byl tak napěchovaný svaly. Samotné Las Vegas s obrovskými kasiny a neonovými nápisy a nekonečnými hracími stoly bylo přesně takové, jak jsem si ho představoval.

Ve Vince's Gym trénovala spousta šampionů, například Larry Scott, kterému se přezdívalo „Legenda“, protože vyhrál titul Mr. Olympia v letech 1965 a 1966. Byly tam koberce a spousta pěkných strojů, ale nebyla to posilovna pro vzpěrače: měli pocit, že základní silové cviky jako hluboký dřep s velkou činkou nebo benčpresy na šikmé lavici jsou zastaralé techniky pro staromódní svalovce a nehodí se k vytvarování dokonalé postavy.

V Gold's Gym to vypadalo úplně jinak. Prostředí bylo mnohem syrovější a trénovala tam opravdová monstra – vzpěrači, kteří byli na olympiádě, profesionální zápasníci, hvězdy kulturistiky i svalovci z ulice. Skoro nikdo z nich nenosil cvičební úbor, všichni cvičili v džínách a košilích, nátělnících nebo tričkách bez rukávů. Podlaha byla betonová, ale byly tam vzpěračské rampy, na kterých se dalo nechat spadnout na zem půl tuny, a nikdo si nestěžoval. Rozhodně se to víc blížilo prostředí, ze kterého jsem pocházel.

Joe Gold byl duší toho místa. Ve třicátých letech patřival mezi hvězdy původní Muscle Beach v Santa Monice a poté, co za druhé světové války sloužil jako strojník u obchodního loďstva, se vrátil a začal vyrábět vybavení do posiloven. Skoro všechny stroje v posilovně vznikly podle Joeova vlastního návrhu.

Taky tam nebylo nic křehkého. Všechno, co dělal Joe, bylo velké, těžké a funkční. Jeho veslařský simulátor byl zkonstruovaný tak, aby opěrky pro nohy byly právě tak vysoko, aby se při cvičení trénovaly lýtkové svaly, ale aby člověk neměl pocit, že vyletí ze sedátka. Když Joe navrhoval nějaký stroj, vždycky si k tomu nechal od všech poradit, namísto aby se rozhodl sám podle sebe, takže ve výsledku všechny úhly pro tahání závaží přesně seděly a nikde se nic nezasekávalo. Kromě toho byl v posilovně každý den, takže všechno vybavení procházelo pravidelnou údržbou.

Někdy Joe jednoduše vynalezl úplně nový stroj. Zkonstruoval třeba jeden na oslí výpony. Tenhle cvik na lýtka byl pro mě velmi podstatný, protože ve srovnání se zbytkem postavy jsem měl lýtka opravdu ubohá a nedařilo se je vytrénovat. Normálně vypadaly oslí výpony tak, že člověk položil špičky nohou na vysokou podložku, aby paty visely ve vzduchu, předklonil se, zapřel se lokty o lavici a nechal jednoho nebo dva další lidi, aby mu vlezli na záda, jako by jeli na oslovi. Pak už tuhle zátěž jen zvedal nahoru a pomalu spouštěl dolů. Jenže díky Joeovu stroji už nebylo zapotřebí těch dvou jezdců. Stačilo naložit odpovídající závaží, vlézt do stroje, zaujmout příslušnou pozici a odjistit zámek. V tu chvíli na něm ležela váha třeba tři set kilo a mohl začít trénovat.

Gold's Gym se pro mě brzy stala druhým domovem, protože jsem cítil, že právě sem patřím. Vždycky se tam sešla dobrá parta lidí a všichni stáli návštěvníci měli přezdívky jako Bicák Charlie, Knedlík nebo Šnek. Zabo Koszewski tam pracoval už mnoho let a byl to blízký přítel Joea Golda. Všichni mu říkali „šéf“. Měl ty nejlepší břišní svaly – každý den udělal tisíc sed-lehů – a byl opravdu úžasně vytrénovaný. Moje břišní svaly zdaleka nebyly tak dobře tvarované. Taký mi Zabo hned, jak jsme se poprvé setkali, řekl, že bych měl zhubnout. „Jsi moc buclatej, rozumíš?“ Joe Gold mi dal přezdívku „Balon“ a od té doby mi tam nikdo neřekl jinak než „Balone“ nebo „buclatej“.

Zabo pocházel z New Jersey, jeho pravé křestní jméno bylo Irvin a vlastnil celou sbírku hašišových dýmek. Čas od času jsme se scházeli u něj doma a kouřili. Ve dne v noci četl science-fiction a všechno pro něj bylo „vodvaz“, „super“ nebo „hustý“. Ale nic z toho nebylo ve Venice neobvyklé. Dát si jointa bylo stejně běžné jako dát si pivo. Když člověk zašel na návštěvu ke známému, bylo úplně normální, že hostitel zapálil jointa nebo hašišovou dýmku – to záleželo na úrovni té které domácnosti – a ta pak kolovala.

Rychle jsem pochopil, co lidé mají na mysli, když říkají, že něco je „vodvaz“ nebo „hustý“. A když jsem zkoušel zabodovat u nějaké krasavice, ukázalo se, že další věcí, která tu hodně letí, je astrologie. „Ty a já,“ řekl jsem jedné překrásné ženě, „víš, vážně mám pocit, jako bychom k sobě patřili. Měli bychom si spolu někam vyrazit.“

A ona na to: „Počkat, počkat, počkat! Jaké jsi znamení?“

Tak jsem řekl: „Lev.“

„To není pro mě. Ne, to opravdu není pro mě. Díky, ale z toho nic nebude.“

A byla pryč. Hned druhý den jsem v posilovně řekl: „Chlapi, mám takový malý problém. Pořád se mám co učit.“ A vyprávěl jsem jim, co se mi stalo.

Zabo hned věděl, co dělat. „Člověče, musíš jí říct: Přece to nejlepší! Zkus to někdy!“ poradil mi.

Trvalo jen pár týdnů, než jsem se znovu dostal do podobné situace. Bavil jsem se u oběda s jednou dívkou a ona se zeptala: „Jaké jsi znamení?“

A já na to: „Jaké myslíš?“

„To nevím. Tak jaké?“

„To nejlepší!“

A ona řekla: „Myslíš... kozoroh?“

„Ano!“ vykřikl jsem. „Jak jsi to poznala?“

„To je úžasné! Protože kozoroh je pro mě ideální partner a já si říkala, že se k sobě tak skvěle hodíme. A tak se zeptám a... páni, to je opravdu úžasné!“ Měla takovou radost, že jsem tomu ani nemohl uvěřit. A tak jsem si něco přečetl o znameních zvěrokruhu a zapamatoval si jejich charakteristiky a to, která znamení se k sobě hodí.

Když jsem do Gold's Gym začal chodit jako do své domovské posilovny, snadno jsem si tam udělal spoustu přátel. Procházeli tudy lidé z celého světa: Australané, Afričané, Evropané. Ráno jsem trénoval a řekl jsem pár chlapům: „Hele, nepůjdeme někam na oběd?“ Šli jsme a oni mi vyprávěli o svém životě, já jim zas vyprávěl o sobě a od té doby jsme byli přátelé. Večer jsem šel do posilovny znovu, potkal tam někoho jiného, vyrazil s ním na večeři a seznámil se s dalším člověkem.

Překvapovalo mě, jak často mě lidé zvou na návštěvu a jak rádi Američané oslavují. Než jsem přijel do Ameriky, nikdy jsem neslavil svoje narozeniny. Vlastně jsem do té doby nikdy ani neviděl dort ozdobený svíčkami. Ale jedna dívka mě pozvala na oslavu svých narozenin, a když se příští léto přiblížily moje vlastní narozeniny, chlapi z posilovny mi taky připravili dort se svíčkami. Do toho jsem pořád slýchal věci jako „Musím jít domů, protože moje sestra dnes byla poprvé ve škole, takže budeme slavit,“ anebo „Dneska mají rodiče výročí svatby“. Sám jsem si nevzpomínal, že by se mí rodiče vůbec někdy *zmínili* o výročí své svatby.

Když přišel Den díkůvzdání, neměl jsem žádné plány, protože jsem o téhle americké tradici vůbec nic nevěděl, ale Bill Drake mě pozval k sobě domů. Tak jsem se seznámil s jeho matkou, která připravila vynikající hostinu, a s jeho otcem, který se živil jako bavič a byl velmi, velmi vtipný. V Rakousku se říkalo „Jsi k sežráním!“, ale nepodařilo se mi to přeložit do angličtiny, takže jako kompliment paní Drakeové to moc dobře nedopadlo. Zato celá rodina vyprskla smíchy.

Ještě víc mě překvapilo, když mě jedna dívka, se kterou jsem chodil, na Vánoce pozvala do domu svých rodičů. Říkal jsem si: „Nebudu jim přece narušovat jejich rodinné svátky,“ ale oni mě přijali jako vlastního syna, a dokonce mi všichni dali dárky.

Všechna tahle pohostinnost pro mě byla nová a velmi příjemná, ale trápilo mě, že nevím, jak na ni reagovat. Například jsem nikdy neslyšel o posílání děkovných vzkazů, ale zdálo se, že si je Američané posílají v jednom kuse. „To je zvláštní,“ říkal jsem si. „Proč si vlastně nepoděkují po telefonu nebo osobně?“ Tak se to dělalo v Evropě, ale tady to bylo jiné. Třeba když Joe Weider pozval mě a moji přítelkyni na večeři, ona mi pak řekla: „Dej mi jeho adresu, chtěla bych mu poslat poděkování.“

A já na to: „To je přece zbytečné, vždyť jsme mu poděkovali, když jsme se loučili.“

„Ne, ne, ne, já mám dobré vychování,“ odbyla mě.

UVědomil jsem si, že bych se měl raději rychle přizpůsobit a naučit se žít podle amerických zvyklostí. Možná to byly i evropské zvyklosti, jen já jsem si jich nikdy dřív nevšiml. Ptal jsem se kamarádů z Evropy, jestli ta chyba není jen ve mně. Ne, prý ne; Amerika byla opravdu jiný svět.

První krok jsem udělal v tom, že jsem se zařekl zvát na rande jen Američanky. Nechtěl jsem randit s dívkami, které uměly německy. A hned jsem se přihlásil na kurz angličtiny na komunitní škole v Santa Monice. Chtěl jsem jazyk ovládnout natolik, abych si dokázal přečíst noviny a učebnice, a pak pokračovat a zapsat se na další kurzy. Chtěl jsem co nejvíc urychlit proces, v němž jsem se měl naučit myslet, číst a psát jako Američan. Nechtěl jsem nečinně čekat, až to přijde samo od sebe.

Jeden víkend mě dvě dívky vzaly s sebou do San Franciska. Přespávali jsme přímo v Golden Gate Parku a já si říka: „To je úžasné, jak svobodně si lidé

v Americe žijí. Spíme v parku a nikomu to nevadí!“ Až o hodně později jsem zjistil, že jsem do Kalifornie dorazil ve velmi zvláštním období. Šedesátá léta se chýlila ke konci, hnutí hippies bylo na vrcholu, volná láska a všechno to ostatní. Kromě toho vrcholila i vietnamská válka. Richard Nixon se měl zanedlouho stát prezidentem. Američané měli pocit, jako by svět byl vzhůru nohama. Ale já tehdy neměl ani zdání, že to, co se kolem mě děje, je i v Americe výjimečné, a tak jsem si v duchu pořád říkal: „Jo, to je Amerika.“

O Vietnamu jsem toho nikdy moc neslyšel, jen se mi osobně líbila představa, jak Američané brání šíření komunismu ve světě, takže kdyby se mě kdokoli zeptal, co si o té válce myslím, řekl bych, že je správná. Anebo bych spíš řekl něco o „parchantech komunistech“ a o tom, že je nenávidím. Vyrůstal jsem jen kousek od Maďarska a vždycky jsme se komunismu báli. Co kdyby do Rakouska vtrhli tak, jako v roce 1956 vtrhli do Maďarska? Co kdybychom se najednou ocitli uprostřed jaderné války? Nebezpečí bylo doslova na dosah. A kromě toho jsme viděli, jaký vliv má komunismus na Čechy, na Poláky, na Maďary, na Bulhary, na Jugoslávce, na východní Němce – všude kolem nás vládl komunismus. Vzpomínám si, jak jsem jednou jel do Západního Berlína na kulturistickou exhibici. Díval jsem se přes berlínskou zeď, přes hranici, a viděl jsem, jak pochmurný život vedou lidé na druhé straně. Bylo to úplně jako přírodní úkaz: Zdálo se vám, že svítí slunce, ale pak jste se podívali do Východního Berlína, a tam jako by pršelo. Bylo to příšerné. Příšerné. Měl jsem velikou radost, že Amerika proti šíření komunismu bojuje.

Nikdy mi nepřipadalo zvláštní, že dívky, se kterými jsem chodil, se nelíčily, nepoužívaly rtěnku a nelakovaly si nehty. Připadalo mi, že mít chloupky na nohou a v podpaží je úplně normální, protože v Evropě se dívky také neholily. Vlastně mě to další rok v létě dost zaskočilo. Byl jsem ve sprše se svou tehdejší přítelkyní – večer před tím jsme se na mé maličké černobílé televizi dívali na přistání Apolla a první kroky člověka po Měsíci – a ona se mě zeptala, jestli mám žiletku.

„Na co by ti byla?“ zeptal jsem se.

„Potřebovala bych si oholit nohy,“ řekla. Půjčil jsem jí žiletku a nevěřícně ji pozoroval, jak si nohy namydlovala a holila, jako by to dělala už tisíc let. Odpovědne jsem to vyprávěl chlapům v posilovně. „Dneska ráno si u mě doma jedna holka holila nohy. Viděli jste už někdy něco takovýho?“

Ostatní se jen podívali jeden na druhého, pokrčili rameny a řekli: „Jo.“ Pak se mi všichni začali smát a já musel zase vysvětlovat. „Jenom mě to překvapilo, protože v Evropě jsou všechny holky chlupatý.“ Samozřejmě se rozesmáli ještě víc.

Nakonec jsem si to všechno dal dohromady. Některé z dívek, se kterými jsem chodil, se neholily – byla to jejich forma protestu proti establishmentu. Zdálo se jim, že mediální ideál krásy a kosmetický průmysl je utlačují a dělají z nich jen sexuální objekt, a tak proti tomu bojovaly tím, že zůstávaly úplně přirozené. To všechno patřilo k období hippies. Květinové šaty, dlouhé vlasy, jídlo i korálky. Všechny tehdy nosily korálky. Taky mi do bytu nosily kadidlo, takže tam pak příšerně páchlo. Mělo to své nevýhody, ale pokud šlo o svobodu kouření jointů a přirozenost nahoty, zdálo se mi, že jsou na dobré cestě. Líbilo se mi to, protože jsem do jisté míry sám vyrůstal v podobné atmosféře. Často jsem vzpomínal na nevázanou zábavu u Thalersee.

Všechna ta volnost a svoboda byla skvělá, ale já si v Americe stanovil jasný cíl. Byl jsem na cestě, kterou jsem si vysnil. Musel jsem trénovat jako ďas, držet přísnou dietu, dohlížet na správnou životosprávu a na podzim příštího roku vyhrát více velkých kulturistických soutěží. Weider mi slíbil rok a já věděl, že pokud toho všeho dosáhnu, budu za vodou.

Vyhrát pár soutěží Mr. Universe v Londýně mě ani zdaleka nedělalo jedním z nejlepších kulturistů na světě. Existovalo mnoho titulů, které se částečně překrývaly, a na žádné soutěži se zdaleka nesešli všichni. Stát se nejlepším pro mě v podstatě znamenalo porazit šampiony, jejichž obrázky jsem měl vylepené ve svém pokoji: Rege Parka, Davea Dropera, Franka Zanea, Billa Pearla, Larryho Scotta, Chucka Sipse, Serge Nubreta. Ti všichni mě inspirovali a já jsem si říkal: „Tohle jsou lidé, které bych jednou chtěl překonat.“ Mé úspěchy mě stavěly do stejné ligy, ale byl jsem tu nováčkem, který musí nejdřív ukázat, co v něm je.

Na samotném vrcholu skupiny nejlepších kulturistů světa byl Sergio Oliva, stopětikilový sedmadvacetiletý emigrant z Kuby. Tou dobou už o něm kulturistické časopisy psaly jako o „mýtu“. Na podzim v New Yorku získal titul Mr. Olympia *kontumačně*, protože ani jeden ze čtyř dalších svalovců, které organizátoři pozvali, proti němu nenastoupil.

Olivův původ byl ještě pestřejší než ten můj. Jeho otec býval před nástupem Castrova režimu dělníkem na třetinových plantážích a během revoluce v padesátých letech se on i Sergio přihlásili do armády generála Fulgencia Batisty. Poté, co Fidel Castro a jeho rebelové zvítězili, se Sergio začal věnovat sportu. Byl na olympiádě jako vzpěrač mnohem většího kalibru než já a zastupoval kubánský tým na Středoamerických a karibských hrách v roce 1962. Byl by tým vzpěračů vedl i na olympiádě v roce 1964, ale stejně jako mnoho dalších kubánských atletů nenáviděl Castrův režim natolik, že emigroval do Spojených států. Byl to taky vynikající hráč baseballu, což mu pomáhalo vytvarovat si pas – ty desítky tisíc máchnutí pálkou na něm byly znát.

V roce 1968 jsem se se Sergiem setkal na soutěži Mr. Universe v Miami, kde pózoval takovým způsobem, že obecenstvo doslova šlelo. Jeden z časopisů o něm napsal, že když zaťal svaly, pukal beton. Nebylo pochyb o tom, že Sergio je ještě pořád úplně jiná liga než já. Byl opravdu výrazně svalnatější a víc vyrýsovaný než já. Navíc měl tu vzácnou vlastnost, že vypadal úžasně, už když stál úplně uvolněně. Jeho silueta byla ta nejlepší, jakou jsem kdy viděl: Byl to dokonalý tvar písmene V s velmi širokými rameny a přirozeně štíhlým trubicovitým pasem a boky. Tradiční „vítězná póza“, kterou se Sergio proslavil, byla něco, co by si velká většina kulturistů na soutěži před porotou vůbec nedovolila. Spočívala v tom, že se postavil čelem k publiku, nohy u sebe, a zvedl ruce nad hlavu. Bylo tak vidět celé tělo: obrovské stehenní svaly, které si vytrénoval jako olympijský vzpěrač, úzký pas a téměř dokonalé břišní svaly, tricepsy a plovité svaly – svaly po stranách hrudního koše.

Byl jsem rozhodnut, že toho muže jednou překonám, ale ještě jsem ani zdaleka neměl tak vypracované tělo, abych na to mohl být jen pomýšlet. Přijel jsem do Ameriky jako stokarátový diamant, na který se každý jen podíval a řekl: „No páni!“ Ale ten diamant byl jen velmi hrubě vybroušený a na americká měřítká ještě vůbec nebyl zralý na to, aby se vystavoval. Vybudovat si tělo, které se dá předvádět na světových soutěžích, obvykle trvá minimálně deset let, ale já zatím posiloval jen šest let. Byl jsem však silný a lidé říkali: „Podívejte se na toho kluka, jaké má svaly. Myslím, že ten to ještě dotáhne pořádně daleko.“ A tak jsem v evropských soutěžích vítězil nejen kvůli tomu, jak jsem vypadal, ale také proto, že jsem vypadal slibně. Každopádně přede mnou byla ještě spousta práce.

Ideálem v kulturistice je vizuální dokonalost, stejný cíl, o který ve starém Řecku usilovali sochaři. Zdokonalovali jsme svá těla přesně tak, jako sochař zdokonaluje své dílo. Řekněme, že člověk potřebuje dodat kontury deltovému svalu. Může si vybrat z několika cviků, které tento sval posilují. Činka, lavice nebo stroj se stanou dlátem, ale vysochat žádoucí tvar může trvat třeba celý rok.

To znamená, že se člověk musí na vlastní tělo dívat kriticky a analyzovat jeho nedostatky. Porotci na soutěžích pozorně sledují každý detail: objem svalové hmoty, vyrýsovanost svalů, proporce a symetrii. Dokonce se dívají i na žíly, které svědčí o tom, že pod kůží není vrstva tuku.

Když jsem se na sebe díval do zrcadla, viděl jsem hodně předností, ale i hodně nedostatků. Podařilo se mi vybudovat základ síly a svalové hmoty. Díky tomu, že jsem kombinoval posilování, vzpěračství a kulturistiku, mi narostla velmi mohutná, téměř dokonalá záda. Mé bicepsy byly dostatečně velké a vysoké. Měl jsem pevné prsní svalstvo a můj hrudník z profilu vypadal lépe než hrudník kohokoli jiného. Zkrátka jsem měl na kulturistiku ideální postavu se širokými rameny a úzkým pasem, což mi pomáhalo dosáhnout tvaru písmene V, který je jedním aspektem dokonalosti.

Měl jsem ale i určité nedostatky. Moje končetiny byly v poměru k trupu příliš dlouhé, takže jsem musel neustále posilovat nohy i ruce, aby svalstvo na nich mělo správné proporce. I při obvodu pětasedmdesát centimetrů vypadala má stehna pořád relativně malá. Pak ale zase moje lýtka vypadala krátká v poměru ke stehnům a tricepsy byly příliš malé v poměru k bicepsům.

Veliká výzva byla v tom, abych se zbavil strašáků, které pro mě tyhle slabiny představovaly. Lidská povaha je taková, že se rádi soustředíme na věci, které nám jdou dobře. Pokud máte velké bicepsy, budete chtít pořád dokola cvičit s činkami, protože je to snadné a dává to uspokojivý pocit z pohledu na obrovský sval v akci. Ale chcete-li dosáhnout úspěchu, musíte k sobě být tvrdí a soustředit se na nedostatky. A právě v tu chvíli vstupují do hry vaše vlastní oči, poctivost a schopnost poslouchat, co říkají ostatní. Kulturisté, kteří jsou slepí vůči sobě či hluší vůči ostatním, to obvykle nikam nedotáhnou.

Ještě větší výzvou je biologický fakt, že u každého jednotlivce se některé části těla vyvíjejí ochotněji než jiné, takže když začnete posilovat, může se vám stát, že si po dvou letech řeknete: „Proč vlastně moje předloktí nikdy nezmo-

hutnělo tak viditelně jako paže?“ nebo „Není to zajímavé? Ať dělám, co dělám, lýtka mi pořád nesílí.“ Přesně to byl pro mě veliký bubák – lýtka. Začal jsem je trénovat v deseti sadách třikrát týdně, stejně jako všechny ostatní partie, ale na takovou stimulaci nereagovaly. Ostatní svaly rostly podstatně rychleji.

Pomohl mi Reg Park, který měl dokonalá lýtka o obvodu pětapadesát centimetrů, která vypadala jako buclatá, hlavou dolů otočená srdíčka. Když jsem s ním trénoval v Jihoafrické republice, viděl jsem, co dělal, aby toho dosáhl. Pracoval na nich každý den, ne jenom třikrát týdně, a používal úplně neuvěřitelnou zátěž. Byl jsem rád, že jsem se propracoval k zátěži sto padesát kilo, ale Reg měl převodový systém, díky kterému se mohl dostat na čtyři sta padesát kilo. Řekl jsem si: „Přesně tohle musím udělat taky! Musím začít lýtka posilovat úplně jinak a nedám jim jedinou možnost, aby nerostly.“ Když jsem přijel do Kalifornie, ustříhal jsem si všechny tepláky u kolen. Chtěl jsem samozřejmě dál pracovat na svých přednostech – na bicepsech, hrudníku, zádech a stehnech – ale ujistil jsem se, že moje lýtka každý uvidí. Byl jsem tvrdohlavý a dělal jsem patnáct, někdy i dvacet sad výponů denně.

Věděl jsem o všech svalech, na které jsem se chtěl systematicky zaměřit. Obecně se mi lépe dařilo u ohýbačů (bicepsy, zádové svaly) než u natahovačů (přední deltoidy a tricepsy). Bylo to dědičné a neznamenal to pro mě nic jiného než to, že jsem se musel na méně vyvinuté svaly zaměřit s tím větším úsilím. Nabral jsem svalovou hmotu, ale musel jsem ještě docílit toho, aby svaly byly vyrýsované a jasně oddělené. Na pilovité svaly jsem musel cvičit shyby úzkým úchopem. Chtěl jsem, aby mi široké zádové svaly zasahovaly o něco níž, což znamenalo předpažování a upažování. A taky jsem potřeboval posílit deltové svaly, což vyžadovalo upažování do stran s jednoručními činkami.

Měl jsem celý seznam svalů, na které bylo potřeba udeřit: deltoidy, zádové svaly, mezižeberní svaly, břicho, lýtka, a tak dál, a tak dál. To všechno jsem chtěl posílit, vyrýsovat, oddělit a uvést do ideálních proporcí. Každé ráno jsem snídal s kolegy z posilovny, většinou v jednom bistru jménem Zucky's na rohu Páté a Wilshire Boulevard. Mívali tam tuňáka, vajíčka, lososa, všechno, co mi chutnalo. Nebo jsme chodili do různých rodinných podniků jako Denny's.

To platilo vyjma dnů, kdy jsem měl lekce angličtiny, to jsem pak jezdil přímo do posilovny a cvičil. Pak jsme chodili na pláž, kde jsme mohli dál posilovat

na čerstvém vzduchu – stála tam vzpěračská rampa – a samozřejmě plavat, běhat a opalovat se. Někdy jsem taky zajel do redakce Joea Weidera a spolu s redaktory jsme sepisovali články.

Vždycky jsem si cvičení dělil do dvou bloků. V pondělí, ve středu a v pátek ráno jsem se soustředil například na hrudník a na záda. Večer jsem se do posilovny vracel a pracoval na stehnech a lýtkách, pak jsem si cvičil pózování a další věci. V úterý, ve čtvrtek a v sobotu to zas byla ramena, paže a předloktí. Lýtka a břišní svaly pochopitelně každý den kromě neděle, která byla dnem volna.

Často jsme na obědy nebo na večere chodili na švédské stoly. Přestože jsem vyrůstal v Evropě, nikdy jsem o nich ani neslyšel, dokud jsem nepřišel do Spojených států. Představa, že v nějaké restauraci můžete sníst všechno, co budete chtít, pro mě zpočátku byla úplně neuvěřitelná. Kulturisté začínali pěti, šesti, sedmi vejci, hned poté jsme přešli k sousednímu stolu a pustili se do zeleniny. Potom přišel na řadu steak a na závěr ryba. Kulturistické časopisy bývaly tehdy plné různých varování, že je nutné tělu dodávat aminokyseliny, ale že je potřeba dávat si pozor, protože aminokyseliny v některých jídlech jsou neúplné. „A co?“ říkali jsme si. „Co kdybychom to vůbec neřešili a prostě jedli proteiny? Dáme si vajíčka, rybu, hovězí, krůtu, sýr – prostě si dáme od všeho něco!“ Člověk by čekal, že nám majitelé restaurací budou účtovat víc než ostatním zákazníkům, ale oni se k nám chovali úplně stejně. Bylo to, jako by Bůh stvořil švédské stoly jenom pro kulturisty.

Během prvních měsíců v Los Angeles šlo všechno tak báječně, že jsem se tomu zdráhal uvěřit. Ani ta moje bouračka neměla žádné větší následky, když nepočítám jizvu na noze. Zápasník s krokodýly nad poškozením svého auta jenom mávnul rukou, protože pracoval v autobazaru, kde si mezi ojetinami vždycky mohl vybírat. Řekl: „Nelámej si s tím hlavu!“ a dokonce mi nabídl práci. Jednou ze specialit podniku, kde pracoval, bylo ojetá auta vyvážet do zahraničí, a tak jsem si na podzim toho roku přivydělával tím, že jsem převážel auta do Long Beach a na nákladní loď mířící do Austrálie.

Do posilovny několikrát volali lidé z pojišťoven, které řešily poškození vozů ostatních účastníků té nehody, ale rozhovory s nimi byly na mě většinou příliš složité, a tak jsem telefon vždycky předal někomu ze svých kolegů, aby jim vysvětlil, že jsem v Americe jen krátce a nemám žádné peníze, a pojišťovny to

většinou rychle vzdaly. Jediný dramatický dopad, který na mě celá ta záležitost měla, byl ten, že jsem si okamžitě chtěl zařídit zdravotní pojištění. V Evropě ho samozřejmě měl každý; každý spadal do určité kategorie podle toho, jestli to byl třeba student, děti byly pojištěné v rámci pojištění rodičů, zaměstnancům hradil zdravotní pojištění zaměstnavatel, dokonce i na bezdomovce systém zdravotního pojištění pamatoval. Právě proto mě děsilo, že v Americe pojištěný nejsem. Pořád jsem si lámal hlavu. „Co bych dělal, kdybych byl nemocný?“ Vůbec jsem nevěděl, že na pohotovosti by mě ošetřili i zdarma. Ale i kdybych to věděl, nechtěl bych se spoléhat na takové milodary. Ačkoli mi to trvalo šest měsíců, Billu Drakeovi jsem peníze za ošetření té rány na noze splatil do posledního dolaru.

Čirou náhodou byl Larry Scott, někdejší Mr. Olympia, který už se profesionální kulturistice nevěnoval, ale pravidelně chodil do posilovny, oblastním obchodním manažerem jedné velké pojišťovny.

„Slyšel jsem, že se chceš nechat pojistit,“ řekl mi. „Já ti pomůžu.“

Přišel se smlouvou, která stála 23,60 měsíčně plus dalších 5 dolarů za pojištění proti invaliditě. Připadalo mi to drahé, protože jsem si u Weidera vydělal jen 65 dolarů týdně, ale bral jsem to, a byl jsem tak zřejmě jedním z velmi mála přistěhovalců, kteří si v LA pořídili pojistku.

Kolem Dne díkuvzdání roku 1969 jsem dostal pozvánku na prosincovou kulturistickou přehlídku a soutěž na Havaji. Ten krokodýlí zápasník, který se na svátky chystal zpátky domů, mi řekl: „Havaj je nádherná. Co kdybychom tam letěli spolu, pár dní tam trénovali a já bych pak pokračoval do Austrálie?“ Takový plán se mi líbil. Kromě zjevných lákadel Havaje, jakými byly pláže nebo děvčata, se mi tam nabízela možnost seznámit se s dr. Richardem Youem, lékařem amerického olympijského týmu, a taky navštívit vzpěračské legendy jako Tommy Kono, Timothy Leon a Harold „Oddjob“ Sakata, se kterým jsem se seznámil už v Mnichově. A tak jsme i s kolegou zašli za Joem Weiderem a zeptali se ho, jestli organizátory té soutěže zná a co si myslí o tom, že bych jel. S radostí souhlasil. Řekl mi, že každá další zkušenost se mi může jediné hodit, a že tlak blížící se soutěže mě donutí trénovat ještě víc.

Líní parchanti

JOE WEIDER ŘÍKAL všem skalním kulturistům „líní parchanti“. Pokud můžu soudit, měl ve většině případů pravdu. Typický klient Gold's Gym byl muž, který přes den chodil do práce, ať už to byl stavební dělník, policista, profesionální sportovec, podnikatel, prodejce anebo – a to čím dál častěji – herec. Ale kulturisté, až na pár výjimek, opravdu *byli* líní. Spousta z nich byla nezaměstnaná. Chtěli polehávat po plážích s tím, že je někdo bude sponzorovat. Vždycky zkoušeli věci jako: „Hele, Joe, nedal bys mi na letenku do New Yorku, abych se mohl zapsat na tu soutěž?“ „Hele, Joe, nezaměstnal bys mě, abych tady mohl cvičit celý den?“ „Hele, Joe, nesehnal bys mi auto?“ A když nedostali, na co dle vlastního mínění měli nárok, byli naštvaní. „Dávej si na Joea pozor,“ říkali mi. „Ten držgrešle ti naslibuje, na co si pomyslíš, ale pak nedrží slovo.“ Já ho viděl úplně jinak. Je pravda, že se Joe jen nerad loučil se svými penězi. Pocházel z chudých poměrů a byl zvyklý na to, že se musel prát o každý niklák. Ale nezdálo se mi nic špatného na tom, že nechce peníze jen tak rozdávat každému, kdo si o ně řekne.

Joe měl neuvěřitelný talent vždycky odhadnout, jak oslovit mladé a nesmělé chlapce a muže. Když se mi v patnácti letech poprvé dostaly do ruky jeho časopisy, uvažoval jsem o tom, jak to udělat, abych byl silný a dokázal se ubránit. Jak na to, abych měl úspěch u dívek? A jak to udělat, abych si zajistil dobré